

CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı

SÜLEYMANİYE KÜTÜPHANESİ ATIF EFENDİ BÖLÜMÜ 2254
NUMARADAKİ ŞİİR MECMUASI (1b-54b VARAKLARI ARASI)
(TRANSKRİPSİYONLU METİN ve İNCELEME)

Yüksek Lisans Tezi

Ebru YAZICI

SİVAS
Ocak 2017

CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı

SÜLEYMANİYE KÜTÜPHANESİ ATIF EFENDİ BÖLÜMÜ 2254
NUMARADAKİ ŞİİR MECMUASI (1b-54b VARAKLARI ARASI)
(TRANSKRİPSİYONLU METİN ve İNCELEME)

Yüksek Lisans Tezi

Ebru YAZICI

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Mehmet ARSLAN

SİVAS
Ocak 2017

KABUL VE ONAY

Üniversite: : Cumhuriyet Üniversitesi
Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Ana Bilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
Bilim Dalı : Eski Türk Edebiyatı
Tezin Başlığı : Süleymaniye Kütüphanesi Atıf Efendi Bölümü 2254
Numaradaki Şiir Mecmuası (1b-54b Varakları Arası)
(Transkripsiyonlu Metin ve İnceleme)
Savunma Tarihi : 15.12.2016
Danışmanı : Prof. Dr. Mehmet ARSLAN

Unvanı - Adı Soyadı

İmza

Jüri Başkanı : Prof. Dr. Mehmet ARSLAN

Üye : Prof. Dr. Hüseyin AKKAYA

U. Arslan

Üye : Doç. Dr. Rifat KÜTÜK

Oy Birliği

Oy Çokluğu

Ebru YAZICI tarafından hazırlanan Süleymaniye Kütüphanesi Atıf Efendi
Bölümü 2254 Numaradaki Şiir Mecmuası (1b-54b Varakları Arası)
(Transkripsiyonlu Metin ve İnceleme) başlıklı tez, kabul edilmiştir. 15/12/2016

Prof. Dr. Ahmet ŞENGÖNÜL
Enstitü Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırladığım bu Yüksek Lisans/Doktora/Sanatta Yeterlik tezinin bizzat tarafımdan ve kendi sözcüklerimle yazılmış orijinal bir çalışma olduğunu ve bu tezde;

- 1- Çeşitli yazarların çalışmalarından faydalandığımda bu çalışmaların ilgili bölümlerini doğru ve net biçimde göstererek yazarlara açık biçimde atıfta bulunduğumu;
- 2- Yazdığım metinlerin tamamı ya da sadece bir kısmı, daha önce herhangi bir yerde yayımlanmışsa bunu da açıkça ifade ederek gösterdiğimi;
- 3- Başkalarına ait alıntılanan tüm verileri (tablo, grafik, şekil vb. de dâhil olmak üzere) atıflarla belirttiğimi;
- 4- Başka yazarların kendi kelimeleriyle alıntıladığım metinlerini, tırnak içerisinde veya farklı dizerek verdiğim yine başka yazarlara ait olup fakat kendi sözcüklerimle ifade ettiğim hususları da istisnasız olarak kaynak göstererek belirttiğimi,

beyan ve bu etik ilkeleri ihlal etmiş olmam halinde bütün sonuçlarına katlanacağımı kabul ederim.

İmza

Ebru YAZICI

ÖN SÖZ

Türk edebiyatı, bin yıllık uzun bir zaman dilimi içinde büyük bir coğrafyaya yayılmış geniş ve köklü bir kültürün ürünüdür. Bu ürün içinde Eski Türk edebiyatı dönemi ise, ilk ürünleri 11. yüzyılda verilmeye başlanıp 19. yüzyılın ilk yarısına kadar etkisini devam ettiren, Türk edebiyatını derinden etkileyen bir dönemdir. Bu uzun dönem içinde ortaya konulan eserlerin derinliği ve çeşitliliği edebiyatımızın mihenk taşı oluşturur diyebiliriz.

Edebiyatımıza yön veren yazar ve şairlerimiz tarih boyunca Türklerin yaşam tarzlarını, inançlarını, sosyal, siyasi, askerî hayatlarını eserlerinde yansıtarak kültürümüzün devamını sağlamışlardır. Klasik Türk Edebiyatı Dönemi şairlerimiz de-yaygın inanın aksine- yaşamdan kopuk, soyut eserler değil; halkın yaşamında önemli olan hadiselerin, halk inanışlarının, âdetlerin anlatıldığı edebî ve sanat yönü ağır basan eserler kaleme almışlardır. Herkes tarafından bilinen zirve şairlerin yanı sıra en az onlar kadar kabiliyetli ama isimlerini duyuramamış şairlerimizin tespitini sağlayan ve devrin sanat anlayışını yansıtan en önemli kaynaklardan biri de şiir mecmûalarıdır. Bu mecmûalar çeşitli vasıflarıyla edebiyat tarihimize ışık tutan ve üzerinde çalışılması gereken önemli hazinelerdir.

Mecmûalar, farklı kişilere ve konulara ait seçilmiş mensur ve manzum birçok türün bir araya gelmesinden oluşan derleme eserlerdir. Şiir mecmûaları ise, edebiyat tarihi içerisinde özellikle klasik Türk şiiri açısından divan ve şüara tezkirelerden sonra önemli kaynaklardır. Antoloji kelimesine de karşılık gelen şiir mecmûaları; kaynaklarda adı geçmeyen şairlerin şiirlerinin ortaya çıkarılmasını, bilinen şairlerin divanlarında görülmeyen şiirlerinin tespit edilmesini, şairlerin hayatlarıyla ilgili eksik ya da yanlış bilgilerin düzeltilmesini, kendi aralarında karıştırılan şairlerin bu belirsizliğinin giderilmesini, yazılan şiirlerin döneminin (*tarihî, sosyal, siyasi, kültürel...*) özelliklerinin anlaşılmasını, divanı olmayan şairlerin divanları oluşacak kadar şiirlerini ortaya çıkarıp divan oluşturulmasını sağlayacak kadar önemli eserlerdir.

Kültür ve edebiyatımız açısından önemli gördüğümüz mecmûalardan biri üzerinde çalışmamızı gerçekleştirdik. Üzerinde çalıştığımız mecmûa; Süleymaniye Kütüphanesi Atıf Efendi Bölümü 2254 numaradaki yazma mecmuadır. Biz bu mecmûanın 1b-54b varakları arasını çalıştık.

Çalışmamızın giriş kısmında mecmûa kavramı, mecmûaların önemi, mecmûanın tasnifi hakkında genel bilgiler verdik. Birinci bölümde, çalıştığımız mecmûanın genel özellikleri ve arkasından 1b-54b varak arası muhtevası hakkında bilgiler, tablolar ile birlikte verilmiştir. Bu bölüm, 1b-54b varak arasında yer alan şairlerin kısa biyografileri verilerek tamamlanmıştır. İkinci bölümde, yazma eserin transkripsiyon harfleriyle çevirisi yapılmıştır. Çalışmamız sonuç ve kaynakça bölümleriyle bitirilmiştir.

Şiir mecmualarının edebiyat alanında yaptığı katkıları göz önünde tutarsak, bu mecmuanın da nitelik açısından edebiyat alanındaki yerini bir nebze ortaya koyabilmiş, şiir mecmuaları konusuna zerre miktarınca da olsa bir ışık tutabilmişsek, çalışmayı hedefine ulaştığımız sayarız.

Eski Türk edebiyatı lisansüstü çalışmalarına başladığım andan itibaren engin bilgisinden faydalandığım, tezimi okuma ve inceleme aşamasında yardımlarını esirgemeyen, tecrübelerinden yararlanırken göstermiş olduğu hoşgörü ve sabrından dolayı değerli hocam Prof. Dr. Mehmet ARSLAN'a en içten teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

Ebru YAZICI

Sivas – 2016

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	i
İÇİNDEKİLER	iii
TABLolar DİZİNİ	v
TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ.....	vii
KISALTMALAR DİZİNİ	ix
ÖZET.....	xi
ABSTRACT	xiii
GİRİŞ	1
Mecmûa.....	1
Mecmûaların Tasnifi	2
Mecmûaların Önemi.....	7
1.SÜLEYMANİYE KÜTÜPHANESİ ÂTIF EFENDİ BÖLÜMÜ 2254	
NUMARALI ŞİİR MECMÛASI (1b – 54b VARAKLARI ARASI)	
TANITIMI	11
1-1. Mecmûanın Tavsifi ve Diğer Özellikleri	11
1-2. 1b – 54b Varak Muhtevası.....	12
1-3. 1b– 54b Varakları Arasında Yer Alan Şairler ve Kısa Biyografileri.....	20
2. SÜLEYMANİYE KÜTÜPHANESİ ÂTIF EFENDİ BÖLÜMÜ 2254	
NUMARALI ŞİİR MECMÛASI (TRANSKRİPSİYONLU METİN)	37
SONUÇ.....	235
KAYNAKÇA	241
ÖZ GEÇMİŞ.....	249

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Mecmûada Yer Alan Şairlerin Şiirlerinin Nazım Biçimine Göre Sayıları . 13

Tablo 2. Atıf EfendiMecmû'asında Yer Alan Şiirlerin Varak Numaralarına Göre
Tanıtılması..... 14

TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ

ا (أ)	Â, â	ع	°
أ (أ)	A, a / E, e / I, ı / İ, i / U, u / Ü, ü	غ	Ğ, ğ
ب	B, b	ف	F, f
پ	P, p	ق	Q, q
ت	T, t	ك	K, k / G, g / Ñ, ñ
ث	S, s	ل	L, l
ج	C, c	م	M, m
چ	Ç, ç	ن	N, n
ح	H, h	و	V, v / Ū, ū / Ö, ö / O, o / Ö, ö
خ	H, h	ه	H, h / a, e
د	D, d	لا	lâ
ذ	Z, z	ی	Y, y / I, ı / İ, i
ر	R, r	ء	°
ز	Z, z		
ژ	J, j		
س	S, s		
ش	Ş, ş		
ض	Ž, ž / Đ, đ		
ط	T, t		
ظ	Z, z		

KISALTMALAR DİZİNİ

- a** : Varak ön yüzü
agm. : Adı geçen makale
age. : Adı geçen eser
AKM : Atatürk Kültür Merkezi
b : Varak arka yüzü
C : Cilt
d. : Doğum tarihi
haz. : Hazırlayan
H. : Hicrî
M. : Miladî
Nu. : Numara
ö. : Ölüm tarihi
S. : Sayı
s. : Sayfa
TDK : Türk Dil Kurumu
TTK : Türk Tarih Kurumu
T.D.V.: Türkiye Diyanet Vakfı
vb. : Ve benzeri
vd. : Ve diğerleri
Yay. : Yayını / Yayınları
yy. : Yüzyıl

ÖZET

Eski Türk edebiyatı, edebiyatımız içinde çok önemli bir yeri teşkil etmektedir. Bu edebiyatımızın belkemiğini ise şiir oluşturur. Bu dönem şairlerimizin Divan adı verilen müstakil eserlerinin yanı sıra bu alanda meraklı kimseler tarafından farklı derlemeler de yapılmıştır. Bu derleme eserlere genel olarak mecmûa adı verilir. Mecmualar derlendikleri dönemin edebi zevkini yansıtmakla birlikte divanlarda bulunmayan şiirlerin de unutulmaması açısından çok önemli kaynaklardır.

Çalışmamızda Süleymaniye Kütüphanesi Atıf Efendi Bölümü 2254 numaradaki mecmûanın 1b-54b varakları arasında durulmuştur.

Çalışmamız, mecmûalar hakkında genel bilgilerin sıralandığı giriş bölümü, mecmûanın geneli ve 1b-54b varaklar arasının tanıtıldığı bölüm, yazma eserin transkripsiyon harfleriyle çevrildiği bölüm ve sonuç bölümlerinden oluşmaktadır.

Mecmûalar, şairlerimizin bugüne kadar tespit edilememiş beyitlerinin ve divanlarında bulunmayan müstakil şiirlerin tespit edilmesi açısından önemli görülmektedir. Bizim çalışmamızda da bu yönde tespitlerimiz bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Klasik Türk edebiyatı, Mecmûa.

ABSTRACT

Old Turkish literature is acquired to have one of the most important places in contemporary literature, and poems are seen as the backbone of that literature. Apart from Divan, which was a work of art of the poets, there were several people interested in that literature and they also made numerous reviews or compilations. Those reviews are generally called as mecmûa. Mecmûa not only resembles the literary taste of the time that it is compiled but also is a valuable resource to keep poems that were not available in Divan.

This study mainly focused on the 1b-54b leaves of the mecmûa that is available in Süleymaniye Library, AtıfEfendi section. The study covers four main sections. First, the introduction part of the study focuses on the general information regarding mecmûa. Second, along with the general mecmûa, 1b-54b leaves were illustrated. Third, the transcription of the mecmûa to the contemporary literature was completed. And finally, conclusions were specified with respect to numerous dimensions.

The value and importance of mecmûa comes from its inherent resourcefulness in containing elusive couplets and poems.

Keywords: Classical Turkish literature, mecmûa.

GİRİŞ

Mecmûa

Cem ‘kökünden gelen mecmûa Arapça bir kelimedir. Mecmûa mecmû‘ kelimesinin müennesi olup, “toplanmış, toplanıp biriktirilmiş, bir araya getirilmiş şey; top, tüm, tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, seçilmiş yazılardan meydana getirilmiş kitap” manalarına gelir. Klasik kültürümüzde edebiyat terimi olarak ise “defter, türlü konuların bir araya getirildiği yazıları içine alan kitap yahut şiir defteri” manalarında kullanılmıştır.¹

Mecmûa, “Toplanıp biriktirilmiş, tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi”, aynı zamanda “seçilmiş yazılardan meydana getirilen yazma kitap” ve “dergi” anlamlarına gelmektedir². Mecmûa hakkında şu tanımlar da yapılmıştır:

*“Bir veya daha fazla yazar ya da şaire ait çeşitli şekil ve hacimlerdeki farklı nesir ya da şiirlerden oluşan derleme kitaplara ‘mecmûa’ denir”.*³ *“Bir çeşit antoloji özelliği taşıyan mecmûa seçme yazıların bulunduğu el yazması eserdir”.*⁴ Şiir mecmûaları için sefine kelimesi de kullanılır. “Sefine” Arapçada gemi demektir. Mecmûa ifadesi yerine Farsça “keştî” kelimesinin de kullanıldığı görülür. Türk Halk edebiyatında ise cönk terimi kullanılmıştır. Edebiyatımızda “sefine-cönk” sözleri şiir mecmûası, not defteri; “keştî” de kadeh manasında mecazdır.⁵

Mecmûalar, Osmanlı okur-yazarları arasında özellikle 16. ve 17. yüzyıllarda bir edebî üretim biçimi olarak moda olmuştur. Bu tür eserlerin şekil, içerik özellikleri ve tertip biçimleri için geleneğin belirlediği herhangi bir ölçüt yoktur. Son derece sistematik bir şekilde tertip edilmiş mecmûalarla birlikte farklı ilgi alanlarına ait

¹Ahmet AKGÜL, *Milli Kütüphanede Kayıtlı Bulunan Bir Şiir Mecmuası Üzerine*, Turkish Studies International Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/1 Winter 2013.

²Ferit Devellioğlu, “Mecmûa”, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Aydın Kitabevi Yay., Ankara 2008, s.596.

³Mustafa Uzun, “Mecmûa”, *İslam Ansiklopedisi*, C.28, TDV. Yay. Ankara 2003, s. 265.

⁴İskender Pala, “Mecmûa”, *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, Kapı Yay., İstanbul 2004, s.300.

⁵Orhan Şaik Gökyay, “Cönkler Üzerine”, *Makaleler 1: Eski, Yeni ve Ötesi*, İstanbul 1995, İletişim Yay. s. 73-147.

birbirinden bağımsız bilgilerin son derece düzensiz bir biçimde kaydedildiği mecmûalar da bulunmaktadır.⁶

Şiir mecmûaları, Türk edebiyat tarihi dönemleri içerisinde kaynak niteliği taşıması bakımından önemli eserler olarak değerlendirilir. Anadolu sahasında ilk örneklerine XV. yüzyılın ilk yarısında rastlanan şiir mecmûaları; beğenilen, tanzir edilen şiirleri, çeşitli sebeplerle divanlara alınmamış manzumeleri de barındırması bakımından son derece önemli kaynaklardır.

Mecmûalar vasıtasıyla kendi döneminde veya daha sonraki dönemlerde öne çıkan şiirleri tespit etmek ve bu vesile ile devrin edebî yapısını değerlendirirken somut veriler elde edilebilmektedir.⁷ Yazıldıkları dönemin edebi zevkini ve eğilimini yansıtan birer gösterge olmalarının yanı sıra, edebiyat tarihimizin karanlıkta kalan bazı kısımlarını aydınlatan şiir mecmûaları, edebî geleneğe katkı sağlayan malzeme niteliğindedir.⁸

Mecmûaların Tasnifi

Mecmûaların şekil, tür ve muhteva gibi çeşitli yönlerden değerlendirilmesiyle farklı tasnif çalışmaları ortaya konmuştur. Yapılan tasnifleri şu şekilde sıralayabiliriz:

Agâh Sırrı Levend şekil ve muhteva açısından mecmûaları,

- 1- Nazîre mecmûaları
- 2- Antoloji niteliğinde seçme şiir mecmûaları
- 3- Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle ortaya çıkan mecmûalar
- 4- Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmûalar
- 5- Tanınmış kişilerce hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmûalar”⁹ şeklinde tasnif etmiştir.

Günay Kut ise,

---

⁶Mehmet GÜRBÜZ, *Şiir Mecmualarının Kaynakları Üzerine*, Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/1 Winter 2013.

⁷Ahmet Tanyıldız, “*Şiir Mecmûalarının Neşri Hakkında*”, Uluslar Arası Araştırmalar Dergisi, Cilt 5, 2012, Sayı 21, s.224-239.

⁸Yasemin Morkoç-Ertek, “*İzmir Millî Kütüphane’de Kayıtlı Bulunan (1467/14) Bir Mecmûa-i Eş’âr’ın Düşündürdükleri*”, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/1, Ankara-Turkey Winter 2013, s. 267-297.

⁹Agâh Sırrı Levend, *Türk Edebiyatı Tarihi I*, Türk Tarih Kurumu Yay. Ankara, 1998, s. 166-167.

- Nazîre mecmûaları
- Seçme şiir mecmûaları (mecnûa-i eş‘âr, memûa-i devâvîn)”
- Aynı konu ile ilgili eserlerin bir araya gelmesi ile oluşan mecmûalar (mecnûa-i ed’iye, mecmûa-i tevârîh)”
- Karışık mecmûalar; hem nazım-nesir hem de Arapça, Farsça ve Türkçe gibi farklı dillerden oluşan mecmûalardır.
- Tanınmış kişilerce veya belli kişilerce hazırlanmış mecmûalar.¹⁰şeklinde tasnif etmiştir.

Hatice Aynur ve arkadaşlarının Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları’nın VII. toplantısı olarak 2011 yılında düzenledikleri “*Mecnûa: Osmanlı Edebiyatının Kırk Ambarı*” başlıklı bilimsel toplantı ile sadece şiir mecmûaları değil genel olarak mecmûalar sorunsallaştırılıp ele alınmış ve toplantıda sunulan bildiriler 2012 yılında neşredilmiştir. Bu toplantıda, daha önce Agâh Sırrı Levend ve Günay Kut tarafından yapılan mecnûa tasnifleri geliştirilmiştir. Bu bağlamda Atabey Kılıç tüm mecnûa türlerini birkaç ölçüte göre tasnif etme yoluna gitmiş; Mehmet Gürbüz de sadece şiir mecmûalarını tasnif etmiştir.¹¹

Mehmet Gürbüz , “*Şiir Mecmûaları Üzerine Bir Tasnif Denemesi* ” başlıklı makalesinde mecmûaların tasnifi şu şekildedir:

- 1- Şiirlerin şekil özelliklerine göre oluşturulan şiir mecmûaları (gazel mecmûaları, kasîde mecmûaları, müstezad mecmûaları, matla mecmûaları, beyit mecmûaları, mısra mecmûaları, farklı nazım şekilleriyle yazılmış şiirlerden oluşan mecmûalar).
- 2- Şiirlerin konularına göre oluşturulan (tematik) şiir mecmûaları, (tarih mecmûaları, na’t mecmûaları, mu’amma mecmûaları, medhiye mecmûaları, lugaz mecmûaları, şehrengiz mecmûaları ve farklı nazım şekilleriyle yazılmış şiirlerden oluşan mecmûalar).

¹⁰Günay Kut, “*Mecnûa*”, Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, C.6, Dergâh Yay., İstanbul 1986, s.170-174.

¹¹Sadık YAZAR, *XVI. Yüzyılda Derlenmiş Bir Musammat Mecmûası*, Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/1 Winter 2013, s.602-651.

- 3- Nazîre mecmûaları, şairlerin aidiyeti/mensubiyeti esasına göre hazırlanan mecmûalar, bir mensubiyet ilişkisi gözetmeksizin belirli şairlerin dîvânlarını / şiirlerini bir araya getirmeyi amaçlayan mecmûalar.¹²

Atabey Kılıç mecmûaları şu şekilde tasnif etmiştir:

1. Cilt ve tertip hususiyetleri bakımından

1.1 Cönkler

1.2 Mecmûalar

1.2.1 Tertip durumuna göre mecmûalar

1.2.1.1 Mürettep mecmûalar

1.2.1.2 Mürettep olmayan mecmûalar

1.2.2 Mürettip durumuna göre mecmûalar

1.2.2.1 Mürettibi bilinen mecmûalar

1.2.2.2 Mürettibi bilinmeyen mecmûalar

1.2.3 Aynı zümreye mensup şahsiyetlerin eserlerinin toplandığı mecmûalar

2. Şekil bakımından

2. 1. Manzûm metinler mecmûaları

2.1.1 Kasîde mecmûaları

2.1.2 Gazel mecmûaları

2.1.3 Nazîre mecmûaları

2.1.4 Mu'ammâ mecmûaları

2.1.5 Manzûm lugât mecmûaları

---

¹²Mehmet Gürbüz , “*Şiir Mecmuaları Üzerine Bir Tasnif Denemesi* ”, (Haz.Hatice Aynur vd.), Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırk Ambarı, Turkuaz Yay. İstanbul,2012, S.99-113.

- 2.1.6 İlâhî mecmûaları
- 2.1.7 Şehrengiz mecmûaları
- 2.1.8 Na't mecmûaları
- 2.1.9 Hilye mecmûaları
- 2.1.10 Mi'râciye mecmûaları
- 2.1.11 Matla mecmûaları
- 2.1.12 Mersiye mecmûaları
- 2.1.13 Çeşitli mesnevîlerden seçkileri barındıran mecmûalar
- 2.1.14 Güfte mecmûaları
- 2.1.15 Müstezâd mecmûaları
- 2.1.16 Târih mecmûaları
- 2.1.17 Musammat mecmûaları
- 2.1.18 Kıt'a ve rubâ'î mecmûaları
- 2.1.19 Dîvân mecmûaları
- 2.2. Mensur metinler mecmûaları**
- 2.2.1 Lugaz mecmûaları
- 2.2.2 Fetva mecmûaları
- 2.2.3 Tefsîr mecmûaları
- 2.2.4 Şerh mecmûaları
- 2.2.5 Sakk mecmûaları
- 2.2.6 Mekân tasvirlerini içeren mecmûalar
- 2.2.7 Münşe'ât mecmûaları

2.2.7.1 Derleme münşeât mecmûaları

2.2.7.2 Tek şahsa ait inşa örneklerinden oluşan münşe'ât mecmûaları

2.3. Karışık manzum ve mensur eserler mecmûaları

2.3.1 Fevâid mecmûaları

2.3.2 Farklı türleri barındıran mecmûalar

3. Dil bakımından

3.1 Arapça mecmûalar

3.2 Farsça mecmûalar

3.3 Türkçe mecmûalar

3.4 Çok dilli mecmûalar

4. Muhteva bakımından

4.1 Din

4.2 Tasavvuf

4.3 İlm-i nücûm / fal ve remil

4.4 Hikâye / latife

4.5 Hezel ve hiciv

4.6 Edviye

4.7 Mûsikî

4.8 Hat ve kitâbet

5. Şahısların tertip ettiği veya şahıslar için tertip edilen mecmûalar¹³

“Mecmûaların derleyeni ve derleniş tarihi her zaman kesin olarak bilinmemektedir. Muhtevası ve dil özellikleri bakımından yazıldığı dönem hakkında tahminî çıkarımlar yapmak mümkün olabilmektedir. Bunun neticesinde mecmûanın derlendiği dönemin şiir zevki, beğenilen şairleri ve şiirleri hakkında fikir sahibi olunabilmektedir. Mecmûalar bu yönüyle günümüz antolojileriyle benzerlik göstermektedir.” “Mecmûa (Sâbit-Osmân-zâde Tâ’ib) (Avusturya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları J. 1196), Mecmûa-i Halîl Feyzî (Halîl Feyzî b. Ahmed Sâdık) (Sadberk Hanım Müzesi Kütüphanesi-Hüseyin Kocabaş Koleksiyonu-Yz 158), Mecmûa-i Râgıb Paşa (Râgıb Koca Mehmed Paşa) (Sadberk Hanım Müzesi Kütüphanesi-Hüseyin Kocabaş Koleksiyonu-Yz 512)”da bulunan mecmûalar bu tür örneklerdendir.

Mecmûaların Önemi

Şiir mecmûaları eski / yazma eser kütüphanelerimizde sayı itibarıyla en çok bulunan eser türlerindedir. Genelde mecmûaları, özelde şiir mecmûalarını önemli ve değerli kılan temel unsurları şöyle sıralayabiliriz:

Yazma ihtiva eden kütüphanelerimizde *Mecmu'atü'l-eşar* adıyla karşımıza çıkan mecmûa türlerinde rastladığımız kimi şairlerin tezkirelerde adı bile geçmemektedir. Bazen de divan derlemeyen bir şairin şiirlerine mecmûalarda rastladığımızda bunların bir divan ya da divançe olabilecek kadar çok olduğunu, devrinde mecmûalara girecek kadar çok arandığını ve okunduğunu tespit ederiz. Bunun dışında kimi hallerde de divan edebiyatının ilk devirleri olan 13. ve 14. yüzyıllarda yaşayan şairlerin şiirleri, nadir olmakla beraber yine bu şiir mecmûalarında yer alabilir ve unutulmaktan kurtulur.¹⁴

Mecmûalar, içinde barındırdığı şiir ve şairle dönemin okuyucu zevkini ve şairin okunurluğunu, popüleritesini veren eserlerdir. Ali Şîr Nevâyî'nin şiirleri XV.

¹³Atabey Kılıç, “*Mecmua Tasnifine Dair*”, (haz. Hatice Aynur vd.), Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Turkuaz Yay. İstanbul, 2012, S.75-96.

¹⁴Günay Kut, *Osmanlı Araştırmaları-VII-VIII*, İstanbul – 1988, s.182.

yüzyıldan XX. yüzyıla kadar mecmûalarda yer alıyorsa bu durum hem okuyucu zevkini hem de şairin uzun süre unutulmadığının kanıtını oluşturur.¹⁵

Yazıldıkları dönemin aynası durumunda olan mecmûalar, edebiyat araştırmacısına; dönemin beğenilen edebî metinlerini, mürettibin şiir zevkini, şiir konularını, şiirlerin tertip amacını, okuyucunun talebini, estetik anlayışını, öne çıkan isimleri ve eserlerini, okunurluk oranlarını ve buna benzer birçok bilgiye ulaşma ve bunları yorumlama imkânı tanır.¹⁶

Mecmûaların şairin edebî kişiliğinin tespitinde de önemli olduğu göz ardı edilemez. Nazire mecmûaları başta olmak üzere, birçok mecmûada benzer şiirler peş peşe yer almıştır. Bu şiirlerin nazire olup olmadığı mecmûaların bir kısmında belirtilmiş, bir kısmında buna gerek görülmeden benzer şiirler arka arkaya sıralanmıştır. Buradaki bilgilerden hareketle bir şairin üslubunu oluştururken kimlerden etkilendiğini veya kimlerin şiirlerini meşk edip egzersiz yaptığını, kimleri etkilediğini tespit etmek mümkün olmaktadır.¹⁷

Tezkirelerde yer alan bazı yanlış bilgiler (*şairlere olan aşırı övgü vb.*) bizim de yanlış bilgi edinmemize neden olabilmektedir. Bu nedenle mecmûaların incelenmesi ile doğru bilgilere ulaşılma imkânına kavuşulur.¹⁸

Şiir mecmûalarında; gazel, kasîde, terkîb-i bend, muhammes, murabbâ, tahmîs, tesdîs, rubâ'î, matla', muammâ' gibi nazım şekilleriyle yazılmış pek çok şiir ve bu şiirlerin sanatkârları hakkında bilgiler ile herhangi bir şairin divanını oluşturacak miktarda şiirlerin yer alması, mecmûaları önemli yapan unsurlardandır. Nazireler de mecmûa içerisinde görülebilmektedir. Dolayısıyla klasik şiirimizin bu zenginliklerinin gün yüzüne çıkmasını sağlayan şiir mecmûaları, çok önemli bir kaynak olma niteliği taşımaktadır.¹⁹

---

¹⁵Yaşar Aydemir, "Metin Neşrinde Mecmûaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler", Turkish Studies/Türkoloji Araştırmaları, s.123-124, 2007.

¹⁶Cemal Kurnaz ve Yaşar Aydemir, "Mecmûalara Sorulması Gereken Sorular", Turkish Studies-International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Volume: 8/1 (2013), s. 62.

¹⁷Yaşar Aydemir, agm, s.122-137.

¹⁸Ali Cânib Yöntem, "Edebiyat Tedkiklerinde Mecmûaların Rolü," Hayat Mecmûası, 1927, C. 2 S. 45, s. 363-364.

¹⁹Ozan Yılmaz, "Metin Te'sisinde Şiir Mecmûalarının Katkısına Bir Örnek: Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Mahmud Efendi Koleksiyonu 5214 Numaralı Mecmûa ve Muhtevası", Dîvân Edebiyatı Araştırmaları Dergisi 1,S.1 Güz, İstanbul 2008, s.255-261.

Mecmûaların boş kalmış sayfalarında, yazılı sayfaların derkenarlarında tarih ile ilgili bilgiler, çeşitli dualar, hadisler, fetvalar içeren din ile ilgili bilgiler, müzik ile ilgili bilgiler ve gizli ilimler (havâs) denilen itikatlara dair bilgiler bulunabilir. Bunlar, asıl mecmûa konusuyla ilgisi olmayan konulardır. Bu bakımdan mecmûalar, edebiyat alanı kadar tarih, din, sosyoloji, kültürel antropoloji, halkbilim, tıp, müzik gibi farklı bilim dalları için de önemli kaynaklar arasında yer alabilirler.

Mecmûaların temel amacı, gelecekte gerekli olacağı varsayılan bilgilerin kayıt altına alınmasıdır. Derleyen bizzat kendisi için hazırlamış da olsa derleme sürecinin sonunda ortaya çıkan eser, bir şekilde herkese ya da belli bir zümreye hitap edecek özelliktedir. Bu çerçevede genel olarak mecmuların fayda prensibi doğrultusunda geleceğe yönelik olarak hazırlanmış eserler olduğu söylenebilir.²⁰ Mecmûalar ile ilgili yapılan çalışmaların artması, kültür ve edebiyat tarihimizdeki eksikliklerin tamamlanmasına ve yeni bilgilerin ortaya çıkmasına büyük oranda etki edecektir.

Üzerinde çalıştığımız mecmûa, şiir mecmûasıdır ve derleyeni bilinmemektedir. Derleniş tarihi olarak mecmûanın sonunda H. 1162/ M.1749 tarihi yer almaktadır. Mecmûanın dili Türkçedir. Mecmûada; gazel, kaside, tahmîs, müseddes, kıt'a, rubâ'î, müfred gibi çok çeşitli şiir türlerinden örnekler yer almaktadır. Mecmûadaki şiirler, muhteva açısından da çeşitlilik göstermektedir. Mecmûadaki şiirlerde muhtevâ olarak âşıkâne, rindâne vb. üslupla yazılan şiirlerin yanı sıra medhiye türünde şiirler ağırlıklı olarak yer almaktadır.

---

²⁰Mehmet Gürbüz, *Mecmuaların Tüketim Biçimleri Üzerine Kimi Tespitler* / Gazi Türkiyat , Bahar 2013/ 12: 67-74.

1.SÜLEYMANİYE KÜTÜPHANESİ ÂTIF EFENDİ BÖLÜMÜ 2254 NUMARALI ŞİİR MECMÛASI (1b – 54b VARAKLARI ARASI) TANITIMI

1-1. Mecmûanın Tavsifi ve Diğer Özellikleri

Mecmûa, Süleymaniye Kütüphanesi Âtîf Efendi Bölümü 2254 numarada kayıtlıdır. Mecmûanın sonunda kırmızı mürekkeple yazılan tarihe göre istinsah tarihi H.1162 (M.1749)dir. İstinsah kaydının hemen altında Mustafa Âtîf Efendi'nin mührü bulunmaktadır.

Mecmûanın yazı türü nesih ve şiirlerin başlıkları kırmızıdır. Mecmûanın son sayfasında istinsah kaydının altında “Yüz kırk beş kâğıttır.” ifadesi yer almaktadır.

Mecmûada satır sayısı 13-17 arasında ve sayfalar çift sütun hâlinde değişiklik göstermektedir. Mecmûanın bazı sayfalarında, derkenarda yazılan şiirlerin farklı yazı türleri ile yazıldığı görülmektedir (20b-21a). Ayrıca derkenarlarda bazı yerler silinmiş; pek okunaklı olmayan farklı yazı türü ile yazılmış şiirler de bulunmaktadır (31b-41a...).

Mecmûada 16-17. yüzyıllarda yaşamış şairlerin şiirlerinden örneklere yer verilmiştir. Mecmûa tahmis ile başlamış, gazel, kaside, rubai, müfred, kıt'a, müseddes, müstezad gibi şiir türlerine yer verilmiştir. Sayı olarak incelendiğinde gazel ve kasidelerin ağırlıkta olduğu tespit edilmiştir. Mecmûada Fuzûlî, Bâkî ve Fehim'in gazellerinin; Nef'î'nin ise kasidelerinin ağırlıkta olduğu görülmüştür.

Mecmûanın tertibinde müstensihin herhangi bir sıralama yapmadığı ve şiirlerin karışık olarak sıralandığı görülmektedir. Burada dikkat çekici bir yön aynı şairin şiirlerini peş peşe vermesinin yanında nazire olarak yazılmış şiirlerin de arka arkaya yazılmış olmasıdır.

H.1162 / M.1749 yılında tamamlanan mecmûa şiir tertibinin zenginliği yanı sıra devrin şiir zevkini yansıtmaması ve özellikle divanları elimizde olmayan bazı şairlerin şiirlerinin tespiti açısından son derece önemlidir.

1-2. 1b – 54b Varak Muhtevası

Mecmûanın tezimize konu olan 1b-54b varakları arasında 30 şaire yer verilmiştir. Nazım şekilleri olarak 89 gazel, 21 kasîde, 6 kıt'a, 5 müfred, 2 rubâ'î, 1 tahmis, 1 müseddes ve 1 müsemmen olmak üzere toplam 126 şiir bulunmaktadır. En çok şiiri bulunan şairler şunlardır: Bâkî; 13 gazel, 6 kasîde, 2 kıt'a ve 1 müfred. Fehim; 16 gazel, 2 kasîde ve 1 kıt'a. Fuzûlî; 18 gazel. Nef'î; 10 kasîde, 1 gazeldir.

1b-54b varakları arası muhtevası hakkında bilgiler, tablolar ile birlikte aşağıda verilmiştir.

Tablo 1. Mecmûada Yer Alan Şairlerin Şiirlerinin Nazım Biçimine Göre Sayıları

Şâirin Adı	Gazel Sayısı	Kaside Sayısı	Tahmis Sayısı	Müseddes Sayısı	Müsemmen Sayısı	Kıt'a Sayısı	Müfred Sayısı	Rubai Sayısı
Cinanî			1	1				
Baki	13	6				2	1	
Hüsrev	1							
Seyyid Nesimî	4							
°Ulvî	3							
Fuzûlî	18							
Hâbibî					1			
Mezaki	2							
Fehim	16	2				1		
Azizi	1							
Nefî	1	10						
Şeyhülislam Yahya	2							
Âlî	4	1						
Şehrî	3							
Rızayî						1		
Menbaî	1							
Emrî	2							
Şeyh Ruşenî	1							
Nisari Çelebi	1							
Nâzî	1							
Meylî	3							
Dânişî	1							
Sabrî	4							
Haylî		1						
Cevrî		1						
Nailî	2							
Bahayî	1							
Güftî	3							
Vahdetî	1							
Nev'î								1
Şairi Bilinmeyen						2	4	1
Toplam	89	21	1	1	1	6	5	2

Tablo 2. Atıf EfendiMecmû‘asında Yer Alan Şiirlerin Varak Numaralarına Göre Tanıtılması

Varak Numarası	Şâir /Şâirler	Nazım Türü / Biçimi	ŞİİR SAYISI	Beyit/ Bent Sayısı	Şiirin Başlığı
1b	Cinânî	Tahmis	1	5 bent	Tahmîs-i Cinânî Ğazel-i Bâkî
2a	Bâkî	Tahmis	1	6 bent	Tahmîs-i Bâkî Ğazel-i Necâtî Efendi
2b-3b	Bâkî	Gazel	1	5 beyit	Ğazel-i Bâkî
	Ĥüsrev	Gazel	1	2 beyit	Ğazel-i Ĥüsrev
	Bâkî	Kaside	1	36 beyit	Ķasîde-i Bâkî Efendi Der-Sitâyiş-i Şultân Süleymân Ĥân
4a	Bâkî	Kaside(devam)	1	5 beyit	-
	Seyyid Nesîmî	Gazel	1	7 beyit	Seyyid Nesîmî
	°Ulvî	Gazel	1	3 beyit	Ğazel-i °Ulvî
4b	°Ulvî	Gazel (devam)	1	2 beyit	-
	Fuzûlî	Gazel	1	7 beyit	Fuzûlî Ğûyed
	Seyyid Nesîmî	Gazel	1	5 beyit	Nesîmî Fermâyed
5a	Seyyid Nesîmî	Gazel	1	14 beyit	Seyyid Nesîmî
	Fuzûlî	Gazel	1	2 beyit	Mevlânâ Fuzûlî
5b-6b	Fuzûlî	Gazel (devam)	1	3 beyit	-
	Bâkî	Kaside	1	45 beyit	Ķasîde-i Bahâriyye-i Bâkî Efendi Ez-Sitâyiş-i MerĤûm °Ali Pâşâ
7a	Bâkî	Kaside(devam)	1	2 beyit	-
	Cinânî	Müseddes	1	4 bent	Müseddes-i Cinânî
7b	Cinânî	Müseddes(devam)	1	1 bent	-
	Fuzûlî	Gazel	1	7 beyit	Ğazel-i Fuzûlî
	Ĥabîbî	Müstezat	1	1 bent	Müstezat-ı Ĥabîbî
8a	Ĥabîbî	Müstezat(devam)	1	3 bent	-
8b-9b	Ĥabîbî	Müstezat(devam)	1	1 bent	-
	Fuzûlî	Gazel	1	7 beyit	Ğazel-i Fuzûlî

	Bâkî	Kaside	1	37 beyit	Kaşîde-i Bâkî Efendi Ez Berây-ı Sultân Süleymân Hân
10a	Bâkî	Kaside(devam)	1	3 beyit	-
	Mezâkî	Gazel	1	7 beyit	Mezâkî Çelebî
	Fehim	Gazel	1	5 beyit	Naẓîre-i Fehîm
10b	Fehim	Gazel	1	4 beyit	-
	°Azîzî Çelebî	Gazel	1	5 beyit	°Azîzî Çelebî
	Bâkî	Gazel	1	5 beyit	Bâkî Gûyed
11a-12b	Fehim	Kaside	1	63 beyit	Kaşîde-i Nîliyye-i Fehîm Çelebî Berây-ı Ta'rif Eyyûb Pâşâ
13a	Bâkî	Gazel	1	5 beyit	Sultân-ı Şu'ârâ Bâkî Efendi
	Bâkî	Gazel	1	7 beyit	Velehu Bâkî Efendi
	Nev'î	Rubai	1	1 bent	Rubâ'î-i Nev'î
13b-14b	Nef'î	Kaside	1	50 beyit	Kaşîde-i Nef'î Efendi Berâ-yı Ta'rif-i Merhûm Koca Murâd Pâşâ
15a	Nef'î	Kaside(devam)	1	5 beyit	-
	Bâkî	Gazel	1	7 beyit	Ġazel-i Bâkî Efendi Raĥmetullah
	Şairi yok	Rubai	1	1 bent	Rubâ'î-i Taşavvuf
15b-17a	Nef'î	Kaside	1	63beyit	Kaşîde-i Nef'î Efendi Der-Sitâyiş Merhûm Sultân Oşmân Hân
17-b	Bâkî	Gazel	1	6 beyit	Ġazel-i Bâkî Efendi Suĥan-Perver
	Şeyhülislam Yahyâ	Gazel	1	5 beyit	Merhûm Yahyâ Efendi Fermâyed
	Şairi yok	Müfred	1	1 beyit	Müfred-i Mergûb
	Şairi yok	Müfred	1	1 beyit	Velehu Müfred
18a	Bâkî	Gazel	1	5 beyit	Ġazel-i Bâkî Efendi
	Bâkî	Gazel	1	5 beyit	Velehu Bâkî Efendi
	Bâkî	Müfred	1	1 beyit	Müfred-i Bâkî
	Şairi yok	Kıta	1	2 beyit	Kıt'a-i Mergûb
18b-19b	Nef'î	Kaside	1	49 beyit	Kaşîde-i Nef'î Efendi Der-Vaşf-ı Merhûm Naşûh Pâşâ
20a	Nef'î	Kaside(devam)	1	6 beyit	-
	Bâkî	Gazel	1	6 beyit	Ġazel-i Bâkî Efendi
	Bâkî	Ġıta	1	2 beyit	Velehu Ġıta-i Bâkî Efendi
20b	°Âlî	Gazel	1	5 beyit	Ġazel-i °Âlî-i Hünerver
	Şehrî	Gazel	1	5 beyit	Ġazel-i Şehrî
	Rızâyî °Ali	Ġıta	1	4 beyit	Ġıta-i Rızâyî °Ali Çelebi

	Çelebi				
21a	Fuzûlî	Gazel	1	7 beyit	Ġazel-i Üstâdü'ş- Şu'arâ Fuzûlî-i Bağdâdî
	Fuzûlî	Gazel	1	7 beyit	Na't-ı Şerîf-i Şeref-Me'ab-ı Min Kelâm Fuzûlî-i Efâlû'ş-Şu'arâ
21b	Fehîm	Kıta	1	16 beyit	Kıta-i Ġarrâ Güfte-i Fehîm-i Şîrîn-Edâ
22a	Fehîm	Kıta(devam)	1	4 beyit	-
	Fûzûlî	Münâcât-nâme	1	7 beyit	Münâcât-nâme-i Fûzûlî-i Bağdâdî
	Fûzûlî	Gazel	1	4 beyit	Velehu Fûzûlî-i Bağdâdî
22b	Fûzûlî	Gazel(devam)	1	2 beyit	-
	Fûzûlî	Gazel	1	8 beyit	Fûzûlî-i Bağdâdî
	Fûzûlî	Gazel	1	4 beyit	Velehu Fûzûlî Raĥmetullahi °Aleyh
23a	Fûzûlî	Gazel(devam)	1	1 beyit	-
	Fûzûlî	Gazel	1	7 beyit	Üstâdü'ş-Şu'arâ Fuzûlî
	Fûzûlî	Gazel	1	7 beyit	Velehu Fûzûlî Raĥmetullah
23b	Fûzûlî	Gazel	1	7 beyit	Emlahû'ş-Şu'arâ Efşâhû'l-Bülegâ Fuzûlî
	Fûzûlî	Gazel	1	7 beyit	Velehu Fuzûlî Rûz u Şeb Redîf
24a	Fûzûlî	Gazel	1	7 beyit	Fûzûlî-i Bağdâdî
	Fûzûlî	Gazel	1	7 beyit	Velehu Fuzûlî
24b	Seyyid Nesîmî	Gazel	1	5 beyit	Ġazel-i Seyyid Nesîmî Revvehallahu Rûhahu
	Menba'î	Gazel	1	5 beyit	Ġazel-i Menba'î
	Emrî	Gazel	1	4 beyit	Ġazel-i Emrî Merĥûm
25a	Emrî	Gazel(devam)	1	1 beyit	-
	Emrî	Gazel	1	5 beyit	Ġazel-i Emrî
	Şeyĥ Rûşenî	Gazel	1	7 beyit	Mevlânâ Şeyĥ Rûşenî Nevverallâhu Ķabrehu
	Nişârî Çelebi	Gazel	1	1 beyit	Ġazel-i Nişârî Çelebi Ġûyed
25b	Nişârî Çelebi	Gazel(devam)	1	4 beyit	-
	Nâzî Çelebi	Gazel	1	5 beyit	Ġazel-i Nâzî Çelebi
	Meylî Çelebi	Gazel	1	5 beyit	Ġazel-i Meylî Çelebi
26a	Dânişî Efendi	Gazel	1	11 beyit	Dânişî Efendi
	Şabrî Efendi	Gazel	1	4 beyit	Şabrî Efendi
26b	Şabrî Efendi	Gazel(devam)	1	1 beyit	-
	Şabrî Efendi	Gazel	1	12 beyit	Şabrî Efendi
	Şabrî Efendi	Gazel	1	2 beyit	Velehu Şabrî

27a	Şabrî Efendi	Gazel(devam)	1	3 beyit	-
	Şabrî Efendi	Gazel	1	7 beyit	Velehu Şabrî
	Âlî Efendi	Gazel	1	5 beyit	Âlî Efendi
27b-29a	Haylî Beg	Kaside	1	67 beyit	Na'at-ı Şerîf Haylî Beg
29b-30b	Haylî Beg	Kaside(devam)	1	3 beyit	-
	Bâkî	Gazel	1	5 beyit	Ġazel-i Bâkî
	Cevrî Çelebi	Kaside	1	41 beyit	Na'at-ı Şerîf Cevrî Çelebi
31a-31b	Bâkî	Kaside	1	31beyit	Kaşîde-i Bâkî Efendi Ez-Berây-ı Sultân Selîm Hân Aleyhi'r-Rahmetü Ve'l-Ġufrân
32a	Bâkî	Kaside(devam)	1	8 beyit	-
	Nâ'ilî Çelebi	Gazel	1	5 beyit	Nâ'ilî Çelebi
	Fehîm	Gazel	1	2 beyit	Fehîm Çelebi
32b	Fehîm	Gazel(devam)	1	3 beyit	-
	Fehîm	Gazel	1	5 beyit	Ġazel-i Fehîm
	Meylî Çelebi	Gazel	1	5 beyit	Meylî Çelebi
	Nâ'ilî Çelebi	Gazel	1	1 beyit	Nâ'ilî Çelebi
33a	Nâ'ilî Çelebi	Gazel(devam)	1	6 beyit	-
	Fehîm	Gazel	1	5 beyit	Fehîm Çelebi
	Fehîm	Gazel	1	4 beyit	Ġazel-i Fehîm
33b	Fehîm	Gazel(devam)	1	1 beyit	-
	Fehîm	Gazel	1	10 beyit	Şu'arâ-yı Rûmuñ Bülbül-Nağme-Perdâz-ı Üstâd Fehîm-i Şîrîn-Edânuñ Bahâriyye-i Ser-Âgâzıdur
	Fehîm	Gazel	1	4 beyit	
34a	Fehîm	Gazel(devam)	1	3 beyit	-
	Fehîm	Gazel	1	7 beyit	Fehîm-i Sühan Perdâz u Âlî Perdâz
	Mezâkî	Gazel	1	5 beyit	Naẓîre-i Mezâkî-i Hôş Âgâz
34b	Mezâkî	Gazel(devam)	1	3 beyit	-
	Âlî Efendi	Gazel	1	5 beyit	Âlî Efendi
	Âlî	Gazel	1	5 beyit	Ġazel-i Âlî
	Şairi yok	Müfred	1	1 beyit	Müfred-i Şîrîn
35a	Âlî	Faḥriyye	1	16 beyit	Faḥriyye-i Âlî Hünerver
35b	Âlî	Faḥriye(dev.)	1	3 beyit	-
	Bahâyî Efendi	Gazel	1	5 beyit	Ġazel-i Bahâyî Efendi Sellemehullah Te'âlâ

	Şehrî Çelebi	Gazel	1	6 beyit	Ġazel-i Şehrî Çelebi
36a	Meylî Çelebi	Gazel	1	5 beyit	Ġazel-i Meylî Çelebi
	Şehrî Çelebi	Gazel	1	5 beyit	Ġazel-i Şehrî Çelebi
	Güftî Çelebi	Gazel	1	4 beyit	Ġazel-i Güftî Çelebi El-Edirnevî
36b-37b	Güftî Çelebi	Gazel (devam)	1	1 beyit	-
	Fehîm	Kaside	1	47 beyit	Kaşîde-i Fehîm Ender Şikâyet-i Baht-ı Ber Geşte-i Hûd
38a	Fehim	Kaside(devam)	1	1 beyit	-
	Fehim	Gazel	1	7 beyit	Ġazel-i Fehîm Çelebi
	Fehim	Gazel	1	7 beyit	Velehü Fehîm-i Rengîn Edâ
38b	Güftî Çelebi	Gazel	1	5 beyit	Ġazel-i Güftî Çelebi El-Edirnevî
	Güftî Çelebi	Gazel	1	7 beyit	Velehu Güftî-i Rengîn-Edâ
	Fehim	Gazel	1	2 beyit	Ġazel-i Fehîm Çelebi
39a	Fehim	Gazel(devam)	1	2 beyit	-
	Fehim	Gazel	1	5 beyit	Velehü Fehîm-i Rengîn-Edâ
	Fehim	Gazel	1	7 beyit	Ġazel-i Fehîm Çelebi
39b-40b	Fehim	Gazel	1	5 beyit	Merhûm Fehîm Çelebi
	Fuzûlî	Gazel	1	7 beyit	Na't-ı Şerîf Fuzûlî Gûyed
	Baki	Kaside	1	32 beyit	Kaşîde-i Bâki Efendi Berây-ı Ta'rif-i Hazâniyye
41a-42b	Nef'î	Kaside	1	65 beyit	Kaşîde-i Nef'î Efendi Berây-ı Ta'rif-e İdiyye-i Sultân Ahmed Hân
43a	Nef'î	Kaside(devam)	1	7 beyit	-
	Fehîm	Gazel	1	6 beyit	Ġazel-i Merhûm Fehîm Çelebi
	Bâkî	Kıta	1	2 beyit	Kıta-i Bâkî Efendi
43b-44b	Nef'î	Kaside	1	48 beyit	(Kaşîde-i Nef'î) Der-Sitâyiş-i Kaşr-ı Abdül'azîz Efendi İbn-i Sa'âdetdi Bi-Asker-i Rûm-İli
45a	Nef'î	Kaside(devam)	1	6 beyit	-
	Fehîm	Gazel	1	7 beyit	Ġazel-i Merhûm Fehîm Çelebi
	Şairi yok	Müfred	1	1 beyit	Fârîsî Müfred
45b-47a	Nef'î	Kaside	1	65 beyit	Kaşîde-i Nef'î Der-Sitâyiş Şeyhü'l-İslâm Merhûm Mehmed Efendi İbn-i Sa'adü'd-Dîn
47b	Nef'î	Kaside(devam)	1	12 beyit	-
	Ulvî	Gazel	1	4 beyit	Ġazel-i Ulvî
	Ulvî	Gazel(devam)	1	1 beyit	-

48a	Bâkî	Gazel	1	7 beyit	Ġazel-i Bâkî
	°Ulvî	Gazel	1	5 beyit	Ġazel-i °Ulvî
48b-49b	Nef'î	Kaside	1	50 beyit	Ķaşîde-i Nef'î Der-Sitâyîş-i Merhûm Hâfîz Aĥmed Pâşâ
50a	Nef'î	Kaside(devam)	1	11 beyit	-
	Bâkî	Gazel	1	4 beyit	Ġazel-i Bâkî
50b	Bâkî	Gazel(devam)	1	1 beyit	-
	Bâkî	Gazel	1	7 beyit	Velehu Bâkî
	Bâkî	Gazel	1	7 beyit	Ġazel-i Bâkî
51a-52a	Nef'î	Kaside	1	49 beyit	Der Evşâf-ı Merhûm Sultân Aĥmed Hân Berây-ı Ta°rîf-i Bahâriyye-i Nef'î Efendi
52b	Nef'î	Kaside(devam)	1	4 beyit	-
	Şeyhü'l-İslâm Yahyâ	Gazel	1	5 beyit	Merhûm Şeyhü'l-İslâm Yahyâ Efendi Gûyed
	Nef'î	Gazel	1	5 beyit	Merhûm Nef'î
53a	Vaĥdetî Efendi	Gazel	1	7 beyit	Ġazel-i Vaĥdetî Efendi Der-Na°at-ı Hâzret-i Seyyidü'l-Enâm
	Fehim	Gazel	1	5 beyit	Ġazel-i Molla Fuzûlî
	Şairi yok	Ķıt°a	1	2 beyit	Ķıt°a-i Mergûb
53b-54b	Nef'î	Kaside	1	47 beyit	Ķaşîde-i Nef'î Efendi Der-Sitâyîş-i Hâce-zâde Es°ad Efendi

1-3. 1b– 54b Varakları Arasında Yer Alan Şairler ve Kısa Biyografileri

ÂLÎ (d.1541-ö.1600)²¹

Doğduğu yer ile anılan şairlerden olan Âlî 1541 yılında Gelibolu’da doğmuştur. Eğitimini tamamladıktan sonra devletin çeşitli kademelerinde görev alan Âlî, Cidde Sancakbeyliği görevindeyken 1600 yılında vefat etmiştir. Mezarının yarı bilinmemektedir.

Gelibolulu Âlî çok sayıda eser vermiş olmasına rağmen onun şair tarafı asıl divanlarında görülmektedir. Hayatının sonuna kadar yazdığı şiirlerini farklı zamanlarda tertip ettiği dört divanda bir araya getirmiştir. Kırk kadar nüshaları bulunan divanlarının her birine bir isim vermiştir. Şiirlerinde pek çok konuyu işleyen şair başka şairlerin şiirlerine nazireler yazarak yeni şiirler oluşturmuş ve sayısı bini aşan manzumeler tertip etmiştir.

Şair, şiirlerinde yaşadığı devirdeki olumsuzluklar karşısında duyduğu endişeleri dile getirirken görevlerinden uzaklaştırılmasına duyduğu üzüntüyü de işlemiştir. Âlî’nin eserlerinde tarihçiliğinin, tarihçilik içinde de biyografi yazarlığının öne çıktığı görülür. Özellikle *Künhü’l-Ahbar*’da şiir eleştirmenliği de dikkat çeker.

Eserlerinin büyük bölümünü nesir olarak kaleme alan Âlî şiirlerini; *Divan, Varidatü’l-Enika, Layihatü’l-Hakika, Türkçe Divan* olmak üzere dört divanda toplamıştır.

AZÎZÎ, Mustafa (d.?-ö.993/1585)²²

Doğum tarihi bilinmeyen şair İstanbul Yedikulelidir. Çeşitli tezkirelerde isminin Mustafa olduğu ifade edilen şair 993/1585 yılında vefat etmiştir.

Şiirlerinde işret ve musikiyi işlemesiyle dikkat çeken Azîzî’nin gazelleri âşikane tarzdadır. Mürettep bir divanı olduğu söylenen Azîzî’nin bu divanı henüz

²¹“ MUSTAFA İSEN ve İ. HAKKI AKSOYAK, “Âlî, Çeşmî, Gelibolulu Mustafa”, <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=943>” kaynağından faydalanılmıştır.

²²“İBRAHİM HALİL TUĞLUK, “AZÎZÎ, Mustafa”, <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1366> kaynağından faydalanılmıştır.

bulunamamıştır. Çeşitli mecmualarda tespit edilen 39 gazel, 1 kaside, 1 terci'-i bend ve 1 müseddesi vardır.

Divanından başka İstanbul'un güzelliklerini anlattığı *Şehrengiz-i İstanbul der Hubân-ı Zenân* isimli şehrengizi vardır.

BAHAYÎ, Mehmed Efendi (d.1010/1601-ö.1064/1654)²³

1010/1601 yılında doğan Bahayî Efendi'nin gerçek ismi Mehmed'dir. İlim, kültür ve sosyal mevki bakımından yüksek bir aileye mensup olan Bahayî Efendi Osmanlı Devleti'nin 32. Şeyhülislamıdır.

Din dışı konularda şiirler yazan şairin 82 şiirden oluşan küçük bir divanı vardır. Divanında tevhit, münacaat, na't gibi dini içerikli şiirlere yer vermemiştir. Şiirdeki asıl ustalığını gazellerinde gösteren Bahayî Efendi, 4'ü mezeyyel, 42 gazel yazmıştır. Az sözle çok şey ifade etme yoluna giden Bahayî'nin gazelleri genellikle beş beyitten oluşur. XVII. Yüzyılda Türk edebiyatında etkili olan Sebk-i Hindî üslubünün etkisinde kalan Bahayî'nin eserlerinde umutsuzluğun ağır bastığı görülmektedir.

Âlim ve şairliğinin yanı sıra iyi bir hattat ve bestekâr olan Bahayî'nin günümüze gelen besteri de vardır

BÂKÎ (d.933/1526-ö.1008/1600)²⁴

Asıl adı Mahmud Abdülbaki olan şair İstanbul'da dünyaya geldi. Devrinin büyük âlim ve şairlerinden sayılan Bâkî 1008/1600 tarihinde İstanbul'da vefat etti.

4 Padişah devrinin büyük şairi olarak tanınan Bâkî, hoş sohbet, neşeli ve rint meşrep bir şairdir. Dilin musikisini yakalayan ve bunu ustaca kullanan Bâkî ahenk unsurlarını mükemmel kullanarak mısrayı adeta bir musiki cümlesine çevirebilir. Nükte ve tevriye başta olmak üzere türlü edebi sanatlarla zenginleştirdiği şiirini ince hayaller ile süsler.

---

²³ERDOĞAN ULUDAĞ, "*BAHAYÎ, Mehmed Efendi*",

<http://www.turkedebiyatilismlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=572> kaynağından faydalanılmıştır.

²⁴"MUHSİN MACİT - HASAN KAPLAN, "*Bâkî*",

<http://www.turkedebiyatilismlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2462> kaynağından faydalanılmıştır.

Nazirecilik geleneğini de incelikle kullanmasını bilen Bâkî başta hamileri olmak üzere çağdaşı olan şairlere nazireler söyleyerek ismini duyurmayı bilmiştir.

Osmanlı şairleri arasında en geniş ve derin etki alanına sahip olan şair Bâkî'dir denilebilir. Klasik üslubun biçimlenmesinde ve süreklilik kazanmasında öncülük eden Bâkî'nin; *Divan* (İlk defa Kanuni döneminde düzenlenen divan, şairin sonraki dönemlerde yazdığı şiirlerle zenginleştirilerek yeniden tertip edilmiştir.), *Me'âlimü'l-Yakîn Fî-Sîreti Seyyidi'l-Mürselîn*, *Fezâ'ilü'l-Cihâd*, *Fezâ'il-i Mekke*, *Kırk Hadis Tercümesi* isimlerinde eserleri bulunmaktadır.

CEVRÎ, İbrâhîm Çelebi (d.1005/1595(?)-ö.1065/1654)²⁵

Asıl adı İbrahim olan şair eserlerinde Cevrî mahlasını kullanır. 1005/1595 yılında doğan şair, 1065/1654 yılında İstanbul'da vefat etmiştir.

Cevrî XVII. Yüzyılda adından söz ettiren çok yönlü kişilerden biridir. Arifâne şiirler yazan Cevrî Mevlevî şairlerdendir. Rûhî'nin terki-i bendine yazdığı nazire son derece ünlüdür. Cevrî'nin şiirleri dil ve estetik bakımdan kuvvetli şiirlerdir. Devrinin devlet adamlarını, sosyal hayatını, mimarisini, edebî ve ilmî hayatını yansıtan şiirler yazmıştır.

Eserleri: *Dîvân-ı Cevrî*, *Selîm-nâme*, *Hilye-i Çehâr Yâr-ı Güzîn*, *Hall-i Tahkîkât*, *Aynü'l-Füyûz*, *Melhame*, *Nazm-ı Niyâz*, *Beyân-ı A'dâd-ı Sifathâ-yı Nefs-i İnsânî*.

CİNÂNÎ, Mustafa (d.??-ö.1004/1595)²⁶

XVI. yüzyılın önde gelen şairlerinden olan Cinânî Bursa'da dünyaya gelmiştir. Doğum tarihi bilinmeyen şairin yakın zamana kadar mahlası Cenânî şeklinde okunmuş olmasına rağmen şiirlerinde isminin cennetle ilinili olarak kullanılması mahlasın Cinânî olduğunu göstermektedir. Şair 1004/1595 yılında Bursa'da vefat etmiştir.

²⁵ "ARZU ATİK, "CEVRÎ, İbrâhîm Çelebi",

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=277> kaynağından faydalanılmıştır.

²⁶ "OSMAN ÜNLÜ, "Cinânî,

Mustafa", <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=638>" kaynağından faydalanılmıştır.

Tezkireler Cinânî'den övgüyle bahseder. Özellikle tahmis ve tesdis konusunda yetenekli olduğu ifade edilir. Cinânî şiirlerinde genellikle dünya ve felekten şikâyet, sevgiliden ayrı olmanın hüznü, rakibe karşı duyulan kin, rind-meşreblik gibi konuları işlemiş; bunu yaparken de nüktedân bir üslup kullanmıştır. Mesnevîlerinde ise didaktik bir üslup kullanır.

Cinânî'nin 4 eseri vardır: *Divân*, *Riyâzü'l-cinân*, *Cilâü'l-kulûb*, *Bedâyüü'l-Âsâr*.

DÂNIŞÎ, Şa'bân bin Mustafa (d. ?/ö. ?-ö.)²⁷

Asıl adı Şa'ban bin Mustafa olan şair devrinde “Dânişî” mahlasıyla tanınır. Dânişî'nin hayatı hakkında tezkirelerde bilgi bulunmamaktadır. Onun hayatı ilgili sınırlı bilgi kendi eserlerinden tespit edilebilmiştir. Aksaray'da (Konya) dünyaya gelen Dânişî'nin doğumve ölüm tarihleri bilinmemektedir.

17. yüzyılda İslâmî ilimlerle birlikte edebî bilgileri de tahsil eden Dânişî, mahlasının da işaret ettiği üzere ilmiye sınıfına mensup bir şairdir.

Tespit edilebildiği kadarıyla Dânişî'nin eserleri şunlardır:

Terceme-i Nesrû'l-leâlî, *Terceme-i Sad-Kelime-i 'Alî*, *Hadîs-i Erba'in derlemesi*, *Terceme-i Hadîs-i Erba'in*.

EMRÎ, Emrullah (d. ?/?-ö.983/1575)²⁸

Edirne'de doğan Emrî'nin doğum yılı ve ailesi hakkında bilgi yoktur. 983/1575 yılında Edirne'de vefat etmiştir.

Emrî'nin bugüne ulaşan eserleri muammaları ve divanıdır. Muamma ile fazla meşgul olması gazellerini de muamma gibi yazmasına ve kelime oyunlarına rağbet etmesine sebep olmuştur. Emrî'nin devrinde kullanılmayan yeni mazmunlar

²⁷ ADEM CEYHAN, “Dânişî, Şa'bân bin Mustafa”, <http://www.turkedebiyatilisimlersozluugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=5436> kaynağından faydalanılmıştır.

²⁸ YEKTA SARAÇ, “EMRÎ, Emrullah”, <http://www.turkedebiyatilisimlersozluugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3630> kaynağından faydalanılmıştır.

kullanması, ince fikirlerle şiirini oluşturması takdir edilmiş; ancak muamma oyunları sonucu şiirinin anlaşılması da tenkide uğramasına neden olmuştur.

Kaynaklarda Emrî'nin diğer güçlü yönünün de tarih düşürme olduğu ifade edilir. Tarih düşürmede tarh usulünün Emrî ile başlaması da bu konuda yenilikler peşinde olan bir şair olduğunu gösterir. Sonraki dönemlerde Emrî'ye gösterilen ilginin azalması muamma ve tarih düşürme türlerinin kısmen itibardan düşmesine bağlanabilir.

Emrî'nin elimizde bulunan tek eseri olan divanı şairin ölümünden sonra bir araya getirilmiştir.

FEHÎM-İ KADÎM (d.1037/1627-ö.1057/1647)²⁹

Babasının mesleği dolayısıyla “Uncuzade” olarak tanınan Fehîm aslen Halepli olan Arap bir aileye mensuptur. Bundan dolayı da çok iyi derecede Arapça bilir. Farsçaya da hâkim bir şâirdir. İsmi arkasından zikredilen “ Çelebi” ünvanı onun düzenli bir eğitim görmediğini düşündürür. 18 yaşında divan oluşturacak kadar zeki ve yetenekli bir şâirdir.

Fehîm şiirlerinde gurbet, vatandan ayrılış, talihten şikâyet ortak temalarını lirik bir söyleyişle işler. Zeki, hoş sohbet, rind-meşreb bir sair olan Fehîm'in söyleyişindeki farklılık dikkatleri çekmiş; yek ahenk gazelleri ve hasb-ı hal şiirleri şiir geleneği içinde şairin sığınağı haline gelmiştir.

Fehîm'in zorluklarla dolu hayatı ve ıstırap duygusu, bu duygularını öne çıkarmaya en uygun yöneliş olan Sebk-i Hindî üslubuna yönelmesine yol açar. Sözden ziyade anlama önem veren Fehîm Sebk-i Hindî'nin 17. yüzyıldaki en önemli temsilcisidir. Kendi şairliğine fazlaca güvenir ve kendini Örfî, Hakânî, Enverî gibi şairlerle eşdeğer görür. Genel olarak hayatından şikâyet eden bir şairdir. Mübalağa ve ıstırap şiirinin en önemli özelliğidir.

Eserleri; *Dîvân*, *Şehrengîz*, *Bahr-ı Tavîl*, *Letâif-i Kümmelîn* ve *Durûb-ı Emsâl-i Türki*'dir.

²⁹ AYŞE YILDIZ, “FEHÎM-İ KADÎM”.

<http://www.turkedebiyatilisimleri-sozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4364> kaynağından faydalanılmıştır.

FUZÛLÎ (d.888/1483-ö.963/1556)³⁰

Selçuklular zamanında Kerkük ve Bağdat çevresindeki geniş alana yerleşen Türkmenlerin Bayat boyundan olan Fuzûlî'nin gerçek adı Mehmed'dir. Fuzûlî mahlasını kimsenin kullanmayacağını düşündüğü için tercih etmiştir. Türkçe Divanı'nın mukaddimesinde kendi düşürdüğü tarihten anlaşıldığı üzere 888/1483 yılında doğmuştur. İyi bir tahsil gördüğü eserlerinden anlaşılan Fuzûlî muhtemelen 963/1556 tarihinde Kerbelâ'daki veba salgınında vefat etmiştir.

Eğitim süreci tam olarak bilinmeyen Fuzûlî, üç dilde (Türkçe, Arapça, Farsça) şiirler söyleyip eserler meydana getirecek kadar bilgi ve tecrübeye sahip bir şairdir. Eserlerine bakıldığında musiki, tıp, tefsir, hadis ve kelam ilimlerinde söz söyleyecek kadar bilgiye sahip olduğu görülür.

Çocukluk yıllarından beri şiire ilgi duyan Fuzûlî, âşıkane gazeller ve lirik söyleyişler ustasıdır. Farsça 410, Türkçe 302 olmak üzere toplam 712 gazeli ile Türk edebiyatı içinde gazel türünde en çok şiir yazar şairlerdendir. Aynı zamanda lirik söyleyişi ile Türk edebiyatında geniş bir etki alanı elde etmiştir.

Fuzûlî'nin tasavvufa ne zaman meylettiği tam olarak bilinmese de mistik tecrübeye sahip olduğu ve Şiiliğe mensubiyeti eserlerinden anlaşılmaktadır. Yaşadığı coğrafyadaki gelgitler, siyasî istikrarsızlık ve hayatındaki zorluklar eserlerinde, lirizminde ve ıstırapı işlemedeki samimiyette kendisini apaçık gösterir.

Üç dilde eser veren yazarın eserleri şunlardır:

1-Türkçe Eserleri:

Fuzûlî Dîvânı, Leylâ ve Mecnûn, Beng ü Bâde, Hadîs-i Erbain Tercümesi, Sohbetü'l-Esmâr, Hadikatü's-Süedâ, Mektuplar.

2-Farsça Eserleri,

Farsça Dîvân, Heft-câm, Risâle-i Muamma, Rind ü Zâhid, Sıhhat u Maraz

---

³⁰ MUHSİN MACİT, *Fuzûlî*, <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=624>'' kaynağından faydalanılmıştır.

3-Arapça Eserleri

Arapça Dîvân tertip ettiği söylene de günümüze ulaşan sadece on bir adet Arapça kasidesidir. Bir de kelâm ilmiyle ilgili Arapça *Matla'u'l-İtikâd fî Marifeti'l-Mebdeve'l-Me'âd* adlı mensur bir eserdir.

GÜFTÎ, Ali (d.??-ö.1088/1677)³¹

Edebiyatımızda *Tesrifâtü's- Şu'arâ* adlı tezkiresi ile tanınan Güftî, Edirne'de dünyaya gelmiştir. Asıl adı Ali olan şair, hayatının büyük bölümünü Rumeli'de geçirmiş, 1088/1677 yılında hayata gözlerini yummuştur.

17. yüzyıl divan şairleri daha önceki şairlere oranla daha süslü ve şır bir dil kullanma eğilimindedirler. Güftî de bu etkiden uzak kalmamış, özellikle Farsça kelimelerin yoğun olduğu, süslü ve ağır bir şiir dili kullanmıştır. Üslubunda Sebki Hindî uslubuna yaklaştığı görülür. Tezkiresindeki ifadelerden Güftî'nin nüktedan bir şahıs olduğunu, kendisini güçlü bir şair olarak gördüğünü ve şiirde iddialı olduğu görülmektedir. Güftî'nin özellikle gazel ve rubaide başarılı olduğu söylenebilir.

Tezkiresinin yanı sıra Güftî'nin *Dîvân*, *Zafer-nâme*, *Gam-nâme*, *Şâh u Dervîş*, *Hasb-i Hâl*, *Zelle-nâme*, *Hilye* adlı eserleri vardır.

HABÎBÎ, Şeyh Seyyid Habîbî İsmail Efendi (d.??-ö.1090/1679-1680)³²

Habîbî İsmail Efendi'nin doğum tarihi ve yeri hakkında bilgi yoktur. Sinaniyye'nin diğer tarikatlerden Mevleviyye ile ilişkisini göstermesi bakımından önemli bir şahsiyet olan Habîbî 1090/1679 yılında vefat etmiştir.

Şiirlerinin yanında muhtelif güfteleri de olan Habîbî'nin *Dârü'r-Rahmân*, *Şehbâ-yı Kudsiyye*, *Hırz-ı Cân*, *Tuhfetü'l-Berere* adlı eserleri vardır.

HAYLÎ, Ahmed Çelebi (d.??-ö.1041/1631-32)³³

³¹ MURAT UMUT İNAN, "GÜFTÎ, Ali",

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1512> kaynağından faydalanılmıştır.

³² "BEYHAN KESİK, "HABÎBÎ, Şeyh Seyyid Habîbî İsmail

Efendi" <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3131> kaynağından faydalanılmıştır.

Yazdığı şiirleri temiz, mazmun bulmada usta, selis bir şair olan Haylî Bursa'da dünyaya gelmiştir. Asıl adı Ahmed olan şair sipahi zümresinden İbrahim Bey'in oğludur. Bir bıçaklama hadisesi üzerine hapse girmiş ve Ahmet Paşa'nın *Kerem Kasidesi*'nin bir beyitini tazmin ve tahmis ederek kurtulmuştur. 1040/ 1630-31 yılında Bağdat seferine katılmış ve orada vefat etmiştir. Elimizdeki tek eseri mürettep *Divan'ıdır*.

HUSREV, Husrev Çelebi (d.886/1481-ö.970/1561)³⁴

Doğum ve ölüm tarihleri kesin olarak bilinmeyen Hüsrev, Bursalı'dır. Kanûnî devri (1494- 1566) şairleri arasında yer alan Hüsrev Mevlevî tarikatına intisab etmiş, Konya Mevlevîhanesi'ne şeyh olarak atanmıştır. Kanûnî devrinin sonlarına doğru vefat eden Hüsrev Konya Mevlevîhanesi'ne defnedilmiştir.

Türkçe şiirlerinde lirik, aruza ve dile hâkim akıcı bir üslubunun olduğu görülen Hüsrev'n Farsça şiirlerinde de aynı akıcı üslubu yakaladığı görülmektedir. Divan şiirinin edebî sanatlarını da ustaca kullandığı görülmektedir.

MENBA'Î (d.??-ö.??)³⁵

Hakkında bilgi bulunmayan, kaynaklarda adı geçmeyen bir şairdir. Menbaî'nin 16. yüzyılın son çeyreğiyle 17. yüzyılın ilk çeyreği arasında derlenmiş olan Sultân-ı Hûbâna Münâsib Eş'âr adlı tematik matlalar mecmûasında yer alan yedi beytinden başka bilinen eseri bulunmamaktadır. Şair hakkında bir beyitin başında geçen "Menba'î Çelebi Kâtib" ifadesinden kâtip olduğu bilgisinden başka bilgiye ulaşılamamıştır.

---

³³ YUNUS KAPLAN, "HAYLÎ, Ahmed Çelebi", <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1252>" kaynağından faydalanılmıştır

³⁴ "NİLGÜN AÇIK ÖNKAS - AHMET ERMAN ARAL, "Hüsrev" <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3735>" kaynağından faydalanılmıştır.

³⁵ "MEHMET GÜRBÜZ, "MENBA'Î", <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4397>" kaynağından faydalanılmıştır

MEZÂKÎ, Süleymân (d.??-ö.1087/1676)³⁶

Asıl adı Süleyman olan Mezâkî kaynaklara göre Bosna-Hersek'te doğmuştur. Mısır valiliği yapan Hamza ve Eyüp Paşa'nın kâtipliğini yapmış, 1087/1676 yılında İstanbul'da vefat etmiştir.

Yazdığı kasidelerinde Nef'î'nin tesirinde kaldığı görülen Mezâkî nazım şekli olarak en fazla gazele rağbet göstermiştir. Çok sayıda müzeyyel gazeli vardır. Nazire gazelleri de dikkat çekmektedir.

Bilinen tek eseri *Divan* olan şairin bu eserinde 29'u kaside, 411'i gazel, 1'i müseddes, 9'u tarih kıtası, 1'i kıta, 1'i rubaî, 12'si müfred beyit olmak üzere toplam 494 şiir bulunmaktadır.

MEYLÎ (d.920/1514-ö.1001/1592)³⁷

Asıl adı Zekeriya'dır. Hacı Bayram Vefî'nin oğlu olan Zekeriya Efendi 920/1514 yılında Ankara'da doğdu. Osmanlı Devleti'nin 21. Şeyhülislamı olan Meylî bu mevkide bir yıl kaldıktan sonra 1001/1592 yılında vefat etti.

İyi bir âlim ve kuvvetli bir hafızaya sahip olan Meylî aynı zamanda kuvvetli bir şair olarak bilinir. Türkçe şiirlerinin yanı sıra Arapça ve Farsça şiirler yazdığı da söylenmektedir. Gazel vadisinde kudretli şairlerden olan Meylî'nin telif ve haşiye eserleri vardır: *Divan*, *Şerh-i Hidâye*, *Hâşiye-i Sadrü'ş-Şerîa*, *Tefsîr-i Fâtîha*, *Ta'likât 'alâ Şerh-i Miiftah*, *Hâşiye 'alâ Şerh-i Mevâkıf*, *Hâşiye 'ale'd-Dürer*, *Talikât 'ale'l-Beyzâvî'den Arafa hâşiyesi* eserlerinden bazılarıdır.

NÂ'İLÎ-İ KADÎM, Mustafa (d.??-ö.1077/1666)³⁸

Asıl adı Mustafa olan, yalnız başarılı şiirleri ve sanatı ile kalıcılığı yakakalayan Na'îlî'nin hayatı hakkında fazla bilgi bulunmamaktadır. Bunda şiirden başka bir vadiye yer almamasının önemli rolü vardır.

³⁶ NESLİHAN İLKNUR KESKİN, "MEZÂKÎ, Süleymân",

<http://www.turkedebiyatilisimleri.com/index.php?sayfa=detay&detay=7500> kaynağından faydalanılmıştır.

³⁷ İBRAHİM HALİL TUĞLUK, "MEYLÎ, Bayram-zâde Zekeriyya Efendi",

<http://www.turkedebiyatilisimleri.com/index.php?sayfa=detay&detay=1128> kaynağından faydalanılmıştır.

³⁸ ÖZER ŞENÖDEYİCİ, "NÂ'İLÎ-İ KADÎM, Mustafa",

<http://www.turkedebiyatilisimleri.com/index.php?sayfa=detay&detay=7136> kaynağından faydalanılmıştır.

Na'îlî'nin Sebk-i Hindî merkezli kendine özgü bir üslubu vardır. Sebk-i Hindî akımı dili ağırlaştırmasının yanında şiirde anlam ve anlatım yönünden yeni arayışlar ortaya koyar. Nâ'îlî'de de bu akımın özelliklerinin hemen hepsi görülür. Şairin hiç söylenmemiş mana arayışları muğlak hayallerin doğmasını sağlamıştır. Öncüsü ve temsilcisi olduğu şiir üslubunun en güzel örneklerini verdiği için, ondan sonra bu tarzı benimseyen şairler Nâ'îlî'yi taklitten öteye geçememişlerdir.

Anlama sözden daha çok önem veren Nâ'îlî'nin, Sebk-i Hindî akımının özelliklerinden olan, aklın yerine muhayyilenin geçmesi, ıstırap temasının yoğun olarak işlenmesi, mübalağaya yer verilmesi, tezat sanatına sıklıkla başvurulması gibi unsurlar şiirlerinin ve üslubunun başlıca özellikleridir. Yine Sebk-i Hindî şairlerince sıkça işlenen tasavvuf, Nâ'îlî'nin gazellerinin hemen hepsinde görülmektedir.

NÂZÎ, Mehmed Çelebi (d.??-ö.??)³⁹

Asıl adı Mehmed Çelebi olan Nâzî İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Eğitimi tamamladıktan sonra müftü olarak görev yapmıştır. Hayatı hakkında kaynaklarda fazla bilgi bulunmamaktadır. Rıza tezkiresinde şiiri güzel olarak nitelendirilen şairin *Tezkire-i Mûcib*'de şairin Bağdad'ın fethi üzerine söylediği bir tarih bulunur.

NEF'Î, Ömer Efendi (d.980?/1572?-ö.1044/1635)⁴⁰

Erzurum'un Hasankale ilçesinde doğan Nef'î'nin asıl adı Ömer'dir. Soylu bir aileye mensup olan Nef'î küçük yaşta şiire başlamıştır. Şair olan babası ve o dönem Erzurum'da bulunan Gelibolulu Âlî şairi etkilemiştir. Nef'î mahlasını bile şaire veren kişi Âlî'dir.

Özellikle I. Ahmed ve IV. Murad'ın ilgi ve övgüsüne mazhar olan Nef'î üçü şair dört padişah dönemine tanıklık etmiş olmasına rağmen şöhretinin zirvesine IV. Murad döneminde ulaşmıştır.

Üstün bir sanat gücüne sahip olan Nef'î, dilinin keskinliği, tutarsız davranışları, ölçsüz söylemleri ve söver derecesine ulaşan hicivleri yüzünden

³⁹ İSMAİL HAKKI AKSOYAK, "NÂZÎ, Mehmed Çelebi", <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4415> kaynağından faydalanılmıştır.

⁴⁰ BAHİR SELÇUK, "NEF'Î, Ömer Efendi", <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=911> kaynağından faydalanılmıştır.

sıkıntılı günler geçirmiş ve yine bu sebeplerden dolayı 1044/1635 yılında boğdurularak idam edilmiştir.

Türkçeye olduğu kadar Farsçaya da hâkim olan şairin Farsça yazdığı şiirlerden oluşan bir de *Divan*'ı vardır.

Sert mizacı, doğru bildiğini söylemekten imtina etmeyen, mücadelecisi biri olan Nef'î'nin hırçın ve kavgacı tavrı üslubunun da başlıca özelliğidir. Türk edebiyatında kaside üstadı olarak tanınan Nef'î, kasidelerin özellikle methiye ve fahriye bölümlerindeki başarısı ile dikkat çeker. Şiirlerinde güçlü bir ses ve abartıya dayalı hayaller öne çıkan özelliklerdir. Bu iki hususu çarpıcı bir şekilde bir araya getirmeye başaran Nef'î mükemmel bir övgü ve veya yergi şairidir. Kasidelerinde ortaya çıkan bu gür ses gazellerinde yumuşak ve lirik bir ifadeye dönüşür. Türkçe *Divan*'ındaki gazelleri devlet adamlarına sunduğu kasidelerin gölgesinde kalmıştır.

Nef'î yer yer sövgü seviyesine çıkan, yediğini yerin dibine geçiren hicivlerini de *Sihâm-ı Kazâ* adıyla bir araya getirmiştir.

NESİMÎ, Şeyh İmâdüddîn Seyyid Nesîmî (d.??-ö.807 ?/1404-05 ?)⁴¹

Künyesi Ebu'l-Fazl olan Nesîmî'nin İmaâmüddin ismi yaygın olarak bilinir. Doğum yeri ve tarihi bilinmemektedir. Nesîmî mahlasının yanında Hâşimî, Seyyid, Hüseyinî, Ali, İmâd mahlasları da kullanır. Ailisi hakkında da seyyid olması dışında bilgi bulunmamaktadır.

Nesîmî iyi bir tahsil görmüştür. Nesîmî'yi Nesîmî yapan asıl dönüşüm ise onun Hurûfliğe geçmesi ile olmuştur. Hurûfliği anlatmak için gittiği Halep'te muhtemelen 807/1404-05 yıllarında idam edilmiştir.

Nesîmî Azerî-Türkmen sahasında yetişmiş olmasına rağmen Anadolu'da da rağbet görmüş bir şairdir. Dili sade, vezin kullanımının ise sağlam olduğu görülür. Güçlü bir edebî dilin yanında, Hurûflik gibi felsefî, tasavvûfî fikirleri de mükemmel şekilde aktarmayı bilmiştir. Ayet ve hadislere telmihte bulunmadığı şiiri yok gibi olan Nesîmî bu yönüyle “Kur'an Şairi” olarak bilinir.

⁴¹ “MUSTAFA NEJAT SEFERCİOĞLU, “NEV'Î, *Yahyâ*”, <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3071>” kaynağından faydalanılmıştır.

Türkçe Divan, Farsça Divan ve Hurûfliği anlatan ilk Türkçe mensur eser olan *Mukaddimetü'l- Hakâyık* eserleridir.

NEV'Î, Yahyâ (d.940/1533-34-ö.1007/1599)⁴²

Asıl adı Yahyâ olan şair şiirlerinde Nev'î mahlasını kullanır. 940/1533-34 yılında Malkara'da doğan Nev'î iyi bir tahsil görmüştür. 1007/1599 yılında İstanbul'da vefat etmiştir.

İlim ve fazilet sahibi bir şair olan Nev'î, rind edalı, derviş-meşreb, zühd ve takvaya meyilli bir şahıs olarak bilinir. Kendisinin tabiri ile “aşıkane” şiirler yazan Nev'î atasözlerini, deyimleri, aruz veznini ustaca kullanan; Türkçe, Arapça ve Farsça'ya hâkim bir şairdir. Şiirlerinde sanat yapma kaygısı taşımamasına rağmen edebî sanatları başarıyla kullanacak kaabiliyete sahiptir. XVI. Yüzyılın önemli şahsiyetlerinden olan Nev'î tasavvuf bilgisinin yanında Allah vergisi şairlik yönüyle kendisini gösteren âlim şairlerdendir.

Divan, *Hasb-i Hâl, Tercüme-i Hadîs-i Erbaîn* Nev'î'nin elimizde olan manzum eserleridir.

Nev'î'nin elimizde olan mensur eserleri ise *Keşfü'l-Hicâb min Vechi'l-Kitâb, Netâyicü'l-Fünûn ve Mehâsinü'l-Mütûn, Nevâ-yı Uşşâk, Fasılun fî Fazîleti'l-ışk, Fezâilü'l-Vüzerâ ve Hasâilü'l-Ümerâ, Risâle-i Şikâyet-i Rûzigâr, Sinan Paşa'ya Mektup, Tercüme-i Münşeât-ı Hâce-i Cihân*'dır.

NİSÂRÎ,ALİ (d.??-ö.??)⁴³

Aksaray'da doğan Ali Nisârî Efendi, Koca Nisârî adıyla da bilinir. İyi bir tahsil görmüş olan Ali Nisârî Efendi, Kayseri'de kadılık yapmış, vaaz ve nasihatlerde bulunmuş, pek çok talebe ve âlim yetiştirmiştir. 1110 Rebiülevvelinde/ 1698 Eylül İstanbul'da hayata veda etmiştir.

---

⁴² “FATİH USLUER, “*Nesimi*”

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1201> “kaynağından faydalanılmıştır.

⁴³ “ATABEY KILIÇ, “*ALİ NİSÂRÎ*”,

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1784> kaynağından faydalanılmıştır.

Kaynaklara göre başlıca eserleri; *Hâşiye ale'l-Hayâlî, Şerh-i Âdâb-ı Birgivî, Mecmû'atü'n-Nefâsiyye, Kifâyetü'l Ukûl ve'n-Nukûl (Mûltakâ şerhi), Hâşiye Ale'l-Hüseyniyye*'dir.

RİZÂYÎ, Mehmed Ali Çelebi (d.1001/1592-ö.1039/1629)⁴⁴

Asıl adı Mehmed Ali olan Rızâyî 1001/1592 yılında kimi kaynaklara göre Amasya'da, kimilerine göre ise İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Bayramiye ailesine mensup olan şair, Mısır kadısı iken 1039/1629 yılında hayata gözlerini yummuştur.

Kültürlü bir aileden gelen Rızâyî iyi bir eğitim görmüş, ilme düşkünlüğü ile çevresinde çevresinde sevilip, sayılan bir kişi olmuştur. 17. yüzyılda Türk edebiyatını etkileyen Sebki-Hindî üslubu; hayal derinliği ve girift söylem gibi özellikleriyle Rızâyî'nin şiirlerinde de kendisini gösterir. Şiirlerinde vezin ve kafiye hatasının olmaması da Rızâyî'nin şiir tekniğindeki mükemmelliğin kanıtıdır.

Rızâyî'nin *Dîvân, Nakdü'l-Mesâil fî Cevâbi's-Sâil, Avdü'ş-Şebâb* adlı üç eseri vardır.

RÛŞENÎ, Dede Ömer (d.810?/1407?-ö.892/1487)⁴⁵

Asıl adı Ömer olan şair memleketi olan Aydın iline nisbetle Rûşenî mahlasını kullanır. Doğum yeri Yeniceköy olan şair muhtemelen 810/1407 yılında dünyaya gelmiştir. 892/1487 yılında Tebriz'de vefat etmiştir.

Halvetiye tarikatına bağlı olan Rûşenî tüm sûfî şairler gibi şiiri bir tebliğ ve irşad vasıtası olarak görmektedir. Divanındaki şiirler göz önüne alındığında kuvvetli bir divan şairi olduğu muhakkaktır. Dinî, tasavvufî eserlerinin tamamını mesnevî olarak kaleme alan Rûşenî eski Anadolu Türkçesi ve Azerî Türkçesinin iç içe olduğu şiirleinde açık, akıcı ve didaktik bir ifade kullanır. Rûşenî'nin özellikle na't ve münacâtları dikkat çekici olup, Türk edebiyatında birkaç örneği bulunan manzum tasavvuf tariflerinden en tanınmış ikisi ona aittir.

Eserleri; *Divan, Çobannâme, Miskinliknâme, Neynâme ve Kalemnâme*'dir.

⁴⁴ "ASLI GÜR SOY, "RİZÂYÎ, Mehmed Ali Çelebi", <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1676>" kaynağından faydalanılmıştır.

⁴⁵ "MÜNİRE KEVSER BAŞ, "RÛŞENÎ, Dede Ömer", <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6302>" kaynağından faydalanılmıştır.

SABRÎ, Mehmed Şerîf(d.??-ö.1055/1645)⁴⁶

XVII. yüzyıl şairlerinden olan Sabrî, Edirne’de dünyaya gelmiştir. Asıl adı Mehmed Şerif olan şair, 1055/1645 yılında İstanbul’da hayata gözlerini yummuştur.

Sabrî mana ve fesahat yönünden kuvvetli şiirler yazmıştır. Şiirlerinde zarif bir üslub kullanır. Şeyhülislam Yahya ve Nef’î’den etkilenen şairin kendine has bir tarzı vardır. Nef’î onun bir mısraını tazmin ederek tanınmasına vesile olmuştur. Kaside vadisinde Nef’î ile anılan Sabrî tumturaklı kasidelerinin yanında âşıkane ve rindane yazdığı gazellerinde sade, külfetsiz bir dil kullanmıştır.

Divan ve Münşeat’ı elimizde bulunan eserleridir. Kaynaklarda *Hüsn ü Dil ve Zâdü’l-Müsâfirîn* adlı eserleri olduğu zikredilmişse de henüz bu eserler ele geçmemiştir.

ŞEHRÎ, Malatyalı Ali Çelebi(d.??-ö.1071/1660)⁴⁷

Malatya’da doğan şairin asıl adı Ali’dir. Ne zaman İstanbul’a geldiği bilinmemektedir. Tezkirelerde Nef’î’nin öğrencisi olduğu yazılıdır. 1071/1610 yılında vefat etmiştir.

Şehrî yaşadığı dönemin önde gelen pek çok şairi gibi yeni bir üsluba sahip olması yönüyle takdir kazanmıştır. Şehrî mutasvıf bir şair olmamasına rağmen, neredeyse bir tasavvuf ehli gibi tasavvufu derin ve girift yönleriyle anlatabilmiştir. Şiirlerinin çoğunda ıstırapı, üzüntü ve gamı anlatır. Bunda Şehrî’nin yaşadığı devrin olumsuz şartlarını yanı sıra şairin özel hayatındaki olumsuzlukların da büyük payı vardır. Şehrî’nin bilinen tek eseri *Divan*’ıdır.

ŞEYHÜLİSLÂM YAHYÂ (d.969/1561-ö.1053/1644)⁴⁸

Bayramzâdelerden olan Yahyâ Efendi, Şeyhülislam Zekeriya Efendi’nin oğlu olarak 969/1561 yılında dünyaya gelmiştir. İyi bir tahsil gördükten sonra 1031/1622

---

⁴⁶ MEHMET KORKUT ÇEÇEN, “SABRÎ, Mehmed Şerîf”, <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=880> kaynağından faydalanılmıştır.

⁴⁷ “ŞENER DEMİREL, “ŞEHRÎ, Malatyalı Ali Çelebi”, <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=929> kaynağından faydalanılmıştır.

⁴⁸ “HASAN KAVRUK, “ŞEYHÜLİSLÂM YAHYÂ”, <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3604> kaynağından faydalanılmıştır.

yılında Şeyhülislâm olan Yahyâ Efendi 1053/1644 yılında hayata gözlerini yummuştur.

Şeyhülislam Yahyâ, sadece 17. yüzyılın değil bütün klasik edebiyatımızın en büyük şairlerinden biridir. Yahya Efendi özellikle gazel sahasında başarılı eserler vermiştir. Gam, keder ve sıkıntıya mümkün olduğunca yer vermeyen şair, zevk ve eğlenceyi, kalenderane bir şekilde şiirlerinde işlemiştir. Şeyhülislam Yahyâ gazellerinde beşerî aşkı işler, onun şiirlerinde ilahî aşk fazla yoktur.

Şiirlerinde mahallî unsurlara da yer veren Şeyhülislam Yahyâ içinden geldiği gibi, samimi bir üslup vardır. Bu yüzden şiirlerinde edebî sanatlara, kelime ve anlam oyunlarına fazla yer vermez. Şiirlerinde sık sık işlediği konulardan biri de tabiattır. Bahar, kış, nevruz, hazan şiirlerinde çokça işlenen konulardır. Şiirleri teknik açıdan mükemmeldir. Sade bir dille yazmasına rağmen şiirlerinde aruz hatası yoktur.

Eserleri, *Dîvân*, *Ferâ'iz Manzumesi Şerhi*, *Kasîde-i Bürde Tahmisi*, *Nigâristân Çevirisi*, *Fetavâ-yı Yahyâ*'dır.

ULVÎ, Terzi-zâde Mehmed Ulvî Çelebi (d.??-ö.993/1585)⁴⁹

Terzizâde lakabıyla anılan şairin asıl adı Mehmed'dir. İstanbul'da doğan Ulvî'nin doğum tarihi bilinmemektedir. 993/1585 yılında İstanbul'da hayata veda etmiştir.

Ulvî döneminin renkli söyleyişe sahip, kabiliyetli şairlerinden biridir. İham ve tevriye sanatlarıyla söyleyişine güç katan Ulvî, sade ve âşıkane şiirler yazar. Gazel ve kaside sahasında başarılı olan şairin gazelleri kendine özgü hayal ve mazmunlarla zengindir. Kasidede ise kendi icat ettiği bir söyleyiş tarzı vardır.

Ulvî'nin Divân'ı en önemli eseridir. Bundan başka 964/1556'da yazdığı bir *Manisa Şehrengizi* de bulunmaktadır.

---

⁴⁹ "ESMA ŞAHİN, "ULVÎ, Terzi-zâde Mehmed UlvîÇelebi", <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3891>" kaynağından faydalanılmıştır.

VAHDETÎ, Ahmed(d.??-ö.1007/1598)⁵⁰

XVI. yüzyılda Bosna'nın Dobrun köyünde doğan şair hakkında fazla bilgi yoktur. Hacı Bektaş Velî'yi öven bir terci'-i bendinde Hurûfî-Bektaşî olduğuna dair ipuçları vardır. Elimizde bulunan tek eseri *Divân* 'dır.

---

⁵⁰ALENA ĆATOVIĆ, “*Vahdeti*”,
<http://www.turkedebiyatilisimlersonzugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=5916>” kaynağından faydalanılmıştır.

**2. SÜLEYMANIYE KÜTÜPHANESİ ÂTIF EFENDİ
BÖLÜMÜ 2254 NUMARALI ŞİİR MECMÛASI
(TRANSKRİPSİYONLU METİN)**

1-b

Tahmîs-i Cinânî Ğazel-i Bâkî

(Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün)

- 1 Nevbahâr oldu güzellendi ser-â-ser  alem
Oldı ezhâr ile her gûşe gülistân-ı İrem
Sîneler  oldı şafâ  almadı endûh ile ğam
Eyledi müjde-i gül bülbüli şâd u hurrem
Ğoncanuñ göñli açıldı güle düşdi şebnem
- 2 Cuybâruñ baña  arz itme kenârın sensiz
Oda yansun nideyin serv ü çenârın sensiz
Bâĝ-ı dehrüñ kim ider geşt ü güzârın sensiz
 Alemlüñ neyleyeyin bâĝ u bahârın sensiz
Baña sen ruĝları gülzâr ile hoşdur  alem
- 3 Nedür ol tarz-ı reviş şîve-i refâtında
Nedür ol hüsn-i edâ nâz ile güftârında
Şabra  âkat mı  alur cezbe-i dîdârında
Dâne-i hâline bak cennet-i ruhsârında
Nice şabr eylesün Allâhı seversen âdem
- 4 İderüz şavma a küncinde i âmet geh geh
 ıluruz anda namâz itmege niyyet geh geh
Demidür sende idüp lu  u mürüvvet geh geh

Dil-i şûrideye kı1 pend ü naşîhat geh geh
Nefesüñ gelsün eyâ şûfî-i nâşih dem dem

- 5 Ey Cinânî pür idüp şöhret ile âfâkı
Hâşre dek nâmuñı kı1 devr-i felekde bâkî
Demidür sâkin ider sûz-ı dil-i  uşşâkı
Âbdâr olsa n'ola mîve-i şi r-i Bâkî
Urmadı kimse bu bâğ içre dağı böyle kalem

2-a

Tahmîs-i Bâkî Ğazel-i Necâtî Efendi
(Fe ilâtün Fe ilâtün Fe ilâtün Fe ilün)

- 1 Râyet-i fitne çeküp ol kad-i dil-cû begler
Üşdiler yanına her şûh-ı cefâ-hû begler
Bir yere geldi niçe gamzesi câdû begler
Bir alây oldu perî şîvelü âhû begler
Gözi âhûlaruñ âlâyına yâhû begler
- 2 C n yidürseñ eger ol gonçe-i şîr n dehene
Ğ lib olsañ reh-i  aşkında anuñ k hkene
Ne kadar naqd u rev nuñda d n olsa yine
B -vef lıklar ider yolına c nlar virene
 Acab  böyle mi olur d nyede hep bu begler

- 3 aynadup nâr-1 am-1 aşk ile hûn-1 cigeri
Gözlerümden aıdur kendi görünmez o perî
Sanmañuz nev^e-i beşerden gele bu şîveleri
Bir perî için aar iki gözüm çeşmeleri
Şakınuñ bilmiş oluñ ılıdur ol su begler
- 4 ûb-rû tâze civândur baña cânımdan e^eaz
Gelmedi yanuma zen kısmı meger duhter-i rez
Bamadum atlas u dîbâsına dehrüñ bir kez
Raht u bahtum götürü oda urursañ dütmey
Bir iki gün beni dünyede maħbûb egler
- 5 Boynuña hîle kemendin biri bağlar nâ-gâh
Çıkarup toğrı yoluñdan biri eyler güm-râh
Bu belâya bulımağ çâre ne dervîş ü ne şâh
Kimseye uymasun ulaşmasun Allâh Allâh
Zülf-i bî-dîn ile ol amze-i câdû begler
- 6 Bâiyâ gel olalum Ka^ebe-i dîn yolına peyk
Girelüm râh-ı ħudâya diyüp es-sa^eyü ileyk

2-b

Diyelüm sem^ea nidâ iricek âħir lebbeyk
Ne Necâtî ne güzeller ne selâm u ne ^ealeyk
Fâriğuz idemezüz kimseye tâpû begler

Ġazel-i Bâķi

(Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün fâ'îlâtün Fâ'îlün)

- 1 Gülsitân bezm-i şarâb u câm-ı mey güldür baña
Kulķul-i hulķ-i şurâhî şavt-ı bülbüldür baña
- 2 Ârızuñda ol iki zülf-i girih-gîrũñ senũñ
Suya ķonmuş iki ġarrâ tâze sũnbüldür baña
- 3 Mest ü medhũşem velî hâlî mey-i engûrdan
La'li nâbuñ hâleti keyfiyyet-i müldür baña
- 4 Seng-i bî-dâduñla serde zaķm-ı hũnînum ki var
Ġuşe-i destârda rengîn ķaranfüldür baña
- 5 Ġaydar-ı Kerrâriyem meydân-ı nazmuñ Bâķîyâ
Nevk-i hâme zülfikâr u tab° düldüldür baña

Ġazel-i Ġüsrev

(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)

- 1 Yeşiller giydüģünce tûtî-i ġüyâya beñzersin
Siyeh-pûş olduģunca Ka'be-i °ulyâya beñzersin
- 2 Ġaçan kim nâz ile aķ sâde giyseñ ey semen sîmâ
Şadefle hâşıl olmuş bir dür-i yektâya beñzersin

- 3 Libâs-ı sürh ile cânâ yeşil ferrâce geydükce
Tarâvet gülşeninde gonçe-i ra'nâya beñzersin
- 4 Geyüp egñüne mâ'î câmeler seyr-i çemen itseñ
Yem-i hağrâda Hızr'a gökteki 'İsâ'ya beñzersin
- 5 O gül ruhsârı vaşf itdüñ 'aceb engîn edâlarla
Sözünden Hüsrevâ sen bülbül-i gûyâya benzersin

Ķasîde-i Bâķi Efendi Der-Sitâyiş-i Şultân Süleymân Hân

(Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün)

- 1 İtdi şehri şeref-i mağdem-i sultân-ı cihân
Reşk-i bâğ-ı irem ü gayret-i gülzâr-ı cinân
- 2 Şâd-mân oldu bu gün devr-i kühen-sâl yine
Vuşlat-ı Yûsuf ile niteki pîr-i Ken'ân
- 3 Rûşen oldu açılıp dîde-i Ya'ķûb-ı emel
Demidür menzil-i 'işret ola beytü'l-aħzân

3-a

- 4 Ol zamân irdi ki biñ şevķ ile tâvus-ı neşât
İde şahn-ı harem-i bâğ-ı cihânda cevelân
- 5 Mehce-i râyet-i manşûr-ı cihân-efrûzı
Maţla'ı şubh u zaferden yine oldu tâbân

- 6 Umaruz kim bulına Ka'be-i maqşûda vuşûl
Geçdi çün devlet ile yerlü yerine erkân
- 7 Devlet iqbâl kılup eyledi tâli° yârî
Hâşılı üstümüze döndi sipihr-i gerdân
- 8 Niçe dem derd ile dem- beste kalup gonçe-şifat
Bağımız delmiş idi miñnet-i hâr-ı hicrân
- 9 Hamdulillâh ki vişâl-i şeh-i ferhunde-ñişâl
Kalbimiz açdı yine niteki verd-i handân
- 10 Güher-i kân-ı kerem naqd-ı hayât-ı °âlem
Rûhdur cismi cihân milketine hükmi revân
- 11 Hâfız-ı din-i kavî câmi°-i şer°-i Nebevî
Tâli°-i emr-i Hudâ tâbi°-i naşş-ı Kur°ân
- 12 Hüsrev-i cem-°azamet dâver-i hâkân-satvet
Belki eñ kem kulı Cem °abd-i haqîri Hâkân
- 13 Dâver-i devr-i zamân şâh-ı Süleymân-ı mülûk
Yüz sürer pâ-y-ı semendine mülûk-ı devrân
- 14 Şâh-ı Cemşîd-ğaşem husrev-i hursîd-°alem
Ser-i serdâr-ı ser-firâz-ı selâtin-i zamân

- 15 Hâk-i râhı güher-i tâc-ı selâtn-i cihân
Ayağı toprağıdur sürme-i °ayn-ı a°yân
- 16 Güher-i tâc-ı ziyâsıyla memâlik rûşen
Hañcer-i °adli cilâsıyla cihân pür-leme°ân
- 17 Tâc-dârân-ı cihân sâye-nişîn-i °alemi
Ser-firâzân-ı memâlik yolına ser-bâzân
- 18 Harem-i kadrine bir günbed-i zer-kâr felek
Âña bir tâk-ı muraşsa° kemer-i kâh-keşân
- 19 Âteş-i şule-i şemşîr-i cihân-tâbından
Küfr ü ilhâd kütüb-hânesi oldu sûzân

3-b

- 20 Tâc-dârâ başına teng ola tâc-ı Dârâ
Hıdmet-i hâk-i derüñ bilmez ise rif°at-i şân
- 21 Felek-i saltanatuñ seb°a-i seyyâresidür
Kâm-kârâ o yedi ser-°alem-i nûr-efşân
- 22 Eyledi leşker-i manşûruñ o bayraklar ile
Vâdi-i nüşret ü dest-i zaferi lâle-sitân
- 23 Gâziler pây-i semendin yine hımnâladılar
Hûn-ı a°dâyı o dem k'eylediler seyl-i revân

- 24 Tûb idüp kellelerin °arşada tîguñ dâyim
Düşmen-i dîni bu üslûba kıılır ser-gerdân
- 25 Ser-i a°dâñı boyar kıana dem-â-dem kılıcuñ
Anlara halk anuñ-çün didiler sürh-serân
- 26 Luţf-1 Hakk ile bugün oldu eyâ kân-1 kerem
Bir niçe fazl senuñ şân-1 şerîfünde °ayân
- 27 °Adl u dâd u °Ömer ü şıdk u şafâ-yı Şiddik
°İlm-i °irfân-1 °Alî hilm-i hayâ-yı °Osmân
- 28 Saña Kısraýı °adâletde mu°âdil dirsem
Fazladur sende olan devlet-i dîn ü îmân
- 29 Ravza-i °ilm ü çemânzâr-1 şerî°at olalı
Mazhar-1 lütfuñ ile mülket-i Rûm âbâdân
- 30 Menzil-i zendeķa vü mecma°-1 ilhâd olalı
Şarşar-1 kıahruñ ile hıttâ-1 Êrân vîrân
- 31 Maıv olupdur ser-i şemşîr-i cihângîrûñle
Levh-i °âlemde olan nakş-1 dâlâl ü tuğyân
- 32 Halk rahatda şehâb-1 keremuñ feyzinden
Belî uyhu getirür tab°a hevâ-yı bârân

33 Bârekallâh zihî pâdişeh-i ʿâdil kim
Şarkdan garba degin buldı cihân emn ü emân

34 Levhaşallâh zihî saltanat-ı kâhire kim
Kâfdan kâfa cihân cümle muftî ü fermân

35 ʿArşa-i medh ü şenânuñ bulımaz pâyânın
Peyk-i endîşe eger biñ yıl olursa pûyân

36 Oldı medh-i sühan-ârâñla şiʿr-i Bâkî
Rifʿat-ı pâyede hem sâye-i nazm-ı Selmân

4-a

37 İrdi Selmân'a şiʿr kemâlin buldı
Lütfuña kaldı eyâ Hüsrev-i şâhib-divân

38 Baħr-ı nazm içre bugün dürr-i girân-mâye iken
Hâk-i zilletde kalıpdur nitekim gevher-i kân

39 Hâkden kaldur eyâ dâver-i dîn-perver kim
Nüşadur cümle ser-â-pâ hadîs ü Kurʾân

40 Her seher tâ ki nücûm üzre niyâm-ı şebden
Çıkara tîğ-ı cihângîrini mihr-i rahşân

41 Kılıcuñ üstün ola niteki tîğ-ı hürşîd
Sâye-i şalţanatuñda ola âsûde cihân

Seyyid Nesîmî

(Fâ'ilâtün Fâ'îlâtün Fâ'ilâtün Fâ'îlün)

- 1- Şûretüñ naqşını yazdı didi Rabbü'l-âlemîn
Hazihî cennâtü 'adnin fedhulûhâ hâlidîn⁵¹
- 2- Gözüñe ve'n-necm yazdı қаşuña ve'n-nâzi'ât
Alnuña naşrun minallah⁵² görünür 'ayne'l-yakîn
- 3- Âyet-i Tûbâ gelübdür serv-i қaddüñ haққına
Yüzüñe ve'ş-şems geldi şaçuña haбlü'l-metîn
- 4- Şânuña elhamdülillâh geldi haқdan nitekim
Leblerüñ yâdına münzel oldu min mâin ma'în
- 5- Kâf u nûndan her ne kim geldi vücûda zübdesi
Şâbit oldu kim sen olduñ haşılı çarḥ-ı zemîn
- 6- Lâ-şek oldu çün cemâlüñ kıblegâhı 'âşikuñ
Ebcd ü emr oldu haқdan cümleten oldu mu'în
- 7- Ey Nesîmî çünki işitdi 'Uḫârid nazmuñı
Nâmesin çâk itdi ol dem oda şaldı defterin

---

⁵¹ “ İçinde ebedî kalacakları, zemininden ırmakalar akan Adn cennetleri (Taha-79)”

⁵² “ Yardım ve zafer Allah'tan (Saff-13)”

Ġazel-i ʿUlvî

(Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün)

- 1 Güli şermende iden ʿarız-ı gülġunuñdur
Servi hayretde koyan kâmet-i mevzûnuñdur
- 2 ʿAqlumı ġâret iden turre-i tarrâruñdur
Beni dîvâne iden çeşm-i pür-efsûnuñdur
- 3 Haste cânım leb-i Şîrîn'üne Ferhâd oldu
Deli göñlüm resen-i zülfüne Mecnûn'uñdur

4-b

- 4 Baġrumı ʿûd gibi bezm-i belâda yakmak
Ey şeh-i mülk-i cefâ zulm ile kânunuñdur
- 5 ʿUlviyi zevk-i vişâlûñle n'ola şâd itsen
Çok zamândur ki senüñ ʿâşık-ı maġzûnuñdur

Fuzûlî Ġûyed

(Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün)

- 1 ʿAks-i mirʾatuñ ile oldu müzeyyen mirʾât
Beden-i mürdeye feyz -i nazaruñ virdi hayât
- 2 Beñzedürdüm kad-i mevzûnuña fi'l-cümle eger
Cân içinde elif itseydi kabûl-i harekât
- 3 Hât bu mazmûnladur taraf-ı zeneġdânuñda
Ki bu zindânuñ esîrine yok ümmîd-i necât

- 4 Kâkülûñ kıldı muqarrer baña sergeşteligi
Dimesün kimse ki var gerdîş-i devrâna şebât
- 5 Ğamze peykânın ider eâşıkâ çeşmüñ şadağa
Eyle kim merdüm-i münim vire muhtâca zekât
- 6 Âferin cevher-i maqbûlüñe kim eâlemde
Mümkin olmaz bu şîfât ile ki sensin bi'z-zât
- 7 Ey Fuzûlî vera ü zühdle mu'tâd olduñ
Bilmedüñ vaqtüñi bî-hûde geçirdüñ evkât

Nesîmî Fermâyed

(Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün)

- 1 Her kişinüñ şorma aşlın e'izzetinden bellüdür
Şohbet-i merdân bilür kim hıdmetinden bellüdür
- 2 Hâk Te'âlâ eâlem içre çünki sîmâhum didi
Ol kişinüñ bağ yüzine şûretinden bellüdür
- 3 Dervişüñ yerini şormağ didiler eâdet değıl
eÂrifâne yek nazar kııl kisvetinden bellüdür
- 4 Didiler kim müdde'îyi sen nesinden bilesin
Men didim kim ağzı egri eñsesinden bellüdür

- 5 Ey Nesîmî naqdüñi nâdân eline virme kim
Gevheri merdân bilür kim kıymetinden bellüdür

Seyyid Nesîmî

(Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilün)

5-a

- 1 Ey saçuñ zıll-ı ilâhî vey ruhuñ Allâh-ı nûr
Ravzanuñ servi boyuñdur °indehâ cennâtü hûr
- 2 Ey şifâtuñ kulhüvallâh vey cemâlüñ Fâtihâ
Uşda Furkân uşda Tevrât uşda İncîl ü Zebûr
- 3 On sekiz biñ °âlemüñ âyinesidür şûretüñ
Kim ki şol mir°ât buldı oldı min ehl-i sürûr
- 4 Üstüvâsıdur saçuñ innâ hedeynâhü's-sebîl
Cennet ânuñdur ki kıldı şol şırât üzre °ubûr
- 5 Âdemüñ vechi nedür Hâkkuñ kitâbı uş kitâb
Ey kelâmullâha münkir hıf min-Âllâhi'l-ğayûr
- 6 Küntü kenzüñ perdesinden ğâfirü'z - zenb oldı fâş
Zâhid istiğfâra geldi her dem aydur yâ ğafûr
- 7 °Âlimü'l-ğaybuñ vücûdı kâ°inâtuñ °aynıdur
Ey şehâdetden habersiz cân olan yevmü'n-nüşûr

- 8 Kahr-ı lütfun iletî ma'nîde vâhiddür velî
Bilmedi şeytân bu tevhîdi anuñ-çün düşdi dûr
- 9 ʿAyn u şîn u kâfa bağ anuñ cemâlin anda gör
Kul tebârek yâ muşavvir leyse fihâ min fütûr
- 10 Kopardı hüsünüñden kıyâmet ey hisâbın yañılan
Uyhudan tûr kim irişdi vaʿde-i men fi'l- kûbûr
- 11 Fâ'il-i mutlaqdan özge kimse yoğdur arada
Kim sen idrâk eylemezsın bil ki sendendür kuşûr
- 12 Kim ki Eyyûb'ũñ belâsın sevdiğinden çekmedi
Giymedi maḥbûb elinden hil'at-ı ʿabden şekûr
- 13 Mü'minũñ kalbidür ey şâhib-dil Allâhuñ evi
Leyse maḥbûli'ş-şalat el-ḳalbü illâ bi'l- ḥuzûr
- 14 Rûḥ-ı ḳudsîdür Nesîmî'nũñ sözi ey zinde dil
Ger Mesîḥâ-tek diriyeñ yatma kim çalındı şûr

Mevlânâ Fuzûlî

(Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün)

- 1 Ğamzesn sevdũñ gönül cânũñ gerekmez mi saña
Tîğa urduñ cism-i ʿuryânuñ gerekmez mi saña

- 2 Âteşîn âhumla eylerdin baña teklif-i bâğ
Bâğ-bân gülberk-i handânuñ gerekmez mi saña

5-b

- 3 Yile virme dağıdup her yan ayaklardan götür
Ey perî zülf-i perîşânuñ gerekmez mi saña
- 4 Küfr-i zülfinden meni men° eylemek lâyıķ mıdur
Şûfîyâ men° itme îmânuñ gerekmez mi saña
- 5 Dotalum kim eşk-i seylâbına yokdur i°tibâr
Ey Fuzûlî çeşm-i girîbânuñ gerekmez mi saña

Kaşîde-i Bahâriyye-i Bâķî Efendi Ez-Sitâyiş-i Merhûm °Ali Pâşâ

(Fe°ilâtün Fe°ilâtün Fe°ilâtün Fe°ilün)

- 1 Rûh-bağş oldu Mesîhâ- şıfat enfâs-ı bahâr
Açdılar dîdelerin hâb-ı °ademden ezhâr
- 2 Tâze cân buldı cihân irdi nebâtâta hayât
Ellerinde harekât eylese ger serv ü çenâr
- 3 Döşedi yine çemen naç°-ı zümürüd-fâmın
Sîm-i hâm olmuş iken ferş-i harîm-i gülzâr
- 4 Yine ferrâş-ı şabâ şahñ-ı ribât-ı çemene
Geldi bir kâfile kondurdu yüki cümle bahâr

- 5 Leşker-i ebr çemen mülkine aqın şaldı
Tırma yağmada yine niteki yağı Tatâr
- 6 Farqına bir niçe per taqınur altun telli
Hayl-i ezhâra meger zanbaq olupdur ser-dâr
- 7 Dikdi leşker-geh-i ezhâra şanavber tûğın
Haymeler kurdı yine şahın-ı çemende eşcâr
- 8 Döşedi mihr-i felek yolları dîbâlar ile
İtdi teşrîf çemen mülkini sulţân-ı bahâr
- 9 Şubh-dem velvele-i nevbet-i şâhî mi degül
Şavtı murgân-ı hûş elhân-ı şadâ-yı kuhsâr
- 10 Çemen etfâlinüñ uyhuların uçurdu yine
Şubh-dem velvele-i fâhte gülbâng-ı hezâr
- 11 Dâye-i ebr yine gonçelerüñ şebnemden
Başına aqçe dizer niteki etfâl-i şigâr
- 12 Semenüñ sîne-i sîmînin açup bâd-ı seher
Çözdi gülşende gülüñ dügmelerin nâhun-ı hâr
- 13 Mevsim-i rezm degüldür dem-i bezm irdi deyu
Sûsenüñ hançerini tutdı ser-â-pâ jengâr

6-a

- 14 Pîrehen berg-i semen gûy-1 girîbân şebnem
Gül-sitân oldu yine bir şanem-i lâle-°izâr
- 15 Zîb u fer virmek için rûy-1 °arûs-1 çemene
Yasemen şâne şabâ mâşîfâ âb âyinedâr
- 16 Dürr ü yâkut ile bir nahl-1 muraşsa° sandım
Ergavân üzre dökülmüş kaţârât-1 emtâr
- 17 Şîşe-i çarhda gör bunca muraşsa° nahlı
Nice ârâste kılmış yine şun°-1 cebbâr
- 18 Berg-i ezhârı hevâ şöyle çıkardı felege
Pür-kevâkib görünür künbed-i çarh-1 devvâr
- 19 Dem-i °İsâ dirilür bûy-1 bahûr-1 Meryem
Açdı zanbağ yed-i beyzâyı kef-i Mûsâ-vâr
- 20 Câm-1 zerrîni tolu bâde-i gül-reng itmiş
Gül-i ra°nâ seherî itmek için def-i humâr
- 21 Zanbağın gonçesidür bâğa gümüş bâzubend
Za°ferân ile yazılmış aña hatt-1 tûmâr
- 22 Dehen-i gonçe-i ter dürlü leţâyif söyler
Gülüp açılsa °aceb mi gül-i rengîn ruhsâr

- 23 Gevher-i fırsatı aldurma şağın devr-i felek
Sîm ü zerle gözüñi boyamasun nergis-vâr
- 24 Câm-ı mey kaçreleri sübhâ-i mercân olsun
Geliñüz zerķ ü riyâdan idelüm istiğfâr
- 25 Lâle şahrâyı bugün kân-ı bedehşân itdi
Jâle gülzâra nişâr eyledi dürr-i şehvâr
- 26 Dâmenin dürr-i cevâhirlle pür itdi gül-i ter
Ki ide hâk-i der-i hazret-i pâşaya nişâr
- 27 Şâhib-i tîğ u kalem mâlik-i câm u hâtem
Âşaf-ı Cem-°azamet dâver-i Cemşid-vaķâr
- 28 Âsumân-pâye hümâ-sâye °Alî Pâşâ kim
İremez tâķ-i celâline kemend-i efkâr
- 29 Şâh-ı gül neşv ü nemâ bulsa nem-i luğfindan
Ola her gonçe-i ter bülbül-i şîrîn-güftâr
- 30 Tab°-ı veķķâdın eger âteş-i rûyın görse
Kızara ahker-i sûzân nitekim dâne-i nâr

6-b

- 31 Âb u gil müşg ü gülâb ola çemen şahnında
Bûy-ı hulkıyla güzer itse nesîm-i eshâr
- 32 Güneşi keff-i zer-efşânına beñzer dir idim
Almasa mâha  atâ eyledügin âhîr-i kâr
- 33 Şöyledür keff-i güher-pâşî yemîn etmek olur
Ki  atâsından irer bahra ğınâ kâna nişâr
- 34 Bâĝ-1 cûdında nihâl-i keremüñden dirilür
Luţf-1 bî-minnetinüñ mîvelerinden her bâr
- 35 İşigi h ak imiş yüz süricek hayf deyu
T aşdan taşa döger başını şimdi enhâr
- 36 Serverâ cânı mı var devletüñ eyyâmında
Sünbülüñ turesine el uzada ş ah-1 çenâr
- 37 Geşt iderken çemen-i medh-i şen añı h atır
L ayih oldu dile n ag ah bu ş ir-i hemv ar
- 38 Gül gibi gülşene kılsañ nola  arz-1 did ar
Hayli döküldi saçıldı yoluña faşl-1 bah ar
- 39 Reşk-i dend anuñla hançere düşdi j ale
Berg-i s usende gören itdi şanur anı qar ar

40 Geçemez çenber-i gîsû-yı girih-gîrûnden
Gerçi kim za'f ile bir kılca kalupdur dil-i zâr

41 Tırralar milket-i Çin nâfe-i müşgîn oldı
Gözün âhû-yı Hutun gamzelerüñdür Tâtâr

42 Dil-i mecrûha şifâ-bağş ruğ u la'lüñdür
Gül-be-şekkerle bulur kuvvet-i tab' bîmâr

43 Koma Bâkî kuluñı cür'a-şifât ayağda
Dest-gîr ol aña ey dâver-i 'âlî-mikdâr

44 Bâğ-ı medhüñde olur cümleye gâlib tenhâ
Bağş için gelse eger bülbül-i hoş-nağme hezâr

45 Bağr-ı eş'âr yiter urdı sûtür emvâcın
Demidür ide du'â dürlerini zîr-i kenâr

7-a

46 Lâlelerle bezene niteki deşt-i şahrâ
Niteki güllerle zeyn ola dest ü destâr

47 Gül gibi hurrem ü handân ola rûy-ı bahtuñ
Sâgar-ı 'ayşuñ ola lâle gibi cevher-dâr

Müseddes-i Cinânî

(Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün)

- 1 Halkuñ ne ʻaceb hikmet olur ʻağd ile hallî
Her kâra münâsib görünür cümle maḥalli
Eyler kimisi fikr-i teraqqî vü teʻallî
Gelmiş kimine ʻâlem-i süflîde tesellî
Ḥallâk-ı cihân ʻâleme kıldıkda tecellî
Her şeyʻi birer hâl ile kılmış mütesellî

- 2 Ammâ kiminüñ kudreti yok müflis ü ʻuryân
Başında gam-ı tañtana-i şevket ü ʻünvân
Olmuş kimisi cümle cihân mülkine sultân
Her birisi hâlince yine ḥurrem ü ḥandân
Ḥallâk-ı cihân ʻâleme kıldıkda tecellî
Her şeyʻi birer hâl ile kılmış mütesellî

- 3 Giymiş kimisi câme-i zer-beft ü zer- endûd
Peşmîne geyüp kimi gezer faqr ile merdûd
Hicrân iledür kimi kimi vâsıl-ı maḫşûd
Ḥikmet bu ki her biri yine hâline ḥoşnûd
Ḥallâk-ı cihân ʻâleme kıldıkda tecellî
Her şeyʻi birer hâl ile kılmış müteselli

- 4 Olmuş kimisi mîr ü kimi şıḥne ve kâdî
Ġavġâsı olur derd ü belâ-yı mütেকâdî
Ammâ şorar olsañ yine müstakbel ü mâzî
Her birisi hâlinden olur şâkir ü râzî

7-b

Hallâk-ı cihân ʿâleme kıldıkda tecellî

Her şeyi birer hâl ile kılmış mütesellî

- 5 Erbâb-ı ğınâ devlet ü ikbâl ile mağrûr
Aşhâb-ı hüner fazl-ı kemâlât ile mesrûr
Zühhâda Cinânî harem-i cennet ile hûr
ʿUşşâka şadâ-yı ney ü âvâze-i tanbûr
Hallâk-ı cihân ʿâleme kıldıkda tecellî
Her şeyi birer hâl ile kılmış mütesellî

Ġazel-i Fuzûlî

(Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün)

- 1 Baħr-i ʿaşka düşdüñ ey dil zevk-i dünyâyı unut
Bâliğ olduñ gel raħimden içdüğüñ kanı unut
- 2 Viridi rıħletden haber mûy-ı sefid rûy-ı zerd
Çehre-i ħandânı vü zülf-i perîşânı unut
- 3 Çek nedâmetden göge dûd-ı dil ü tøk kanlu yaş
Serv-i nâzı terk kııl gül-berk-i ħandânı unut
- 4 Gör ğanîmet faħr mülkinden gedâliğ şivesin
İtibâr-ı manşıb u dergâh-ı sultânı unut

- 5 Çekme  alem kaydımı ey ser-b lend-i faqr olan
Salţanat tahtına ird n bend   zind nı unut
- 6 Levh-i h tır ş ret-i c n na kıl  y ne-v r
 nı y d it her ne kim y du dadur  nı unut
- 7 Ey Fuz l  çek mel met reh-g z rından  dem
Lahza lahza  ekd g n b h de efg nı unut

M stez d-ı H b b ⁵³

(Fe il t n Fe il t n Fe il t n Fe il n)

- 1 Di ley p aqlad gum ol g l-i hand n didi
Beh vara derd n i g r yok sa a derm n didi
Oldılar hep sen n i n ba a d şm n didi
 ekerem ger i bel  olma per ş n didi
Varayın mesken ne bir gece pinh n didi
Şubha dek sa a kılam vaşl mı ihs n didi

8-a

 ld m All h  severse  meded ey c n did m
Merhem  sine ni şar bende ne bir  n did m

- 2 Her  a an kim olasın bende ne mihm n did m
Ol şeb-i  adre ir p beklemek  s n did m

---

⁵³ Siirin aslı m semmen olmasına rağmen mecm ada m stezad olarak adlandırılmıştır.

Çorçaram gelmeyesen eyleyem efgân didüm
°Ahdüñe eyle vefâ lütf idüp ey cân didüm
Vaşlüñ °idine meded kı1 beni çurbân didüm
Dimedüñ miydi olam derdüñe dermân didüm
Öldüm Allâhı severseñ meded ey cân didüm
Merhemî sineñi şar bendeñe bir ân didüm

3 Cân u dilden sever iseñ beni yârân didi
Bâş u cân oynar iseñ yoluma her ân didi
Yalvar ağıyâra varup gayre ne dermân didi
Baña ta°n eylemeye ol seg-i nâdân didi
Hükmüñe eyler isen sen anı fermân didi
Gel berü şayd olayın saña elân didi
Öldüm Allâhı severseñ meded ey cân didüm
Merhemî sineñi şar bendeñe bir ân didüm

4 Oluben derd ile hüsnüñe hayrân didüm
Mest olup °aşkuñ ile cân saña çurbân didüm
Bu ne gül bezmi durur ey gül-i reyhân didüm
Ben buña bülbül olup eylerem efgân didüm
Kâkülüñ eylemedin °aqlımı tâlân didüm
Çokmağa güllerüñi eyleseñ ihsân didüm
Öldüm Allâhı severseñ meded ey cân didüm
Merhemî sineñi şar bendeñe bir ân didüm

8-b

- 5 Ey Hâbîbî ğam ile olma perîşân didi
İderem vuşlatumı ben saña ihsân didi
Oluben aşkum ile âleme destân didi
Yeter olduñ yoluma hâk ile yeksân didi
Sen eger eyler iseñ sırrımı pinhân didi
Bu gice şaruluram saña uryân didi
Öldüm Allâhı severseñ meded ey cân didüm
Merhemî sîneñi şar bendeñe bir ân didüm

Ġazel-i Fuzûlî

(Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün)

- 1 Gerçi ey dil yâr için yüz virdi miñnet saña
Zerre-i kaç-ı mañabbet itmedüñ rañmet saña
- 2 Sañlama naqd-ı ğam-ı aşkını ey dil zâhir it
Kim virem ħabs-i bedenden çıkmaga ruñşat saña
- 3 Çâre-i bih-bûdımı şordum muâlicden didi
Derd derd-i aşkdur mümkün degil şıñhat saña
- 4 Dutaram yârın kıyâmetde ħabîbüm dâmenüñ
Mestsin ğaflet şerâbından bugün mühlet saña
- 5 Aşk ehlin âteş-i hicrân eylersün kebâb
Döne döne imtiñân itdüm budur âdet saña

6 İncidür nâlem seni veh n'ola ger bir tîg ile
Çeşm-i cellâduñ ide ihsân baña minnet saña

7 Sende dün gördüm Fuzûlî meyl-i mihrâb u namâz
Terk-i  aşk itmek mi istersin nedür niyyet saña

Kaşıde-i Bâkî Efendi Ez Berây-ı Sultân Süleymân Hân

(Mef ulu F ilâtü Mef ilu F ilün)

1 Hengâm-ı şeb ki küngüre-i çarh-ı âsumân
Zeyn olmuş idi şulelenüp şem i ahterân

2 Hıyl-i kevâkib içre yanup meş al-i kamer
Şahn-ı semâda rûşen idi râh-ı kehkeşân

3 Dest urmuş idi kilik-i sipihre deb r-i çarh
Tuğr -n v s-i h km-i h d vend-i ins ü c n

4 Bezm-i felekde urmuş idi Zühre s za çeng
 Aş u şaf da hurrem ü hand n u ş dm n

9-a

5 Bu çarh-ı çenber de tutup devr uş lini
Deff f-ı mihr kılmış idi çehresin nih n

6 Bir t g-ı zer niş n ile girmişdi  arşaya
Şemş r-b z-ı ma reke-i şahn-ı  sm n

- 7 Tedbîr-i muzlemât-ı umûr-ı cihân için
Yağmışdı şem^c-i fikreti Bercîs-i nüktedân
- 8 Bâlâ-yı çarh-ı heftüme keyvânı-ı köhne-sâl
Oturmuş idi niteki Hindû-yı pîl-bân
- 9 Âyâ bu zîb ü zînet-i ʿâlem nedür deyü
ʿİbret göziyle nâzır iken dehre nâgihân
- 10 Etrâfa şaldı şa^cşa^casın gûşe gûşe mihr
Oldı ufukda mühr-i Süleymân gibi ʿayân
- 11 Kıldı bu câyı dîde-i ʿibret müşâhede
Tuydı bu sırrı ʿâkıbetü'l-emr gûş-ı cân
- 12 Kim bu nizâmı virmedi ʿâlem sarâyına
İllâ ki yümn-i devlet-i şâh-ı cihân-sitân
- 13 Bâlâ-nişîn-i mesned-i şâhân-ı tâc-dâr
Vâlâ-nişân-ı ma^creke-i ʿarşa-i keyân
- 14 Cemşîd-i ʿayş u ʿişret ü Dârâ-yı dârugîr
Kisrî-i ʿadl-i re^cfet-i İskender-i zamân
- 15 Sultân-ı şark u garb u şehensâh-ı bahr u ber
Dârâ-yı dehr şâh-ı Süleymân-ı kâm-rân

- 16 Ol şehsüvâr-ı memleket-i ʿadl u dâd o kim
Atı öñince olsa revâ Hüsrevân revân
- 17 Serkeşlik itdi emrine beñzer peleng-i çarh
Zencîr ile götürdi yine kehkeşân keşân
- 18 Şâhib-vücûd-ı memleket-i lütf u cûd o kim
Mebzûl hân-ı lütfına mahşûl-i bahr u kân
- 19 Müştâk bûy-ı lütfuña ʿattâr-ı nev-bahâr
Muhtâc dest-i himmetüñe hâce-i cihân
- 20 Devründe kimse cevri-i sitemgerden ağlamaz
Bî-şerʿ ider iderse eger çeng ü ney figân
- 21 ʿAdlün katında cevri ü sitem dâd-ı Keykubâd
Çeşmün yanında lütf u kerem kahr-ı kahramân

9-b

- 22 Lertzende görse havfuñla teb tutar şanur
Bağlar şihâb gerden-i gerdûna rismân
- 23 Tîguñ ʿadem diyârına rûşen tarîkdür
Aʿdâ-yı dîni durma kılıçdan geçür hemân
- 24 Deryâ-mişâl ʿaskerün içre ʿâlemlerün
Feth ü zafer seffinesine açdı bâd-bân

- 25 Minkârına alursa olur çarh dâne-vâr
°Ankâ-yı Kâf-ı kadrüñe bir tu°medür cihân
- 26 Çevgân urupdur aña ezel dest-i himmetüñ
Ol dem bu dem durur ki döner gûy-ı âsmân
- 27 Bâg-ı senâ vü gülşen-i medhüñde murğ-ı dil
Bu nazm-ı rûh-bağışı okur şu gibi revân
- 28 Cân olmayaydı ol dehen ey şûh-ı dil-sitân
Niçün olurdu cân gibi yâ dîdeden nihân
- 29 La°lün hayâl-i hoşka-i hâtırda vâr iken
Yâkût-ı nâbe olmamış idi mekân kân
- 30 Ruhsârüñ üzre turralar olmuş girih girih
Gûyâ Hicâza bağladılar Şâmiyân miyân
- 31 Görsün nihâl-i serv ü şanavber hırâmuñ
Ayduñ çemende beslemesün bâgbân bân
- 32 Kıldı sücûd haddüñe karşı gül ü semen
İtdi kıyâm kâmetüñe serv-i bûstân
- 33 Tıtdı cihânı pertev-i hüsnüñ güneş gibi
Tıldı şadâ-yı °aşkuñla kâh-ı kün-fekân

34 Eflâke çıkdı velvele-i °arşa-i zemîn
İndi zemîne kâfile-i âsumâniyân

35 Bâkî- şıfât ne bülbül-i rengîn edâ gele
Ne ola tal°atuñ gibi ferhunde gülsitân

36 Hüsnuñ güliyle bâg-ı cihân gülşen-i İrem
Her sũ hezâr bülbül-i şad-güne dâstân

37 Dergâh-ı Hâkka yüz tütalum ber-mezîd ola
Cân u celâl-i salñanatın baht-ı câvidân

10-a

38 Tâ şem°-i âfitâb-ı cihân-tâb şubh-dem
Devr-i ufukda vaz° ide bir sîm şem°dân

39 Şem°-i beğâñı båd-ı fenâdan nigâh ide
Dâmân-ı °avn-ı °ışmet dârende-i cihân

40 Bezmünde baht sâkî vü iqbâl hem-nişîn
Câm-ı sipihr sâgar-ı pûlâd-ı zer-nişân

Mezâkî Çelebî

(Mefâ°ilün Mefâ°ilün Mefâ°ilün Mefâ°ilün)

1 Şunar bir câm-ı memlû biñ tehî peymânedden soñra
Döner vefk-i murâd üzre felek ammâ neden soñra

- 2 Bu meclisde ğuluvv-i şıhne-i ğamdan kim ağlardı
Eger ħandân olaydık girye-i mestâneden soñra
- 3 Duyup zevk-i ħarâbâtı ele câm-ı şarâb alsa
Ayak başmazdı zâhid mescide meyĥâneden soñra
- 4 Gedâ şeklinde şâh-ı mülk-i tecrîd olmak isterseñ
Nemed-pûş-ı ferâĝ ol ħil'at-ı şâhâneden soñra
- 5 Nice memnûn olur genc-i güherle ehl-i dil andan
Bu deñlü renc-i bâzû kâviş-i vîrâneden soñra
- 6 Anı bî-reng idüp yazmış beni bir turfe şûretde
Yazanlar peykerüm mecnûn gibi dîvâneden soñra
- 7 Felek ħar- mühre-i ğüftâr-ı a'dâya kulağ tutmaz
Mezâkî gevher-i nazmuñ gibi dür-dâneden soñra

Nazîre-i Fehîm

(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)

- 1 Varur zâhid 'ibâdet-ĝâhına meyĥâneden soñra
Gelür mestâne başı secdeye ammâ neden soñra
- 2 Benem ol rûĥ-meşreb nuĥ-ı sâkîdür ĝidâ câna
Baña lâzım degil şunmağ meze peymâneden soñra

- 3 Yürütdi fitnegâh-ı ʿaşk içinde hâce-i evvel
Perestâr-ı kazâ gamze-i cânâneden soñra
- 4 Ölürdüm hasret-i zencîr-i zülfiyle budur havfum
Yetîm olur cünûn fevt-i dil-i dîvâneden soñra
- 5 Kâlan hâkisteridür ehl-i sûz-ı mateme mîrâş
Benim şemʿ-i mezârumda yanan pervâneden soñra

10-b

- 6 Durûğ-âlûde ʿahdiyle bizi âhîr helâk itdi
Olur mağlûb-ı hâb elbette çeşm efsâneden soñra
- 7 Şerer-veş tîfl iken ey servim olduñ şuʿle-veş serkeş
Belî elbet olur hâşıl nihâlân dâneden soñra
- 8 Nedür şimdi bu pinhân-âşinâ-yı beñden olsun dil
O etvâr-ı garîb ol cünbüş-i bîgâneden soñra
- 9 Bu bezm-i dehre gelmez bir dañi mey-nûş-ı feyz-i ʿaql
Fehîm-i şâʿir-i mestâne-i ferzâneden soñra

ʿAzîzî Çelebî

(Mefâʿilün Mefâʿilün Mefâʿilün Mefâʿilün)

- 1 İderdim fâş râzım bir iki peymâneden soñra
Göreydim luţflar ol sâķî-i mestâneden soñra

- 2 Vişâli haţţına ta'lik ider ol mah-rû dâ'im
Egerçi va'cdeye eyler vefâ ammâ neden soñra
- 3 Ne meclisde ki bir şem'ci melâhat âşikâr olsa
Anuñ dil-sûzıyam biñ cân ile pervânededen soñra
- 4 Der-i yârı koyup yâbâna gitmez öldürürsen de
Ne 'âkıllar gelür mecnûn gibi divânededen soñra
- 5 'Azîzî pîç ü tâb olmağda zülfinde şabâdan dil
Anuñ da cevriñi çekmek görindi şânededen soñra

Bâkî Gûyed

(Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün)

- 1 İtdürür zühhâda ol mihrâb-ı ebrû ser-fürû
Kıldırur 'uşşâka ol hâk-i ser-i kû ser-fürû
- 2 'Ârız-ı gülgûnuñuñ dâyim haţ-ı fermânına
Hâh u nâ-hâh eyler ol zülf-i semen-bû ser-fürû
- 3 Bûy-ı zülfüñ şemmesin irgürse Çîn'e bâd
Eylemezdi sünbül-i müşkine âhû ser-fürû
- 4 Bâğa gel âyine-i âb üzre gâhî cilve kıl
Eylesün ol kâmete her serv-i dil-cû ser-fürû

- 5 Dürr-i nazmuñ Bâkîyâ baş egdürür tâliblere
Kim zarûrî itdürür gavvâşa lü'lü' ser-fürû

Bâkî Fermâyed

11-a

Ḳasîde-i Nîliyye-i Fehîm Çelebî Berây-ı Ta'rif-i Eyyûb Pâşâ

(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)

- 1 Nigâh it dîde-i 'ibretle hüsni-luḡ-ı yezdâna
Getürdi şevḡ-i dîdâr ile cûy-ı Nîl'i tuḡyâna
- 2 Niçe eyyâm idi şevḡ-i tecellî iştiyâkıyla
Dönerdi kendi mir'âta ḡabâbı çeşm-i ḡayrâna
- 3 Bi-ḡamdillâh düşüp miḡyâse nokḡa kilik-i ḡudretten
Mişâl-i merdüm-i çeşm oldı ol müştâḡ-ı giryâna
- 4 Bulup dîdâra isti'dâd-ı nazra oldı mevc-engîz
Ki ya'ni işte zencîrû menem min-ba'd-ı dîvâna
- 5 Derûnî cezbe-i şevḡiyle pür cûş u ḡurûş oldı
'Aceb mi bî-muḡâba düşse şaḡrâ vü beyâbâna
- 6 Egerçi şûretâ dîvâne-veş âlûdedür cismi
Dilin âyîne-âsâ mazḡar itdi şevḡ-i vicdâna
- 7 O deñlü itdi tuḡyân kim nice tûfân-ı feyz âşâr
Süvâr oldı mişâl-i nâḡe her bir mevc-i ḡaltâna

- 8 Çıkup ejder gibi pür-pîc ü ham genc-i ilâhîden
Lu'âb-efşân olup girdi hıyâbândan hıyâbâna
- 9 Zihî hikmet ki te'sîr-i lu'âbından be-aks-i emr
Hayât-ı tâze virdi cümleten envâr-ı şebistâna
- 10 'Ayândur bunda sırr-ı Yahrucü'l- hayye mine'l-meyyit
Nazar kıll ejdehâdan zâhir olan âb-ı hayvâna
- 11 Halâş oldu şehâbuñ girye rûyın görmede bustân
İderler hânde güller şimdi feyz-i ebr-i bârâna
- 12 Miyân-ı Nîlde her nañl-ı hürmâ beñzedi gûyâ
Şinâverlik iden bir dilber-i kâkül perîşâna
- 13 Görüp emvâc-ı Nîlî cümle dihgân oldu tohm-efşân
Şikâra murğ-ı 'ayşî hâzır oldu dâm ile dâne
- 14 O deñlü oldu bâlîde ki şıgmaz oldu zarfına
Dırâz itdi zebân-ı ta'nı âñir bañr-ı 'ummâna
- 15 Bir feyz-i cûd ile takrîb buldı itmege taklîd
Kef-i dür-pâş-ı şâhib-devlet-i Cemşîd 'unvâna
- 16 Yâñud bir şûh-ı mâ'î mevc-i hâk kıldı pây endâz
Kudûm-ı zevrak-ı pâşâ-yı 'âlicâh-ı zî-şâna

11-b

- 17 °Azîz-i taht-1 Mısr-1 °âtıfet Eyyûb Pâşâ kim
Vücûduyla o zevrak beñzedi taht-1 Süleymân'a
- 18 O hükmi itdiyse bâda âba cârîdür bunuñ hükmi
Ki ebr-âsâ ola şâmil °umûm-1 luţf-1 insâna
- 19 Sikender-veş kesüp ol sedd-i tûfân şaldı Mısr içre
Cihân Kaydâfe-veş garķ oldu lîkin baħr-1 ihsâna
- 20 Çıkup °izzetle teşrîf eyledi ol kaşr-1 vâlâyı
Şeref virdi huçeste maķdemiyle kâh-1 eyvana
- 21 O şevķ ile Zelîha gibi Nîl'e virdiler zînet
Temâşâ içün ol şâhib-serîr-i mâh-1 Ken°ân'a
- 22 İdüp meşşâtalık herkes °arûs-1 Nîl'i zeyn itdi
Ki gûyâ oldu keştî şâne vü miķzâf dendâne
- 23 Düm-i tâvûs-veş iki °arûsı eyledi cilve
İki hûrî bihişt içinde gûyâ geldi cevlâna
- 24 Bihiştüñ nüshasın gelsün mufaşşal yolda seyr itsün
Haber virsün bir âdem ravza-i cennetde Rıdvân'a
- 25 Miyânı oldu nîlûfer-sitân eţrâfi nergîs-zâr
Nazar kııl ceste ceste Nîl içinde ol çerâgâna

26 Meğer deryâ-yı âteşdür ki oldı şuculeden mevci
Fişekler döndi ol baħrũñ içinde şâh-ı mercâna

27 Olup âteş-gede Nîl ü semender oldı baħrîler
Hevâyîler hevâyî eyledi pür şemc ü pervâne

28 Nice kaħnũs idermiş cismini sũzân nigâh ile
Derũn-ı şuculeden rakşân ħurũs-ı âteş-efşâna

29 O serv-i şucule-bâzı ben nihâl-i Tũr'a beñzetdũm
Ki âteşler ola pîçide hep evrâk u aĝşâna

30 Sũhan fark itmez oldı sâmi'a tũtdı cihânı hep
Şadâ-yı tũb-ı âh u âşık-ı feryâd-ı mestâna

31 Ĥased ol pâk meşreb-i rind-i deryâ nũşa kim bî-bâk
Gezũp Nîl ũzre işret eyleye dilberle rindâne

32 Bu sũr-ı perverî-i işreti bu rũz-ı pîrũzı
Mübârek ide ĥaĥ pâşâ-yı şâhib-rey-i fermâna

12-a

33 Mekârim-perverâ şadrâ °Uťârid-ťab° u meh-ķadrâ
Ki eyler ĥande dâ'im kevkebũñ ĥurşid-i raĥşâna

34 Sen ol ĥurşid-i gevher-zâysın kim eyledi kefũñ
Cevâhir-pâşlık ta'lîm dest-i ebr-i nîsâna

- 35 Görince hüsni hattıñ kâtibân-ı hoş-nüvîs-i dehr
Mübeddel itdiler hep hatlarını hatt-ı buhlâna
- 36 Ziyâ- endûd ideydi cürm-i arzı saykal-ı re'yuñ
Husûf olmazdı ârız bir dağı hic mâh-ı tâbâna
- 37 Yeter ruhsâr-ı zülf-i şahid-i halkıñ dimâg- efrûz
Nesîm itsün yine teslim bûyın verd-i handâna
- 38 Cihân °adlûñle taldı havf yokdur ceys-i âfetden
Ebed memnû°dur gelmez fiten ser-hadd-i imkâna
- 39 °Adûyî kavm-i °Ad-âsâ idersin hâk ile yeksân
Semend-i båd-pâyıñ hışm ile sürdükçe meydâna
- 40 Olurdu şule-i cevvalê gibi âteşin hey°et
Gazabla bir nigâh itseñ eger gerdûn-ı gerdâna
- 41 Nesîm-i lutf-ı hıfzuñdan olur gülşen Halîl- âsâ
Eger pervâne ura kendüyi şem°-i fûrûzâna
- 42 Senüñ °aşruñda nâlân yok meger °uşşâk-ı nâşihden
Ki âb efşân olur pend ile dâ°im cân-ı sûzâna
- 43 O deñlü fitneden mañfûzdur devrûñde ehl-i dil
Ki bekler tîg-ı gamzeyle dil-i °uşşâkı cânâne

- 44 Hıdîvâ dâd-kârâ hâl-zâr-ı şekve mazmûnı
Olur ʿarz-ı cenâbuñ bir gâzelle müstemendâne
- 45 Nola ğurbette gelse cân u dil feryâd-ı efgâna
Felek bî-raħm-ı külfet âşinâ vü ʿayş bigâne
- 46 Felekde olmasa elbette bir nâdân ider pâmâl
Ezelden resm ü ʿâdetdür zillet ehl-i ʿirfâna
- 47 Baña şimden girü çarħuñ libâsı sûd-mend olmaz
Cünûn-ı ğamla muʿtâd olmuşam çâk-i girîbâna
- 48 Girîbânumla dâmânum ʿâcâyib âşinâlardur
Gider çâk-i girîbândan ğaber her laħza dâmâna
- 49 Şemîmin sünbül ü nergis piyâzında nihân eyler
Nesîm-i şubħ olup girsem eger ğeşt-i ğülistâne

12-b

- 50 Bu da zaħm-ı ziyâd oldu ki iflâs ile ğurbette
Esîr oldu ğöñül bir bî- teraħħum nâ- müselmâna
- 51 Hemîşe bende eyler azmâyiş-i nevk-i müjğânın
Nişân oldu dilim bir nâvek-i elmâs peykâna
- 52 Fehîmi bende itdi Mışırda bir Yûsuf-ı şânî
İraħdan merħabâ Rûm’a duʿâlar cümle ihvâna

- 53 Yegâne dil-nüvâzâ kayd-ı mihnetden halâş eyle
Terahhum kıl esîr-i pâ-y-pend-i câh-ı hırmâna
- 54 Hudâdur şâhidüm kim hâne-zâd-ı himmetem himmet
Revâ mı güm-sürâg olmak düşüp vâdi-i hızlâna
- 55 Bu tih-i °aciz içinde Hızr-ı lütfuñ reh-nümâ eyle
Mesih-i himmetuñ gönder dil-i bîmâra dermâna
- 56 Bu isti°dâd ile olmaz mı istihdâma istiḥkâk
Dilerseñ imtiḥân it hâzıram tebyîn-i bürhâna
- 57 Ne lâzım eylemek tebyîn-i bürhân kim sözüñ ḥaḫdur
Yeter da°vâma ḥüccet bir ḫasîdem her süḫan-dâna
- 58 Ya °Örfiyem ya Ḥâḫânî disem bu tab° ile câyiz
Ki itdüm Rûm-ı Mıṣrı gıbta-geh Şîrâz u Şîrvâna
- 59 Düşen her ḫatre çeşm-i girye-nâk-i kilik-i şûḫumdan
Mişâl-i toḫm-ı gül-âbisten olur verd-i reyḫâna
- 60 Budur ancaḫ murâdum râst gûyem yok sözüñ aşlâ
Ḥasûd-ı kec-ḫayâl ü kec-süḫan kec-fehîm nâdâna
- 61 °Aceb vaşşâfsın inşâf besdür bu güzâf-ı lâf
Yeter pür-gûyluk ey dil yeter taṭvîl-i efsâne

62 Kādîmî de°b-i üstâdân sihr-âmûz-i °âlemdür
Du°âya ibtidâ eyler kasîde irse pâyâna

63 Hemîşe tâ ki hük-m-i cezr ü medd-i feyz-i Hakk-ı Nîl
Teķâzâ eyleye gâh izdiyâd u gâh nokşâna

64 Hudâ °ömrin ziyâd idüp °adûsı güm-beķâ olsun
Budur dâ°im du°âmız hazret-i zü'l-fazl-ı ihsâna

65 Belâ-yı kürbet-i ğurbet firâķ-ı gülşen-i aşlî
Yine ider bu naĝme bülbül-i şab°-ı hûş-elhâna

13-a

Sultân-ı Şu°ârâ Bâķî Efendi

(Mef°ülü Fâ°ilâtü Mefâ°ilü Fâ°ilün)

- 1 Baĝ itmesün °izâruñ ile encümende şem°
Kanda çerâĝ-ı mâh-ı şeb-efrûz kanda şem°
- 2 Çün şubĝ olunca bellü olur yüzi ķarası
Germ olmasun o ħüsn ile ey mâh inende şem°
- 3 Bâd-ı hazân irişmedin ir şahn-ı bâĝa kim
Bezm-i bahâra nergis olupdur ķemende şem°
- 4 Olsun çerâĝı ruĝlarınuñ rûşen ey şanem
Yaķdukca mihr ü mâh bu deyr-i kühende şem°

- 5 Bâkî  aceb mi Şi r-i dil-efr zuŋ itseler
Erb b-ı  aşk cem  olıcaŐ enc mende Şem 

Velehu B k  Efendi

(Mef  l  F  il t  Mef  il  F  il n)

- 1 K yuŋ ged sı oldu dil-i m bte y  g r
Sevd -yı m lk-i sal anat eyler ged y  g r
- 2 D r -yı H tende h l gibi misk olur diyen
Őaħr -yı h sni geşt   g z r it H t y  g r
- 3 PeŐm ne geydi egnine z lf nden aldı el
G klerden uŐdı  hir efendi h m y  g r
- 4  y nen ŋ Őaf sı ned r Ő reti ned r
Mir  t-ı h sn-i y re nazar kıl Őaf y  g r
- 5 Maĝr r id ŋ Őaf sına bir Ő huŋ ey g ŋ l
R sv -yı  alem eyledi Şimdi cef y  g r
- 6 Ey m bte -yı Ő ve-i b l -yı y r olan
Sevd -yı z lf baŐuŋa d Ős n bel y  g r
- 7 G gsin gerdi z hd ile B k  bu  arŐada
N -geh  okındı t r-i maħabbet k z y  g r

Rubâ'î-i Nev'î

(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)

Maḥabbetden ğaraż şanmañ ki Qays u Vâmîk olmağdur

Hüner bir ḥâlet ile vaşl-ı yâre lâyıq olmağdur

Bilinmez derdi çokdur mübtelâ-yı miḥnet-i aşkuñ

Şifâ-sâz olmada ḥıķmet ṭabîbim ḥâzık olmağdur

13-b

Qaşıde-i Nef'î Efendi Berây-ı Ta'rîf-i Merḥûm Koca Murâd Pâşâ

(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)

- 1 Ne mümkin eylemek ḥaķ üzre şükr-i luṭf-ı mevlâyı
Ki destûr eyledi şâh-ı cihâna böyle pâşâyı
- 2 Ne pâşâ Rüstem-i şâḥib-ķırân-ı arşa-i âlem
Ki ḍarbı teng ider a'dâya bu meydân-ı pehnâyı
- 3 Ne pâşâ âlem-ârâ âftâb-ı âlem-i nuşret
Ki bir şemşîr ile başdan başa feth itdi dünyâyı
- 4 Cihân-sâlâr-ı ceng-âver cihângîr-i zafer-yâver
Dilîr-i nâmver şîr-i neyistân-ı sâf-ârâyî
- 5 Penâh-ı salṭanat ehl-i velâyet ḥâris-i devlet
Medâr-ı memleket mesned-fürûz-ı kâr-fermâyî

- 6 Vezîr-i a°zam u ekrem murâd-ı °âlem ü âdem
Müşîr-i muhterem revnağ-fezâ-yı şadr-ı dânyâî
- 7 O serdâr-ı zafer-kîş ü °adû-fersâ ki lâyıkdur
Olursa hayme-gâhında felek bir çetr-i fersâyî
- 8 O şâhib-şadr-ı himmet kim kemâl-i kahr u lütfından
Olur şermende rûh-ı kahramân u Hâtem-i Tâyî
- 9 Zihî düstûr-ı Âsaf-menkıbet pâşâ-yı Haydar-dil
Ki hem kânûn-ı dîvânî bilür hem resm-i heycâyî
- 10 Bahâr-ı gülbün-efrâz-ı °adâlet devr-i iclâlî
Çerâğ-ı meclis-efrûz-ı sa°âdet pertev-i râyî
- 11 Çerâğ-ı re°yidür ol şem°-i bezm-efrûz-ı kudsî kim
Añâ itmiş kader fânus-ı mînâ çarh-ı vâlâyî
- 12 Güneş pervânedür ol şem°e pertâb itmege kendin
Tolanur turmayup şevk ile ol fânûs-ı mînâyî
- 13 Felek müştâk-ı dîdârı zemîn memnun-ı pâ-bûsı
Muhaşşal bahtı meftûn eylemiş a°lâ vü ednâyî
- 14 Yağar kahrı dil-i imsâke yer yer lâle-veş dâğı
İder gül gibi pür-zer luţfı dâmân-ı temennâyî

15 °Alevlendi dilinde âteş-i reşk-i kefi desti
Pür oldu şâh-ı mercân ile şanmañ ka'r-ı deryâyı

16 Kusun şimden girü tîğın niyâma hüsrev-i hâver
Ki âb u tâb-ı şemşîri virür dehre tesellâyı

14-a

17 Gidermez haşre dek ferş-i zemînden dökdüğü kânı
Añâ naşb itse çarh ebr-i bahârî gibi saqqâyı

18 Kaçar tırılmaz öñünce hâr u has gûyâ ki şarşardur
Şaf-ı a'dâyâ sürdükçe semend-i bâd-peymâyı

19 Te'âlallah ne çâpük rahş olur ol rahş-ı bî-hemtâ
Ki berķ ü bâd anuñla idemez sür'atde da'vâyı

20 Olurdı peykeri evvel kademde dîdeden ğâyib
Virüp ruşat °inâna râyizi gösterse irhâyı

21 İrişmez gerdine biñ serî'ü's-seyr-i endişe
Meger tîr-i nigâhından teqaddüm eyleye pâyı

22 Cihân-ı sür'ate gûyâ felekde kâse-i sümmi
Ser-i mîh-i şevâbit na'l-i zerrîndür yeñi ayı

23 Şikest itmez habâbın itse cevân rûy-ı deryâda
Toķunsa berķ-i na'li nerm iderken seng-i hârâyı

- 24 Dem-i cevlânda kim na'li yer eyler câ-be-câ yerde
Saçar hâk üstüne gûyâ şabâ gülberg-i ra'nâyı
- 25 Şanurlar Eşheb-i rûz-ı hümayun-fâl-i nuşretdür
Görenler gâhî üstünde cül-i dîbâ-yı zîbâyı
- 26 Dönerdi Edhem-i Şâm-ı mu'allâ kıadr-i mi'râca
Eger kim aña zîn-pûş itseler bir miskî kemhâyı
- 27 Vezîrâ şâhibâ şadrâ cihân-dâverhudâvendâ
Eyâ şâyeste-i taht-ı Cem ü evreng-i Dârâyı
- 28 Sen ol mehdî-i şâhib-seyf-i devrânsın ki devründe
Mesîhâ gelse icrâ idemez âyîn-i ihyâyı
- 29 Yağar bir berķ-i âlem-sûz-ı tîguñ ser-be-ser ânı
Mişâl-i hâr u has tutsa adû ger rûy-ı gâbrâyı
- 30 Sikender def-i ye'cüc itmege sed yaptı ammâ sen
Bozup bir niçe seddi memleketden sürdün a'dâyı
- 31 Yapar bir lahzada adlûñ harâb olmuş nice mülki
Bozar bir hamlede tîguñ düzülmüş nice alâyı
- 32 Senüñ düşmenle peykâr itdüğün sâ'at kıyâmetdür
Güni mâh-ı alemdür ki pür itmiş nûrı dünyâyı

33 Livâñî şem'â teşbîh eyleyenler bezm-i rezm içre
Şanurlar şu'ledür farkında ol nârencî vâlâyı

14-b

34 °Aceb def° itdün el-ḥaḫḫ âb-ı tîĝ-ı tâbdâruñla
Sevâd-ı düşmen itmişken dimâĝ-ı dehri sevdâyı

35 Güm oldı ĝuşe ĝuşe fitne devründe meger ḥûbân
Külâhı ĝuşesinden göstere zülf-i semensâyı

36 Çıkarduñ eşkıyâyı mülk-i Rûm'a virdüñ âsâyış
Düşürdüñ kişver-i Êrân-zemîne şûr u ĝavĝayı

37 O mülküñ şâhibinde ḥavf-ı tîĝuñ kaldı âvâre
Gezer geh semt-i Hindi ĝâhî serḥadd-i Buḥârâyı

38 Tehî bir memleketdür kııl teveccüh ânı teşhîre
Bulur ol kendi pinhân olmaĝa bir künc-i tenhâyı

39 Ğubâr-ı pâ-y-ı °askerle gözin kör eyle a°dânuñ
Düşinde görsün a°yân-ı Şifâhân nûr-ı bînâyı

40 Kırup al dâdını Şiddîk u Fârukuñ revâfizdan
°Alî'lik it koma mülk-i °Acemde teberrâyı

41 Ne °âlem mihrisin sen kim ḥılâf-ı gerdîş-i devrân
Ne güc memdûḥ idinmek böyle bir a°lâdan a°lâyı

- 42 Hıŝûŝâ ol hadeng-endâz-ı fikrüm ben ki bu fennüñ
Dağı bir pehlevânı çekmemüşdür çekdügim yâyı
- 43 Hıdevendâ ben ol üstâd-ı mazmûn-perver-i nazmum
Ki pest itdi kelâmum kıymet-i lûlû-yı lâlâyı
- 44 Şikest itdüm kilîdin darb-ı muŝt-ı dest-i fikrümle
Bulup der-beste genc-i gevher-i mazmûn u ma°nâyı
- 45 Añarlar seyr idenler sihr-i kilik ü mu°ciz-i nazmum
°Aŝâ-yı dest-i Mûsâ'yı dem-i nuŝk-ı Mesîhâ'yı
- 46 Ne kand-ı nazm-ı şîrînüm gibi ŝükker olur hâşıl
Ne hâmem gibi gördi kimse tûŝî-i şeker-hâyı
- 47 Virür tab°-ı şafâ-bağŝum keder âyîne-i âba
İder kilik-i dür-efŝânum hacil ebr-i güher-zâyı
- 48 Felek tab°um gibi gevher getirmez her zamân dehre
Niçe yılda ider hâşıl şadef bir dürr-i yektâyı
- 49 Görüp bu silk-i mürvârid-i pür-tâbı hicâbından
°Acebdür hâke ŝalmazsa felek °ıkd-ı süreyyâyı

15-a

- 50 Bihamdillâh hünere kadrin bilür bir zât-ı kâmilin
Ne lâzım ben ögüp medh eylemek bu nazm-ı garrâyı

- 51 Du'âyâ başla şimden şoñra o da'vâyı ey Nef'î
Cenâb-ı azret-i adan recâ it bu temennâyı
- 52 Ola zât-ı şerîfî a te'âlânun emânında
Musah har eyleye hem âña her pinhân u peydâyı
- 53 Ne yâña 'azm iderse himmet-i merdân ola hem-reh
Öñünce feth ü ibâl ü zafer peyk-i sebük-pâyı
- 54 Murâd-ı pâdişâhî üzre a'dâdan alup kînî
Yine devletle teşrif eyleye şadr-ı mu'allâyı

azel-i Bâî Efendi Ra metullâh

(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)

- 1 apuñdur Ka'be-i 'ulyâ-yı eş ab-ı vefâ kıblem
apuñdur Mescîd-i Akşâ-yı erbâb-ı şafâ kıblem
- 2 arîm-i beyt-i ma'mûruñdan a'lâ olmaya Kâ'be
Degüldür şâh-ı sidre âmetüñden muntelhâ kıblem
- 3 ayâl-i şev-i ruhsâruñ yog ânuñ çünki gönlünde
Ne başdı bağına seng-i siyâhı Ka'be yâ kıblem
- 4 Dil-i pür-iştiyâı tek vişâlün 'idine irgür
Eger urbân dilerseñ yoluña cânlar fedâ kıblem

- 5 Eger kûy-ı habîbe secde kılmak câ'iz olmasa
Cihânda secdegâh olmazdı kûy-ı Muştafâ kıblem
- 6 Bilürsün nûr-ı dîdem tûtiyâya katılur cevher
İşigüñe yüzüm sürsem n'ola a Ka'bem kıblem
- 7 Yüzüñ görüp n'ola vaşluñ temennâ eyleye Bâkî
Görinse Ka'be dirler müstecâb olur du'â kıblem

Rubâ'î-i Taşavvuf

(Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün)

Qahr-ı dehr ile olur tûfî gurâbâ hem-nişîn
Yine şekvâyı gurâb eyler garâbet bundadur
Haşr olup ferdâda hod girmez bahâyım cennete
Vâ'iz-i hor vaşl umar nevh-i kabâhat bundadur

15-b

Qaşîde-i Nefî Efendi Der-Sitâyîş Merhûm Sultân Osmân Hân

(Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün)

- 1 Âferin ey rüzgâruñ şehsüvâr-ı şafderî
°Arşa aş şimden geri tîg-ı süreyyâ-cevheri
- 2 Pâre-i elmâsdur seng-i fesânî neyler ol
Çarha çekme bir daği şemşîr-i vâlâ-gevheri

- 3 Ser-firâz itdũñ livâü'l-ḥamd-i dîn-i Aḥmed'i
Kâfire gösterdũñ el-ḥaḳḳ dest bürd-i Ḥaydar'ı
- 4 Tîḡuḡna n'ola yemîn eylerse rûḥ-ı Murtaẓâ
Bir ġazâ itdũñ ki ḥoşnûd eyledũñ peygamberi
- 5 Eyledũñ bir ḥamlede ber-bâd mülk-i düşmeni
Gerd-i raḥşuñ gerçi kim sedd itdi râh-ı şarşarı
- 6 Mâh-ı nev şanma felekde göricek peykârũñı
Ditredi Behrâm elinden düşdi zerrîn ḥaçeri
- 7 Ol kadar ḳan dökdi şemşîrũñ ki ʻaksiyle anuñ
Kâse-i yâḳûta döndi künbed-i nîlûferi
- 8 Ğamze-i ḥûbân gibi cârî ucundan yine ḥûn
Böyle ḳalursa eger yek renk ider baḥr u beri
- 9 Belki ġarḳ-ı baḥr-ı ḥûn olurdı fülk-i dil gibi
İtdüğüñce tîġ-ı ḥûn-efşân ile cevlân-geri
- 10 Şuḳḳa-i râyât-ı baḡtuñla rikâbuñ olmasa
Keştî-i nüh âsumânuñ bâd-bân u lengeri
- 11 Berḳ uran destũñde tîġ-ı pür-ġüher midür yaḡûd
Eyledi deryâya ġavṭa âfîtâb-ı ḥâveri

- 12 Bir avuc gevher saçardı  aleme g y  kef n
Salduġunca d şmene g h  muraşsa  şeş-per 
- 13 Bir  aceb dery dur ordu-yı h m y nu  sen n
Kim hab b-1 ber-kar r olmuş a a her  aderi
- 14 Mevc-i pey-der-peyd r ol bahra sip h-1 saf-be-şaf
Bir neheng olsa n'ola her t b-1 ejder-peykeri
- 15 Her alay bir mevc-i t f n-h z d r  nu  n'ola
H r u has gibi  n nce ka sa k fir  askeri
- 16 G n gibi tenh da  ıksa  t g ile meyd na sen
K r-ger d şmez sip h-1 d şmen n ş r u şeri
- 16-a**
- 17 Şeb- er g-1 d n   devletd r v c du  h fz i un
Kat kat olmuş ejdeh dur heft  ar -1  enberi
- 18 Karşu t rmaz sa a şimden sonra bu i b l ile
D şmen n ger kahram n olsa ser- -ser leşkeri
- 19 B yle  g z eyles n şimden-geri el abu a
C mi -i n h k bbe-i kevn n ha f b-i minberi
- 20  fit b-1 bahr u ber ş hib-kır n-1 şark u garb
Şehs v r-1 n m-ver ra yet-g ş -y  şafderi

- 21 Âşumân-ı devletüñ hurşîd-i kudsî-pertevi
Bezm-gâh-ı şevketüñ Cemşîd-i Hurşîd-efseri
- 22 Nakd u vaqt-i salţanat sermâye-i emn ü emân
Dest-gîr-i dîn ü devlet kâm-bahş-ı serveri
- 23 Şâh-ı vâlâ-rütbe Osmân Hân-ı Gâzî kim felek
Görmemişdür böyle şâhenşeh-i cenk-âveri
- 24 Şehsüvâr-ı  alem-ârâ kim revâdur olsa ger
Nal u mîh-ı rahşî çarhuñ afitâb u ahteri
- 25 Şafder-i kişver-güşâ kim cenge çıkdıkca olur
Cebreil İnnâ feteħnâ-hân-ı tîg u miğferi
- 26 Pâdişâh-ı  adil ü  alî-neseb kim yaraşur
İtse ger serheng ü der-bân Keykûbâd u Kayşeri
- 27 Şehr-i yâr-ı âsumân-mesned kim olmuş tâ ezel
Secde-gâh-ı tâc-dârân-ı cihân hâk-i deri
- 28 Şeh-nişîn-i nüh revâk-ı âsumândur mesnedi
 îd-gâh-ı heft-iķlîm-i cihândur kişveri
- 29 Mesned-i iclâlinüñ rıfat bir ednâ pâyesi
Dergeh-i iķbâlinüñ devlet kadîmî çâkeri

30 Her ne işlerse zamâne tâbi^c-i endîşesi
Her ne emr eylerse devrân bende-i fermân-beri

31 Virse tab^c-i âteşe ger berķ-i tîġı terbiyet
Ma^cden-i elmâs iderdi tûde-i hâkisteri

32 ^cAdli ger ârâyiş-i bezm-i cihân itse olur
Şem^a şeh-perrûñ ile pervânenüñ bâl ü peri

16-b

33 Ol kadar âsûde ^câlem-sâye-i ^cadlinde kim
Hâb-gâh eyler ġazâle pehlû-yı şîr-i neri

34 İtse ger hâşiyet-i hıfzı sirâyet ^câleme
Tarh olurdu şafha-i âb üzre naķş-ı âzerî

35 ^cAksidür ânuñ felekde hırmen-i encüm degil
Şaçdı dest-i luţfi hâke ol kadar sîm ü zeri

36 Yazsa vaşf-ı nûkhet-i hulkın virirdi ^câleme
Gerd-i hâk-i pâyı hâme bûy-ı misk-i ezferi

37 Kadr-i hâk-i kûy-ı ahlâkın bilürdi rûzigâr
Birbirine eylese âġişte misk ü ^canberi

38 Kâm-kârâ şafderâ şâhib-kırân şâhen-şehâ
Ey serîr-i ^cadl u dâduñ dâver-i dîn-perveri

- 39 Sihr iderdim medhûne geldükçe ammâ neyleyin
Eylemiş Hâk vaşfuña kayd-ı taşavvurdan berî
- 40 °Aczime bir hüccet alurdum eger ehl olsalar
Rüzgârûñ yâve-sencân-ı belâgat-güsteri
- 41 °Âcizem Hâk üzre evşâfuñda hâlâ kim benüm
°Âlem-i endişenüñ °allâme-i dânişveri
- 42 Belki kânûn-ı suhanda hâll ü °ağd-ı nüktede
Hikmet-i fikr ü hayâlûñ feylesof-ı ekberi
- 43 Hâsb-ı hâlimdür huşûşâ lâf-ı da°vâ ber-ıtaraf
Gerçi şâhib-lâf olur erbâb-ı tab°uñ ekseri
- 44 Ben o gencüm kâdrüm erbâb-ı dil ü dâniş bilür
°Ârifem düşmez baña lâf-ı güzâf-ı serserî
- 45 Hâmem ol mu°ciz-ıtırâz-ı şad-hezârân pîşedür
Kim nazîr olmaz aña illâ Kelîmüñ ejderi
- 46 Harfidür mecmû°a-i esrâr-ı dîvân-ı kemâl
Noğtasıdur mühre-i dâğ-ı derûn-ı Enverî
- 47 Tab°um ol büt-hânedür kim şûret-i dîvârınuñ
Tâşa kâr eyler hadeng-i gamze-i nâzük-teri

48 Nice şûret feyz-i enfâsumla cân bulsa olur
Her biri şehri-i dilûñ bir ʿâlem-ârâ dilberi

49 Her hayâlüm bir ʿarûs-ı nâz-perverdür benüm
Kim bu ʿâlemden degil esbâb-ı zîb ü zîveri

17-a

50 Mûy-ı gîsû-yı melekdür târ u pûd-ı câmesi
Pâre-i pîrâhen-i hûr-ı cinândur miʿceri

51 Baʿde-i idrâkimüñ tevhîd ser-cûş-ı humı
Sâkî-i endîşemüñ tahkîk dürd-i sâğarı

52 Hâmemüñ râh-ı sülûk-ı fitne haţt-ı sâdesi
Şiʿrümüñ habl-i metîn feyz-i târ-ı mıştarı

53 Kande ben kande yine taʿrîf-i şâh-ı nüktedân
Neyleyim zabt idemem endîşe-i zûr-âveri

54 Fikr-i evşâfuñ gîdâ-yı rûhdur endîşeme
Dil helâk olur ger olursam o sevdâdan beri

55 Cevher-i iksîr-i medhûñ tarh idince reşkten
Eylerin her lahza endîşemle ceng-i zer-gerî

56 Korkarın hem âfitâb-ı kimyâ-ger tuymasın
Yohsa biñ şevk ile olur ol dañi bir müşterî

- 57 Zeresin mihre ğubârın rûzgâra kim virür
Cevherîyem ben cihâna virmem öyle gevheri
- 58 Böyle cevher vâr elimde neyleyim dünyâyı ben
Bâşına çalsun felek âyîne-i İskenderi
- 59 Âlemî teşhîr için hâtem ne lâzım tabîma
Ben Süleymân-ı hayâlüm neyleyim engüşteri
- 60 Her ne dirsem ism-i a'zam gibi olur kâr-ger
Ol kadar ta'zîm ile diñler sözüm ins ü peri
- 61 Başla şimden soñra ey Nefî duâ-yı devlete
Bir duâ it kim ola hüsni kabûlüñ mazharı
- 62 Eyleye tâ Hüsrev ü şâhib-kırân-ı şark u ğarb
Eşheb-i zer-pâleheng-i şubh ile cevlân-gerî
- 63 Hâk ser-efrâz eylesün râyât-ı dîn ü devletin
Kande 'azm eylerse olsun fetḥ u nuşret rehberi
- 64 Eyledikce 'azm-i meydân-ı ğazâ evvel kadem
Pây mâl olsun yolında düşmen-i dînüñ seri

17-b

Ėazel-i Bâkî Efendi-i Suğan-Perver

(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)

- 1 Reh-i mey-hâneyi kaç° itdi tîğ-1 Ėahrı sultânunñ
Şu gibi arasın kesdi Sitânbûl u Ėalatanunñ
- 2 Miyân-1 âb u âteş oldı cây-1 keştî-i şahpâ
Baturdı rüzgâr âyîn ü °aysın bezm-i rindânunñ
- 3 Hilâl-âsâ fûrûzân oldı bağr-1 nîl-gûn üzre
Şafağdan dem urur âb-1 şarâb-âlûdı deryânunñ
- 4 Şarâb-1 nâbdan Ėumlar tehî Ėum-Ėâneler tenhâ
°Aceb Ėâlîligin buldı riyâ ehli şu meydânunñ
- 5 Semâ°-1 Ėeng ü nây u devr-i sâğar devleti döndi
Şafâsın süre gör ey şûfî-i sâlûs devrânunñ
- 6 Şu meclis içre kim dâyim toğuz peymâne devr eyler
Ne deñlü ola ey Bâkî zamân-1 °aysı dünyânunñ

MerĖûm Yahyâ Efendi Fermâyed

(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)

- 1 Benümledür der imiş bûy-1 zûlf-i cânâne
Ėaber nesîm dedür müjde sünbülîstâna

- 2 Güzel görindi bize gice sâkî-i meclis
Gözinde neşve-i bâde elinde peymâne
- 3 Helâk iderdi anı reşk-i sîne-i mecrûh
Yetişmeseydi saña nâvekûñ eger câna
- 4 o ays kışşasını kûh-ken hikâyetini
Hadîş-i aşk u maħabbet degüldür efsâne
- 5 Şu sır ki cây-ı süveydâ-yı dildedür Yahyâ
Anı ne bülbül-i şeydâ bilür ne pervâne

Müfred-i Mergûb

(Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün)

Gül ârîzuña olsa mu'âriz 'aceb olmaz

Kim yüzi açılmışda hayâ vü edeb olmaz

Velehu Müfred

(Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün)

Her şubh güneş gelse kapûña 'aceb olmaz

Ma'zûr tut ey şeh gedâda edeb olmaz

18-a

Ġazel-i Bâķî Efendi

(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)

- 1 Görüp tâb-ı  izâruñ ħâtırđ nerm oldu Nâhidüñ
İçüp  aşkuñ Őerâbın kellesi germ oldu ħurŐîdüñ
- 2 Şikest olduĝına râzđ degüldi revnaķ-ı  iŐret
Anuñ-çün düŐmedi bir dem elinden câm CemŐîdüñ
- 3 Peyâm-ı ħaçer-i ser-tîzin ol mâhuñ degürmiŐdür
Anuñ-çün ditrer endâmđ çemende bâddan bîdüñ
- 4  Alâyıķdan mücerred ol ser-i kûyında mesken bul
Mesîĥa-veş mekânđ âsmândur ehl-i tecrîdüñ
- 5 Gedâ-yı kûy-ı cânâna Őaķın öykünme ey Bâķî
Sefâhatdür bilürsin muķtezâ-yı Şâha taķlîdüñ

Velehu Bâķî Efendi

(Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün)

- 1 Őubĥ u vaşl-ı yârdur bezm-i Şarâb itmek gerek
Sâĝar-ı zerrîni reşk-i âfitâb itmek gerek
- 2 Çoķ direng itmez bize bu ŐiŐe-i pirûze-renk
Sâķiyâ la'î-i müzâbı Şun Őitâb itmek gerek

- 3 Devlet-i dünyâ hayâl-i hâba beñzer nesnedür
Baht-ı bî-dâr isteyenler terk-i hâb itmek gerek
- 4 Gün gibi rifatde olmak isteyen gerdûn-şifât
Bir mu'allâ bâr-gâha intisâb itmek gerek
- 5 Bâkîyâ maşşûl-i °ömri vaqtidür şimden girü
Akça döküp dîdeden bir bir hisâb itmek gerek

Müfred-i Bâkî

(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)

Ço parmağ ile göstersün cemâlün güllerin eller

Çoparmağ ile güller tez şolar zîrâ ki el eller

Çıt'a-i Merğûb

(Mefâ'îlün Fe'ilâtün Mefâ'îlün Fe'ilün)

- 1 Egerçi hâne-i pür-naşşdur sarây-ı cihân
Velî kitâbeleri küllü men °aleyhâ fân
- 2 Zemîn-i maçâm-ı belâdur zemân-ı maçall-i elem
Vücûd-ı naçşına ancaç budur zemîn ü zemân

18-b

Kaşide-i Nefî Efendi Der-Vaşf-ı Merhûm Naşûh Pâşâ

(Mefâîlün Feîlâtün Mefâîlün Feîlün)

- 1 Nedür bu feyz-i cihângîr ü bu neşât-ı ʻamîm
Meger açıldı der-i luţf-ı kird-gâr-ı kerîm
- 2 İrişdi ʻâleme yâ müjde-i hayât-ı ebed
Ya oldu dehre berât-ı müsellemi teslîm
- 3 Neşât-ı zühre-şikâf-ı derûn-ı sîne-i gam
Ümîd-i ʻuqde-güşâ-yı kemend-i gerden-i bîm
- 4 Kerem sirâyet-i feyz ile gün gibi meşhûr
Sitem tegallüb-i ʻadl ile muhtefî vü ʻadîm
- 5 Recâ müsâʻade-i mekrûmet ile müstağnî
Heves huşûl-i murâd ile pür-gurûr u zaʻîm
- 6 Cihân müferrih ü dil-keş cihâniyân hurrem
Zamân şükûfte zemîn reşk-i bûstân-ı naʻîm
- 7 Bir ehl-i dâniş ü fehm olsa maḥz-ı lütfından
Bu müşkilâtı bize bir bir eylese tefhîm
- 8 Bu inbisâtı basît-i zemîne kim virdi
Bu devr uşûlini çarḥa kim eyledi taʻlîm

- 9 Bu demde gerçi bu gûne tereffüh-i ʿâlem
Olur vücûh ile hayret-fezâ-yı ʿaql-ı selîm
- 10 Niçün tereddüd ider derk-i hikmetinde bunuñ
Değâyık ehli olan tabʿ-ı hurde-dân-ı fehîm
- 11 Bunuñ haqîkati zâhir degil mi dünyâda
Kosun tecâhüli erbâb-ı hikmet ü tencîm
- 12 Niçe zamân idi ʿaksine döndürüp felegi
Cefâyı ʿâdet edinmişdi rûzigâr-ı leʿîm
- 13 Elinden aldı zimâm-ı nuşreti şimdi
Yed-i müʿeyyed-i baht-ı hudây-gân-ı kerîm
- 14 O şadr-ı kevkebe-güster ki ʿadl için olmuş
Vücûdı mazhar-ı sırr-ı celâl-i rabb-i rahîm
- 15 O şafder-i sipeh-ârâ ki sâye-i tîği
İder tokunsa siper gibi âfitâb-ı dü-nîm
- 16 Müşîr-i şîr-şalâbet hizebr-i merdûm-ğû
Cihân-sitân-ı kerem-pîşe kahramân-ı halîm

19-a

- 17 Medâr-ı maşlahat-ı mülk-i maşrıq u mağrib
Penâh-ı salţanat-ı şehriyâr-ı heft- iqlîm

- 18 Serîr-i câha cihân-bân-ı âfitâb-efser
Cihân-ı şevkete şâhensâh-i felek-dîhîm
- 19 Sütûde âşaf-ı devrân Nâşuh Pâşâ kim
İder zamâne Süleymân kadar añâ ta'zîm
- 20 Vezîr-i şâh-ı cihân kim ne iderse olur
Kazâ rızâ ile fermân-ı hükmine teslîm
- 21 Serîr-i devletine âsumân serâ-perde
Sarây-ı haşmetine lâ-mekân kazâ-yı harîm
- 22 Gedâya genc-i deri müsteķar-ı câh-ı celâl
Fakîre hâk-i rehi kimyâ-yı nâz u na'îm
- 23 Ehl-i vezâyif cûdiyle kâmrân u ğanî
Kerem le'tâyif-i hulkıyla ğande rûy-ı besîm
- 24 İderdizemîni şemmâme-i °anber
Ger itse nûkhet-i hulk-ı cihâna neşr-i şemîm
- 25 Benâni şa'şaya keffî âfitâba döner
Kim itse midħat-ı re'y-i münîrini terkîm
- 26 Şeref o mertebe zâtında kim tekâverinüñ
Nişân-ı na'li idelden cebîn-i hâki vesîm

- 27 °Ulüvv-i şânını ta°zîm için maḥallinde
İder zemîni zemân üstüne kazâ taḳdîm
- 28 Ger olsa maẓhar-ı feyz-i hevâ-yı mekrûmeti
Olurdu ebr-i bahâr-ı cinân duḡân-ı caḡîm
- 29 Düşeydi sâye-i ebr-i °inâyeti bahre
Cihân-ı nüh-pedere nâz iderdi dürr-i yetîm
- 30 Ya feyz-i destini yâd itse bir ḡenâ-ḡânı
Olur kıyâmete dek ceybi ma°den-i zer ü sîm
- 31 Görinse luḡf-ı sevâd-ı kalem-rev-i şebde
İderdi neyyir-i a°zam nücûma reşk-i °azîm
- 32 Kitâb-ı câhına nisbet cerîde-i eflâk
Toḡuz varaklu perîşân u köhne bir taḳvîm
- 19-b**
- 33 Toḡunsa ger tef-i ḡahrıyla rûy-ı bahre semûm
İrişse ger dem-i luḡfiyla cevfi-ı ḡâke nesîm
- 34 Dönerdi pûte-i pertâb-ı ser-nigûne ḡabâb
Olurdu Ḥıẓr-ı Mesîḡâ nefes °azâm-ı remîm
- 35 Kerîm-i ebr-kefâ kâmkâr-ı baḡr-dilâ
Eyâ muḡîḡ-i cihân-ı tekerrüm ü tekrîm

- 36 Cenâb-ı dergeh-i dâniş-penâhuña tab°um
°Aceb mi eylese da°vâ-yı intisâb-ı kadîm
- 37 Ki ben °ademde iken nükte-senc-i endîşem
Edâ-yı medhüñi eylerdi cân ile taşmîm
- 38 Ya şimdi hıdmet-i vaşf-ı cemîl-i zâtuñda
Ne gûşîş itdügimi hep bilür Hudâ-yı °alîm
- 39 Kõsam o hıdmeti bir dem huzûr-ı tab°um için
Olur o demde dil ü cân esîr-i renc-i elîm
- 40 Ne söz ki olmaya mazmûn-ı medhüñi müş°ir
Olur hayâli dile irtikâb-ı şugl-ı zemîm
- 41 Kemâl-i naķş-ı hünerdür o gûne fikri anuñ
İder tehayyüli mazmûnı süst ü nazmı sakîm
- 42 Ya fehm-i naķş-ı hüner itmemek münâsib mi
Benüm gibi ser-i hayl-i sühan-verân-ı fehîm
- 43 Benüm ki reşha-feşân olsa kilik-i ser-sebzim
Virürdi hâşiyet-i âb-ı Hızır-ı mâ°-i hamîm
- 44 Sözüm hulâşa-i mazmûnı mu°ciz-i °Îsâ
Dilüm mükâşif-i sırr-ı kelâm-ı vahy-i Kelîm

45 Nihâl-i hâmememe dil-beste Sidre vü Tûbâ
Zülâl-ı nazmuma leb-teşne Kevşer ü Tesnîm

46 Göreydi şîve-i reftâr-ı rahş-ı tab^cum eger
İderdi añâ helâli felek hilâl-i sîm

47 İşitse nükte-i pür-ma^cnî kelâmum eger
Gelür olurdu melek hıdmetümde yâr u nedîm

48 O baħr-ı mevc-zen-i pür-güherdür endişem
Ki sâhilinde yatur deste deste dürr-i nazîm

49 Koyup memâlik-i ğayrı metâ^c-ı nazmum için
Diyâr-ı Rûma gelür kâr-bân-ı heft iqlîm

20-a

50 Görince mûy-şikâfi-i fikr-i bârikim
°Aceb mi muħkem olursa ger i^ctikâd-ı ğakîm

51 Ki cüz²-i lâ-yetecezzâyı bu taşarruf ile
İder dü-nîme vü her nîmesin yine taqsîm

52 Kosañ bu lâfi revâdur ger itseñ ey Nefî
Söz âħirinde du^câyı temedduħa taqdîm

53 Niteki mazhar-ı elţâf idüp cihân-ı Ğudâ
Vire her itdügi luţfa kifâyet-i ta^cmîm

54 Vire memâlik-i rûy-ı zemîne ʻadli şeref
Pür ide dehri zamânında inbisât-ı ʻamîm

55 Cihânı ʻadl ile evşâfı geşt ide kendi
Ola maqâm-ı vezâretde devlet ile muqîm

Ġazel-i Bâkî Efendi

(Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün)

- 1 Olmayaydum ʻâleme ʻaşkuñla rüsvâ kâşkî
Gülmeyeydi hâlüme hecrüñde aʻdâ kâşkî
- 2 Zâhide ʻaşkuñ gamın hem-hâl şandum söyledüm
Kılmayaydum derdümi bî-derde ifşâ kâşkî
- 3 Bend-i zülfüñden ne miñnet çekdügin bilse göñül
Başuña kâkül gibi düşse bu sevdâ kâşkî
- 4 Ġam çeken mâl u metâʻ-ı dehr-i bî-dünyâ için
Neydügin bilse meʻâl-i hâl-i dünyâ kâşkî
- 5 ʻÂşık-ı ser-mest olan bilmez dü-ʻâlemden haber
Âña hergiz olmasa dünyâ vü ʻuqbâ kâşkî
- 6 Maħrem-i esrâr-ı maʻnî hem-zebân-ı hâl yok
ʻAşk sırrın kılmasañ Bâkî hüveydâ kâşkî

Velehu Kıt'a-i Bâkî Efendi

(Mefâ'ilünFe'ilâtün Mefâ'ilünFe'ilün)

- 1 Ne yâña °azm-i hümâyun iderseñ ola şehâ
Nesîm-i şubh-ı sa°âdet yoluñda ferrâşuñ
- 2 Öñüñce peyk-i hidâyet delîl-i reh-ber ola
Yanuñca Hızır °aleyhi's-selâm yoldaşuñ

20-b

Ġazel-i °Âlî-i Hünerver

(Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün)

- 1 °Înâyet her kime yüz dutsa °işyâni hicâb olmaz
Güneş toğdukda zîrâ perde-i zulmet niķâb olmaz
- 2 Çeken ey muhtesib mîzân havfin zât-ı nâķışdur
Kemâl ehlinde eksiklik bulunmaz ol hisâb olmaz
- 3 Recâ yazusına dök eşk-i çeşmüñ cûy-bâr eyle
Kayırma ey gönül a°mâli maḥv olmaz kitâb olmaz
- 4 Giceyle ḥâb-ı ġaflet gündüz oldu bâ°iṣ-i ḥayret
Bize dünyânuñ efkârı gibi ḥâzır cevâb olmaz
- 5 Ḥabîbin sev dilerseñ maġfiret takrîbin ey °Âlî
Râkîb olmaķ gibi mevlâya rengîn intisâb olmaz

Ġazel-i Şehrî

(Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün)

- 1 Ehl-i dilüñ düşer mi dili dâĝ dâĝına
Dehrüñ tenezzül ide temâşâ-yı bâĝına
- 2 İtdi firâz leşker-i nâz u tegâfûli
Bilmem ne söyledi yetiŐüp hat kulaĝına
- 3 Yârî-i feyz-i 'aşk ile bir eŐke mâlikem
Kim ebr-i lücce-bâr Şu dökmez ayaĝına
- 4 Bir 'aŐıkâne girye ile heft-dûzaĝuñ
Maĝfûr olmayam Şu komez ocâĝına
- 5 Őanĝı ĝamıyla muŐtarib olsun bu 'âlemüñ
Yazuĝ degil mi Şehrî-i zâruñ dimâĝına

Ķıta-i Rızâyî 'Ali Çelebi

(Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün)

- 1 MüŐebbek 'anberîne zann ider ânı gören yer yer
Olnca nev-Şüküfte lâle Şahn-ı bâĝa pîrâye
- 2 Ruĝ-ı pür-tâbına dilber taĝıtmıŐ kâkülün dirler
Görenler pertev-i ĝurŐid üzre câ-be-câ sâye

3 Anuñ üstünde berk-i sebzî bir fânûs-ı mînâdur
Dönüp her nev-şüküfte gönça bir şem^c-i şeb-ârâya

4 Kenâr-ı çarha ^caks itdi haç-ı sebz-i çemen-zârı
Yazıldı gûyiyâ feth âyeti tîğ-ı mücellâya

21-a

Ġazel-i Üstâdü'ş- Şu^carâ Fuzûlî-i Bağdâdî

(Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün)

- 1 Ġayre eyler bî-sebeb biñ iltifât ol nûş-leb
İltifât itmez baña muṭlaç nedür bilmen sebeb
- 2 Cevr olur ^câdet ġazab vaçti ne ^câdetdür bu kim
Cevrin az eyler baña ol mâh çün eyler ġazab
- 3 N'ola ġamzeñ fikri düşdiyse dil-i sûzânuma
Zâlimüñ ger olsa ateş menzili olmaz ^caceb
- 4 Dem-be-dem ger dürr-i eşkim düşse düşsem vechi var
Yâş uşağlardur yetîm anlarda yok resm-i edeb
- 5 Cevri gönlümdür çeken gözdür gören ruhsârûñı
Allah Allah kâm alan kimdür çeken kimdür ta^cab
- 6 Yâr bî-dâd eylemez ^cuşşâka feryâd itmedin
Her nice rûzî muḳadder olsa vâcibdür taleb

- 7 Muṭrib ağlatma sūrûduñla Fuzûlî ḥasteni
Seyl-i eşkinden şaḳın ḳopmaya bünyâd-ı ṭarab

Naʿt-ı Şerîf-i Şeref-Meʿâb Min Kelâm-ı Fuzûlî-i Efdâlü'ş-Suʿarâ

(Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿilü Fâʿilün)

- 1 Vaşluñ baña ḥayât virür firḳatüñ memât
Subḥâne-i ḥâliki ḥalâka'l-mevti ve'l-ḥayât
- 2 Hicrânuña taḥammül iden vaşluñı bulur
Ṭûbâ limen bissâʿatü'ş-şabri ve's-ṣebât
- 3 Mihrüñdür iftinâ-i maḳâşid vesîlesi
Mâşâe men erâde bihi'l-fevzi ve'n-necât
- 4 Tökmüş riyâz-ı ṭabʿuma bârân-ı eşkimi
Men enzele'l-miyâhi ve ehyâbihen-nebât
- 5 Ḥaḳ âferînişe sebab itdi vücûduñı
Evcebte bi'z-zuhûri zuhûri'l-mükevvenât
- 6 İzid serîr-i ḥüsne seni ḳıldı pâd-şâh
Aʿlâ kemâl-i zâtike fî aḥseni'ş-şifât
- 7 Ḳılduñ edâ-yı naʿt Fuzûlî tamâm ḳıl
Kellemtte bi's-selâmi ve temmemte bi'ş-şalât

21-b

Kıtça-i Ğarrâ Güfte-i Fehîm-i Şîrîn-Edâ

(Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün)

- 1 Ey dil-i bâde be-kef eyleme tazîye-i nefes
Her kişi 'Îsâ-yı Meryem gibi meşhûr olmaz
- 2 Sa'î ile rûhda îcâd ider iseñ meselâ
Bahtı vârun olanuñ sa'îyi de meşkûr olmaz
- 3 Sebeb-i rıfat olur gam yime üftâde iseñ
Bir binâ tâ ki harâb olmaya ma'mûr olmaz
- 4 Terk-i taklîd idüp vâsıl-ı Hâk ol şûfî
Yohsa her düzd ki ber-dâr ola Manşûr olmaz
- 5 Zîkr-i zühhâd ile bir mi nağamât-ı 'uşşâk
Şît-i zünbûr hem-avâze-i tanbûr olmaz
- 6 Tîre-dil kesb-i şafâ eyleyimez 'âşıkdan
Sâye hurşîde qarîn olmağ ile nûr olmaz
- 7 'Aşk her kâleb-i bî-rûha tecellî itmez
Tûde-i merkad-ı Mûsâ-i cebel-i Tûr olmaz
- 8 Dil gerek zîb-i silâh ile şecî'e olmaz merd
Pençe-i şîr-i muşavverde belî zûr olmaz

- 9 Güşte-i tîğ-ı maḥabbetde olur şulḥ ebed
Leşker-i şaff-ı şehîdânda şerr ü şûr olmaz
- 10 Ey olan ʿâşık-ı mecrûḥa nemek-pâş-ı ʿilâc
Zahm-ı bismil-şüde bir vechle nâsûr olmaz
- 11 Dil ki ḥûn oldı naşîḥât anı itmez ıslâḥ
Ḥüsn-i tedbir ile mey bir daḥi engûr olmaz
- 12 Zühde tebdîl olamaz pend ile ʿaşk-ı cânsûz
Şuʿle teʿşîr-i dem-i serd ile kâfûr olmaz
- 13 Bir şehûñ dil ser-i kûyında muḳîm oldı yine
Menzil-i ʿaşkdan erbâb-ı belâ dûr olmaz
- 14 İstemez zînet-i ḥaṭṭı o meh-i sâde ruḥum
ʿÂlem-i nûrda zîrâ şeb-i deycûr olmaz
- 15 Mihr-i kîn sîne-i şâfında ʿayân olsa n'ola
Levn-i şey perde-i billûr ile mestûr olmaz
- 16 Bend-i zülfinde dilüm nûş-ı lebi şâd itmez
Merd-i maḥbûs şarâb içse de mesrûr olmaz
- 22-a**
- 17 Çeşm-i dünyâyı kırup itse tevâzuʿ ne ʿaceb
Kesse cellâd hezârân seri maḡrûr olmaz

18 Hecrden havf idene zevk-i hayâli besdür
Mey içen hâbda âşüfte vü maḥmûr olmaz

19 Gûş idüp şîrimi ol şeh didi nâz ile Fehîm
Her süḥan levḥa-i pâk-i dile mestûr olmaz

20 Süḥanum oldı mişâlât-ı beyân-ı vâkı°
Şâir-i râst süḥan gerçi ki manzûr olmaz

Münâcât-nâme-i Fûzûlî-i Bağdâdî

(Mefâilün Mefâilün Mefâilün Mefâilün)

1 Zihî zâtuñ nihân u ol nihândan mâsivâ peydâ
Bihâr-ı şun°uñ emvâc peydâ kar nâ-peydâ

2 Bülend ü pest-i âlem şâhid-i feyz-i vücûduñdur
Degil bihûde olmak yok iken arz u semâ peydâ

3 Kemâl-i hikmetüñ izhâr-ı kudret kılmaga itmiş
Ġubâr-ı tîreden âyîne-i gîtî-nümâ peydâ

4 Dem-â-dem aks alur mir°ât-ı âlem qahr u luḥfuñdan
Anuñ-çün ki kudûret zâhir eyle geh şafâ peydâ

5 Gehî toprağa eyler hikmetüñ biñ mehlikâ pinhân
Gehî şun°uñ kılor topraqdan biñ mehlikâ peydâ

- 6 Cihân ehline tâ esrâr-ı ʿilmüñ qalmaya mahfî
Kılupdur hikmetüñ küffâr içinde enbiyâ peydâ
- 7 Nişâr-ı şefkatüñdür kim olur izhâr hamdüñ-çün
Fuzûlî tîre tabʿından kelâm-ı cân-fezâ peydâ

Velehu Fûzûlî-i Bağdâdî

(Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün)

- 1 Germdür şâm u seher mihrüñle çarḥ-ı lâciverd
Geh sirişk-i âl ider izhâr geh ruhsâr-ı zerd
- 2 Şubha beñzer ʿâşık-ı şâdık dimeñ ʿâlemde kim
Bir nefes geçmez ki geçmez sûz-ı dilden âh-ı serd
- 3 Yaḥşi şanma ey gönül ehl-i hıred eṭvârını
Olma gâfil ʿaşk derdinden yamân olmaz bu derd
- 4 Mümkin oldukça felek mansûbesinden kıl hazer
Nîşe kim hâlî degil bî-dâd nakşından bu nerd

22-b

- 5 Zülmet-i gam ıztırâbın çekmez ol âvâre kim
Her teʿalluḡdan ola hırşîd-tek ʿâlemde ferd
- 6 Ey Fuzûlî çekme ol meh-veş vişâlinden ümîd
Sabr kıl kim devr devrânı degil bîhûde gerd

Fûzûlî-i Bağdâdî

(Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün)

- 1 Rüzgârum buldı devrân-ı felekden inqılâb
Çan içer oldum ayağın çekdi bezmünden şarâb
- 2 Şu'le-i âhumla yandurdum dil-i sergeşteyi
Bir od oldum çizginen çevremde olmaz mı kebâb
- 3 La'lûñ ile bâde bahş itmiş zihî güm-râhlığ
Oldı vâcib eylemek ol bî-edebden ictinâb
- 4 Virmez oldı ol vişâle pîç ü zülfüñ âh kim
Rište-i tedbîrde devrân-ı kec-rev açdı tâb
- 5 Olmadı ol mâha rûşen yandüğim hicrân günü
Yandüğün tâ her seher şem'üñ ne bilsün âfitâb
- 6 Göz ki peykânüñ hayâliyle saçar her yan sirişk
Bir şadefdür kıatre-i bârânı eyler dürr-i nâb
- 7 Oldı ebr-i dūd-ı âhum perde-i ruhsâr-ı mâh
Âh kim almaz cemâlinden henüz ol meh niķâb
- 8 Kesmedi benden ser-i kûyında âzârın rakîb
Ey Fuzûlî nişe cennet içre yok dirler 'azâb

Velehu Fûzûlî Raḥmetullahi  Aleyh

(Fe il t n Fe il t n Fe il t n Fe il n)

- 1 C nımu n cevheri ol la l-i g her-b ra fed 
  mr m n ḥ şılı ol Őve-i reft ra fed 
- 2 Derd  ekmiŐ baŐum ol ḥ l-i siyeh  urb nı
T b g rm Ő ten m ol t rra-i t rr ra fed 
- 3 G zler mden t k len  atre-i eşkim g heri
Lebler n den sa ılan l  l -i Őhv re fed 
- 4   k-i s nemde olan  anlu ciĒer p releri
C nı c n neye itdim dili dild ra fed 

23-a

- 5 Ey Fuz l  n'ola ger sa lar isem c n-ı  az z
Va t ola kim ola bir Ő h-ı sitemk ra fed 

 st d 'Ő-Őuar  Fuz l 

(F  il t n F  il t n F  il t n F  il n)

- 1 Fa r-ı m lki ta t-ı   lem terk-i efserd r ba a
Ő kr-lill h devlet-i b k  m yesserd r ba a
- 2 Z lf   ru s rı ḥay liyle ned r ḥ l n dime n
Eyleyem ki gice v  g nd z ber berd r ba a

- 3 Hûr u Tûbâ vaşfin ey vâ'iz bugün az eyle kim
Hemdem ol Tûbâ-ı hırâm u hûr-peykerdür baña
- 4 Aradan ey şem° çık bir gûşe dut kim bu gice
Bezm bu hırşîd-i tal°atdan münevverdür baña
- 5 Viridi bâd-ı şubh bir hırşîd tal°at müjdesin
Şem°-veş veh kim bu dem ölmek muqarrerdür baña
- 6 Zâhidâ bes kıl teveccüh gûşe-i mihrâba kim
Kıble-i tâ°at ham-ı ebrû-yı dil-berdür baña
- 7 Ey Fuzûlî cem° olur peyveste il nezzâreme
°Arşa-i deşt-i cünûn şahrâ-yı maşşerdür baña

Velehu Fûzûlî Raḥmetullah

(Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilün)

- 1 Şerbet-i la°lüñ ki dirler çeşme-i hayvân aña
Ol virür cân dem-be-dem °uşşâka vü men cân aña
- 2 Oklarunıdan kim tiken tek şancılıpdur her taraf
Gül-bün-i ğamdur kadem bir gonca her peykân aña
- 3 Hâl ü hatdur bilmen ol âyîne-i ruhsârda
Ya gözümden °aks şalmış merdüm ü müjgân aña

- 4 Dutma ey an dem-be-dem tuyan idüp ten kını
oy bu manzardan demi nezzare ılsun cn aa
- 5 Bare lülü dilerin söyler meger bd-ı aba
Kim ula dutmu adef ire dür-i altn aa
- 6 Gönlüme almı atu zevin felek an yutturup
Tıfl tek kim okudurlar zecr ile uran saa
- 7 Ey Fuzl ol anem eanua ram eylemez
Da bezer barı teir eylemez ean aa

23-b

Emlaü'-uar Eü'l-Büleg Fuzl

(Filtn Filtn Filtn Filn)

- 1 Khken rne öz naın eküp virmı firb
Gör ne childür yonar adan öziy-un bir rakb
- 2 alaru yyı bir o luf eylemi her ka
Men hem andan eylerem bir o temenn y nab
- 3 Ttiy-yı k-i pyu feyzine yol bulmasam
Nr-ı emüm ayb ılma kör olur dirler arb
- 4 Mutaribdür re-i derdümde veh kim bilmeyüp
Bir devsız derde uratmı özin miskn abb

- 5 Berķ-i âhumdan o dem her gûşe bulmuş rahneler
Gel gör ey gül kim giriftâr-ı kafesdür °andelîb
- 6 Ey baña şabr it diyen hâl-i dilimdem bî-ħaber
°Aşk olan yirde nider ârâm yâ neyler şekîb
- 7 Ey Fuzûlî incinme senden tegâfûl kılsa yâr
Resmdür kim göstere aħbâba istignâ ħabîb

Velehu Fuzûlî Rûz u Şeb Redîf

(Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilün)

- 1 Kılsa vaşluñ şâmımı şubħa berâber yok °aceb
Resmidür faşl-ı bahâr olğac berâber rûz u şeb
- 2 Gün ki sâyüñ düşdügi yerde durursa vechi var
Gelse °âlî-ķadrler faķr ehli durmaķdur edeb
- 3 Olmadım meyħâne-i °aşkuñda mest-i câm-ı zevķ
Düzmedin bezm-i felekde Zühre ķânûn-ı țarab
- 4 Nûr-ı ruħsâruñdur ol maķşad ki îmân ehline
Kıla ħaķ rûzî cehennem âteşi oldur sebeb
- 5 Ğâlibâ maķşad vişâlüñdür ki dün gün durmayup
Çarħ ser-gerdân gezer bilmez nedür renc ü ta°ab

6 Beste-i zencîr-i şevküñdür nesîm-i ter-mizâc
Teşne-i câm-ı vişâlüñdür muhîṭ-i huşk-leb

7 Kılma feyz-i ni°met-i vaşluñ Fuzûlî'ne dirîg
Yokdur özge maqşadı senden seni eyler taleb

24-a

Fûzûlî-i Bağdâdî

(Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilün)

1 Rûşen yüzünden °âlemi rûşen kılup şalduñ niķâb
Yazıya şalsun bu günden soñra nûrın âfitâb

2 Sen ne nûr-ı pâksın ey mazhar-ı şun°-ı ilâh
Ki olur şem°-i ruhuñdan âfitâb u mâh-tâb

3 Aks-i zülfüñ suya şalmış sâye-i zülfüñ toprağa
°Anber itmiş toprağüñ adın şuyüñ ismin türâb

4 Yelde bulmuş bûy-ı zülfüñ şuda aks-ı °arızüñ
Kim yeli bağrına başup şuya göz dikmiş habâb

5 Lâ°l-gûn meydür elüñde sâgar-ı sîmîn ile
Yâ nigîn-i la°ldür reşk-i lebüñden oldı âb

6 Kilk-i kudret levḥ-i sînemde seni kıldı raķam
Eylemiş maḥbûblar mecmû°asında intiḥâb

- 7 Ey Fuzûlî her  amel kılsañ ha adur  ayr-ı  aşk
Bu durur ben bildigim vallâhu a lem bi'ş-şavâb

Velehu Fuzûlî

(F  il t n F  il t n F  il t n F  il n)

- 1 H nsı m huñ bilmezem mihriyle olmuş z r şub 
Her g n eyler halka bir d g-ı nih n izh r şub 
- 2 Batdı enc m  ıkdı g n y  bir es r-i  aşkdur
T kdi d rr-i e k  ekdi  h-ı  teş-b r şub 
- 3 N'ola ger emv ta ihy  virse şub uñ demleri
Z kr-i la l nd r kim eyler dem-be-dem tekr r şub 
- 4 Bir muşavvird r ki kilik-i zerr ile her g n  eker
Şaf a-i gerd na na ş-ı  arız-ı dil-d r şub 
- 5 M jde-i h r şidden virmiş meger b d-ı şab 
Kim ni  ar eyler a na y z biñ d r-i şehv r şub 
- 6   şık-ı ş dık dur izh r-ı  am eyler her seher
 h ile halkı yuh sından kılur b d r şub 
- 7 Ey Fuz l  ş m-ı  am enc mina yokdur  m d
Bir tesell d r sa a ol s z ki dirler v r şub 

24-b

Ġazel-i Seyyid Nesîmî Revvehallâhu Rûhahu

(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)

- 1 Târîk-i haġ olan kişi virir vârnı yağmaya
Terâş olup nemed giyen ulaşmadı bu ġavġaya
- 2 Şafâsız şûfiyi ġör kim ġarâm dir dinlemez sâzı
Ki tevġidi olan kişi ne ġam girse kilîsaya
- 3 Çıġup minberde ey vâ'iz iken kerm atma ebsem tır
Daġi meşġul idi senden ki şeytân zühd-i takvaya
- 4 Tekebbür eyleme münkir bu aşġ bahrinde gel ġarġ ol
Hezârân ma'ni kesb eyler ki ġarġ olan bu deryaya
- 5 Nesîmî ġalbûni şâf it cihân sevdâlarından ġeç
Sen ol mevlâ ben ol 'abdüm nesne girmez araya

Ġazel-i Menba'î

(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)

- 1 Ġanı bir tâlib-i haġ şimdi fenâ şeklinde
Şûret uğrusı çoġaldı fuġarâ şeklinde
- 2 Men 'aref sırrını fehm itmez iken daġi henüz
Niçe zâhid ġeçinür var şuleġâ şeklinde

- 3 Daħi  omrinde ned r bilmez iken h sn-i ed 
Her den  T rk'i g r rs n z ref   eklinde
- 4 C hel   ok sa na bir mes'ele feth idemez
  ret-i z hiri amm   ulem   eklinde
- 5 Menba'   imdi cih nda  atı n dir bulunur
Kanı m r sid-i k mil budal   eklinde

 azel-i Emr  Merh m

(F 'il t n F 'il t n F 'il t n F 'il n)

- 1 M h-ı nev bir n n yazup benzetmi  idi  a u a
 fer n ey na  -ı dil-ke   fer n na   a u a
- 2 La'ı-i gevher-b rına  yk nmek ey h tem neden
Verd-i a merden  ab  giy rdilerse ba u a
- 3 M h-ı nev gibi iki b k ls n olsun cism-i zerd
Kim ki ey meh-r  hil li be zedirse  a u a
- 4 Me hedim t  ı ne did gin zeb n-h l ile
V h ki idr k eylemezsin gelmeyince ba u a

25-a

- 5  am buca ında seni tenh  bulup bir g n bo ar
 tim d itme  a ın ey Emr  kanlu ya u a

Ġazel-i Emrî

(Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün)

- 1 Ey kemân-eburî çıkar gider °adem mülkine cân
Parmagıyla bir işâret eylesün tîrûñ hemân
- 2 °Aşkuñı fâş itmedüm nâr-1 şafaqla kızdırup
Tâs-1 çarhı başuma giydürdi cellâd-1 cihân
- 3 Hâyrete varmış görüp kıddüñ nihâlin serv-i bâğ
Öldi deyu kuşlar eyler başı üstünde figân
- 4 Ġabgabun çâhı degül bünyâd-1 kudret eylemiş
Kasr-1 hüsnüñ gûşesidür murğ-1 câna âşiyân
- 5 Ey başında mâh-1 nev şanma görinen Emrîyâ
Tâlib-i dünyâya parmak gösterür devr-i zemân

Mevlânâ Şeyh Rûşenî Nevverallâhu Kıbrehu

(Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün)

- 1 Hüsünüñün °aksin ruh-1 dilberde peydâ eyledün
Çeşm-i °âşıkdan o mir°âtı temâşâ eyledün
- 2 Âb u gilden gösterüp envâr-1 hüsnünden nişân
Ânuñ ile dîde-i °aklı mücellâ eyledün

- 3 Bir avuç hâke bırağduñ câm-ı aşkuñ cur°asın
°Âkıl u dâñaları mecnûn-ı şeydâ eyledüñ
- 4 Gerçi kim ma°şûkısın °âşık libâsın örtünüp
Cilve-i hüsnüñ gerü kendüñ temâşâ eyledüñ
- 5 Rûy-ı zîbâ üzre zülfüñden selâsil bağlayup
Göñlümi serbeste-i zencîr-i sevdâ eyledüñ
- 6 Bâr-ı °aşkuñ kim tağammül idemez arz u semâ
Nâtüvân göñlüm °acebdür âña me°vâ eyledüñ
- 7 Rûşenî bendeñ niçün bakdığça rûşen olmasın
Hüsnüñüñ °aksin ruğ-ı dilberde peydâ eyledüñ

°azel-i Nişârî Çelebi Gûyed

(Mefâ°ilün Mefâ°ilün Mefâ°ilün Mefâ°ilün)

- 1 Yeter dünyâya âfet-i gamze-i türkân siyeh ÷ursun
O şeh Rüstem gibi âheng-i cenk itsün siyeh ÷ursun

25-b

- 2 İder tîr-i ciğer-dûz-ı tegâfûl dilleri pür-ğûn
Niyâm-ı gûşe-i çeşmümde şemşîr-i nigeğ ÷ursun
- 3 Hevâ-yı kâkülüñle ser-keş oldı âteş-i sevdâ
Ne lâzım cüñbüş itmek dâmen-i perr-i küleğ ÷ursun

- 4 Şabâ çün gerd râh-ı zülf-i müşk efşânuñı aldı
Dil-i üftâdeye bâri şemîm-i hâk-i reh tursun
- 5 Nişârî °arız-ı pür-hâl-i dilber özge °âlemdür
Felege seyr-i zîb-i ahterân mihr ü meh tursun

Ġazel-i Nâzî Çelebi

(Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilün)

- 1 Mest-i şevkuz bezmimiz yâd itse dünyâ reşk ider
Cur°a-i şahbâmuza Cemşîd ü Dârâ reşk ider
- 2 Ol harâbâtîlerüz kim bezmgâh-ı dehrde
Zevkimüz vâdisine a°lâ vü ednâ reşk ider
- 3 Her ne yerde eylesek tertîb-i bezm- inbisât
Derd ile a°dâ helâk olur ahibbâ reşk ider
- 4 Her kimünle hemdem olsağ cân virür güftârimuz
°Aşumuz âyînine Hızr u Mesîhâ reşk ider
- 5 Tab°uña dirsem n'ola Nâzî bihişt-i ma°nevî
Nev °arûs-ı fikrûñi seyr itse havrâ reşk ider

Ġazel-i Meylî Ćelebi

(Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün)

- 1 Sînedede dâĝ-ı maĥabbet olalı Şadr-nişîn
Olmadı âteş-i cân-sûz-ı derûnum teskin
- 2 Nazar-ı merĥametüñ kesme ki âvârendür
Reh-i aşkuñda senüñ bu dil-i bî-tâb u ĥazîn
- 3 Niĥe biñ cünbüş ile itmede meŐŐâta-i yâs
Ĥüsn-i ruĥsâr-ı arûs-ı ĝamı her dem tezyîn
- 4 Reng-i rûyı o mehüñ Şöyle muŐaffâdur kim
İdemez nakŐ-ı ruĥın sa'y ile sûret-geri Ćîn
- 5 BaŐladuñ Şi'rüñi mümtâz-ı cihân eylemeĝe
Ĥab'-ı pür-zûruña ey Meylî hezârân taĥsîn

26-a

Dânişî Efendi

(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)

- 1 Rebâb-ı nâlemi ĝuŐ eylemez ol Şûh-ı hercâyî
Ne bilsün Ćîn-i ebrûsı ĝamından ĥekdüĝim yâyî
- 2 Daĥi uşŞâkı a'âda ĥakmadan dünyâyı yakmıŐdur
Niĥe teşbîh iderler ĥalb-i yâre seng-i ĥârâyı

- 3 Kaşuñla hâlũñi °arz itme baña ey zen-i gerdûn
Şikâr itmek ne mümkün dâne vü dâm ile °ankâyı
- 4 Degil nergisle encüm döndi ğırbâle zemîn ü çarh
Geçürdüm eşk ü âhumla elekden zîr ü bâlâyı
- 5 °Azâyimsiz açılmaz sîne-i sîmîni dildâruñ
İderse nüşha-i mey feth ider ol genc-i zîbâyı
- 6 Yolında naqd-ı cân şarf itdügim hep ceyb-i dildendür
Yağûd bir şey midür terk eylemek yanımda dünyâyı
- 7 Süleymân mührinüñ beyt-i nigînîdür haţ-ı la°lüñ
Niçe hall eylesünler böyle bir müşkil mu°ammâyı
- 8 Güzel itdüm temâşâ sûr-ı dilde nahl-ı zîbâsın
Dağı °ömrinde kimse görmemişdür bu temâşâyı
- 9 Ne büt kim görse mihrâb-ı cemâlin secde-gâh eyler
Nice fark eylesün °aşk ehli mescidle kilîsâyı
- 10 Ölenler bîşe-zâr-ı °aşkda şayyâd-ı şîr-efgen
Aşar mı terkiye zâhid gibi bir har heyûlâyı
- 11 Ebû Müslim gibi ey Dânişî kesmekledür fağrum
Raķîb-i hâricî-veş kanda görsem bir teberrâyı

Şabrî Efendi

(Mef'ûlü Fâ'ilâtün Mef'ûlü Fâ'ilâtün)

- 1 Seyr eyle ser-be-ceyb-i sâgar olan habâbı
Girdâba gavta urdı güyâ ki murg-ı âbî
- 2 Tûfân-ı bâd-ı gamdan şarşılmayan cihânda
Elden düşürmeyendür câm-ı şerâb-ı nâbı
- 3 Mestâne şâhid-i gül âgâz-ı cilve itmiş
Hakķâ ki açmış anı ol câme-i şarâbı
- 4 Zindân-ı hâba düşse gam çekme Yûsuf-baht
Bir gün olur ki görmez düşde hayâl-i hâbı

26-b

- 5 Olmasa n'ola Şabrî nâm-ı ümîd dilde
Bir nüşadur ki yokdur bir harf-i nâ-şavâbı

Şabrî Efendi

(Mef'â'ilün Fe'ilâtün Mef'â'ilün Fe'ilün)

- 1 Ne deñlü eylese ruhsâr-ı yâre nezzâre
Görsene çeşm-i maħabbet toyar mı dîdâra
- 2 Ya dest-i hayret alur dâmenin ya eşk-i sürûr
Teveccüh itse nigâhum cemâl-i dildâra

- 3 Nigâh-ı dîde eger berķ-i âfitâb olsa
Taħammül eyleyemez tâb-ı tal°at-ı yâra
- 4 Ki târ-ı nûr-ı başar rişte-i ketâna döner
Nigâh-ı germ ne mümkün o mâh-ruħsâra
- 5 Ĥadeng-i cevr ile girbâle döndi sîne daħi
Hezâr çeşm ile Ĥayrânım ol sitemkâra
- 6 Dönerdi murĝ-ı nigün-sâr-ı şu°le dîdeye dil
Düşümde °arz-ı cemâl eylese o meh-pâre
- 7 Alurđı pîreħen-i Yûsuf-ı emelden kâm
Bulurđı dîde-i Ya°ķûb baħtına çâre
- 8 Eger ki şimdiye dek şabrî-i cefa-dîde
Yüz ursa dâmen-i dâna-yı mu°ciz âşâra
- 9 O çeşm-i baħt-ı cihân kim anuñla eyler hep
Camâl-i şâhid-i iķbâle Ĥalk nezzâre
- 10 Ĝubâr-ı Ĥâl-i ruħ-ı mâha bir nazâr kılsa
Dönerdi cevher-i mir°ât mihr-i envâra
- 11 Vazîfe-baħř-ı sũħan-perverân ki vâcibdür
Du°â-yı devlet ü iķbâli her ĝenâ-kâra

- 12 Ola işâret-i çeşm-i sitâreñe mahşûş
Vişâl-i şâhid-i ikbâl baht-ı hemvâra

Velehu Şabrî

(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)

- 1 Göñül dest-i irâdetle maḥabbet sâğarın tutdı
Gidince Kays geçdi meclis-i aşka yerin tutdı
- 2 Şererler zâhir oldı yine andan katreler şanmañ
Şürâhî çarḥ-ı câme tîğ-ı âteş-güsterin tutdı

27-a

- 3 Düşürdi her birin dâm-ı firîb-i va'de-i luḥfa
O şeh söyletmedi erbâb-ı aşkuñ dillerin tutdı
- 4 Bu meydân içre âşık baş kaçırma tîğ-ı miḥnetden
Belâ ser-tîşesine kûh-ken gör kim serin tutdı
- 5 Ne mümkün câm-ı pür-şûrı elinden içmek Şabrî
O mest-i nâz geldi sînem üzre ḥançerin tutdı

Velehu Şabrî

(Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün)

- 1 Bezm-i râh-ı gamda kalmaz sâlik-i aşk-ı ḥudâ
Her şerâr-ı dûd-ı dil bir şeb-çerâğ olur añâ

- 2 Şorma sırrın fülk-i ʿaqlı Hızır-ı ʿaşk itdi şikest
Ey kelîm-i dil şaķın kim andan olursun cüdâ
- 3 Cünbüş-i baħr-ı havâdiş itse nüh fülki şikest
Taħta-i meyħânededen ayrılmaz erbâb-ı fenâ
- 4 Hakk idüp taşhîh idünce yañlışın üstâd-ı ʿaşk
Hiç kalur mı nüshâ-i hâtırda ħarf-i mâsivâ
- 5 Eyleme yâ rabb feyz-i raħmetüñ luţf it dirîĝ
Penbe-zâr itdiyse cismim dâĝ-ı ʿaşk-ı dil-rübâ
- 6 Şimdi istiĝfâr-gûy-ı şubħa-gerdânız hele
Bir zamân gitmezdi elden câm-ı mey dilden nevâ
- 7 Anda ey Şabrî süveydâdur ħayâl itme göñül
Nâme-i sırr-ı ħudâdur mühr vurulmuşdur añâ

Âfî Efendi

(Mefâʿilün Mefâʿilün Mefâʿilün Mefâʿilün)

- 1- Nigeh ser-mest-i nâz u ĝamze-i ħûn-ħâr âşüfte
Kemend-i zülf-i der-hem tırra-i tarrâr âşüfte
- 2- Bugün şahn-ı çemende gördüm ol serv-i ħırâmânı
Girîbân çâk u dâmen-çide vü destâr âşüfte

- 3- Perîşân olmasun mı sünbül-i gülzâr-ı endîşem
Ki ben âşüfte dil âşüfte zülf-i yâr âşüfte
- 4- Ne hoş demdür ne  âlemdür k'ola  arz-ı niyâzumdan
Dil-i cânâne hurrem h atır-ı aġy ar âşüfte
- 5- Yeridür olsa reşk-i la l-i ruhs arından ey  l i
Ceb n-i gonçe p r-  n   dil-i g lz r âşüfte

27-b

Na t-ı Őer f Hayl  Beg

(Fe il t n Fe il t n Fe il t n Fe il n)

- 1 Vechi var teşne-i  b-ı kerem n olsa cih n
Ki y z n Őuyına halk oldu sen n kevn   mek n
- 2 Bildi  n h lkatına b  iŐ olan z tu ndur
Oldu sergeŐte bu vech ile sipihr-i gerd n
- 3 Sensin ol n r-ı hud  kim iki edn  zerre n
Biri m h oldu cih na biri mihr-i raŐŐ n
- 4 Sensin ol Şem -i Őebist n-ı hud  kim Cibr l
Oldu perv ne Őif t Őevk n ile raşŞ-k n n
- 5 O meh-i b rc-i Őerefsin ki Şeb-i mevl d n
  d-i nevr z  gibi kıldı cih n  Ő d n

- 6 Odur ol ŧeb ki cihân buldı ziyâ nûruñdan
Dağı gün toğmadın ey mihr-i sipihr-i  irfân
- 7 Odur ol ŧeb ki olup alb-i eğibbâ ma m r
Tâ-1 Kistrâ dil-i a dâ gibi oldu v rân
- 8 Odur ol ŧeb ki olup n r-1 cem l ñ peydâ
Dideden eyledi âteŧgede-i k fr  nihân
- 9 Odur ol ŧeb ki vir p dehre v c duñ revna
ıldı d nyâ y zini reŧk-i behiŧ-i Rıdvân
- 10 Nice reŧk eylesen cennet o ŧeb-i d nyâya
Ki sen ñ k yuña  azm eyledi h r-1 ilmân
- 11 Bir  aceb zelzele ŧaldı adem ñ   leme kim
Ser-nig n oldu ŧanemler yıkılup deyr-i muğân
- 12 G r p ol h leti ammâ ki nice m ŧrikler
Cehl ile eylediler hauña o zann u g m n
- 13 Âyet-i rahmet-i ha olduđuña m nkir olup
K fri ezber oudı nice  ad -yı n d n
- 14 G rd  kim bilmediler ha-1 zam ne adr ñ
Seni bildirmek i n indi zem ne ur n

15 Sensin ol fâris-i meydân-ı nübüvvet ki kaçan
Hâk resul olduğına istedi a°dâ bürhân

16 Mâha parmağla işâret kılup itdün zâhir
°Arşa-i mu°cizede şan°at-ı kûy-ı çevgân

28-a

17 Göricek şa°şa°a-i mihr-i kef-i pür-tâbuñ
Sîne-çâk oldu o şeb şevk ile mâh-ı tâbân

18 Gösterüp devr-i kamerde nice yüzden i°câz
Eyledün gün gibi °âlemlere hâk dîni °ayân

19 Mazhar-ı mevhibe-i luţf-ı hudâdur zâtuñ
Cümle eşyâya olursuñ ne °aceb feyz-resân

20 Olduğıy-çün °arağ-ı cebhe-i pür-tâbuñdan
Hâşra dek gülleri oldu bu cihânuñ handân

21 Çeşm-i nergisde degildür kaţarât-ı şebnem
Güle bu luţfi görüp oldu hasedden giryân

22 Haddi yok kağı birin şerh iderin mu°cizenün
Vire mi kaţre-i nâ-çiz gınâ-yı °ummân

23 Bâ-huşûş ol şeb-i mi°râc-ı dem-i vuşlat için
İdemez kimse anı °aql ile tafşîl ü beyân

- 24 Nice takrîr ideyin anı degüldür haddüm
İrmez ol rütbeye zîrâ ki ʿuqûl-i insân
- 25 Seni medh itmege yok bende kemâl ü kudret
Eyledüm haqqı edâda bilürem çok noqşân
- 26 Kâalma eksikligime sen benüm ey bedr-i münîr
Çünkü yokdur kerem ü luţfuña hadd ü pâyân
- 27 Çâr yârũñ dañi medhinde girüp meydâna
Esb-i tabʿa dilerem eyleyem irhâ-yı ʿinân
- 28 Kâdir olduqça n'ola anları da medh itsem
Virdiler şerʿüñe zîrâ ki niçe revnaq u şân
- 29 Yâr-ı gâruñ olan ol hazret-i Şiddîk-i ʿatîk
N'ola oldıysa şadâkatla güzîn-i akrân
- 30 Cümleden evvel idüp dînüñi taşdıq ü kabûl
Şıdk-ı pâkî aña oldı sebab-i istihsân
- 31 Maʿden-i ʿadl u kerâmet ʿÖmer-i Fâruq'ũñ
Devr-i ʿadlinde cihân bulmuşdı emn ü emân
- 32 Yed-i tûlâsını gör kim nice günlük yoldan
Dîde-i Kayşere bir demde irişdirdi benân

33 Menba^c-i hilm u hayâ hazret-i zü'n-nûreyn
Şöyle nakş olmuş idi levh-i dilinde Furkân

28-b

34 Mülk-i şer^cüñde virüp kâ^cide-i dîne nizâm
Kıldı âdâb ile tertîb-i kelâm-ı subhân

35 Fâtihü'l-Hayber olan Haydar-ı Kerrârüñ ise
Zehresin haşmuñ iderdi kılıcı âb-ı revân

36 Ne kerâmet ne şecâ^cat ne velâyetdür o kim
Tıfl iken ejderi çâk itdi o şîr-i garrân

37 Kişver-i şer^c-i şerîfüñde sarây-ı dîne
Anlar olmuşlar idi pâdişehüm çâr erkân

38 Bu kadar kuvvet ü kudretle yine her birisi
Bendedür hazretüñe anlara sensün sultân

39 Ey resûl-i şakaleyn ey meh-i bedr-i kevneyn
Sensin ol eşref-i mahlûk-ı habîbü'r-Rahmân

40 Dür-i yektâ ise de yerlere geçsün ol yâş
Ki senüñ aşkuñ ile olmaya gözden rîzân

41 Rûh-ı şânî ise de odlara yansun ol ten
Ki revân eylemeye yoluña yüz şevk ile cân

- 42 Ben ne hâkem ki seni medh idem ey gevher-i pâk
Ğarazum hâlümü  arz eylemedür saña hemân
- 43 Benem ol bâdiye-peymâ-yı beyâbân-ı heves
Benem ol sâkin-i peygûle-i dârü'l- ișyân
- 44 Ki ne ser-menzil-i maqşûda irişdi râhım
Ne qarâr itmede bir gûşede oldu imkân
- 45 Bezm-i  alemde dilim olmadı bir kez hâlî
Heves-i lâzıme-i  ayş u țarabdan bir ân
- 46 Her kaçan vaqt-i namâz olsa  omaz kim irişe
Dem-be-dem nağme-i ney gûşuma g l-bang-ı ezân
- 47 Âbdest almağa varmaz elim ammâ g nl m
şu gibi olmadadur k y-ı ĥarâbâta revân
- 48 Oldı ma l m namâza ne  adar y z yudığım
R z u şavm eyled ğim kârı da etmem pinhân
- 49 Hırřum ol deňl  ki eyyâm-ı siyâm ird kde
Bir dilim nân g rin r baňa hilâl-i Ramazân
- 50 Almayam dest me şimden gir  peymâne diy 
İtsem inşâfa gel p cân ile  ahd   peymân

29-a

- 51 Derd-i ser-hâşıl idüp isterem ol demde tabîb
Umaram tâ ki diye derdüñe meydür dermân
- 52 Ayağum meykede yolında almada sâğar
Dilde yok zerre kadar havf-ı şırât u mîzân
- 53 Nice olur kefe-i mîzâna konursa hâlüm
Bezm-i ʿişyânda o nûş eyledi kim rıtl-i girân
- 54 Ben ne hâletle koyam kendümi ümmet yerine
Kuluñum disem eyâ pâdişeh-i sidre mekân
- 55 Kılmadum sünnetüñüñ binde birisin icrâ
İtmedüm hergiz itâʿat ne ki kılduñ fermân
- 56 Göricek bunca hevâ vü hevesi başumda
İttifâk eyleyüp ıslâhuma zühhâd-ı zamân
- 57 Müşkölün var ise hal eyleyelüm gel diseler
Gelmez illâ dilüme ʿuqde-i zülf-i hubân
- 58 Heves-i mûy-ı miyân ile bütân-ı dehrüñ
Tâ zühd ü ʿamelüm gerçi degildür çesbân
- 59 Bir kılın rişte-i ümmîdümüñ ammâ ki yine
Ne kadar kılsa keşâkeş kıramaz âdemiyân

60 Yine kaç° eylemem ümmîdimi luţf-ı haķdan
Ki senüñ gibi Őeffi°im var eyâ faħr-ı cihân

61 İtmedüm Őimdiye dek gerçi ki zıkr ü tesbîħ
Bâri Şimden girü na°tuñ ideyin vird-i zebân

62 Dergehüñde umaram tâ ki geçe maķbûle
Yazıla defter-i a°mâlûme âħir °unvân

63 Benem ol °âciz-i bî-kes ki ayaguñ tozına
Eli boş geldüm ümîd eyleyü luţf u iħsân

64 Bir yeşil yapraĝa ķâdir degülem dünyâda
Ki saña lâyıķ ola ey gül-i gülzâr-ı cinân

65 Degülem nesneye ķâdir getürem ĥazretüñe
Aña ķâdir idüm ancak ki getürdüm î mân

66 Ĥazretüñden senüñ ey ĥâfız-ı dîn-i ümmet
Őoñ nefesde dilerem ânı be-ħaķķ-ı Yezdân

29-b

67 Beni tenhâ ķomayup ĥıfz idesin î mânım
Melekü'l-mevt gelüp ķaşd idicek almaĝa cân

68 Tuymıya cân-ı za°ifim sekerât-ı mevti
Olmıyam nûş idicek cân-ı memât-ı sekrân

69 Ola şol nesne ki  aş lere y rın d şv r
 nı H yl  kulu na kıl kerem nden  s n

 azel-i B k 

(Fe il t n Fe il t n Fe il t n Fe il n)

- 1 S ne d ğın g r p ol g n e dehen l le gibi
Bir avuc  anuma girmek diledi j le gibi
- 2 Z afdan Ő yle g m-ı  aşk ile n -peyd yım
Ki hem n Ő t-i Őad m iŐidil r n le gibi
- 3 Seg ra  be nice olur g stereyin  lmez isem
Dehen-i y re uyuzlanmağı teb h le gibi
- 4 Umarın kevkeb-i ba tum ire burc-ı Őerefe
S neye ol meh-i t b nı  ekem h le gibi
- 5 Dil-i B k 'yi ser-i z lf n elinden c na
 ek ben h Őm ile  eŐm-i siyeh n ala gibi

Na t-ı Őer f-i Cevr   elebi

(Fe il t n Fe il t n Fe il t n Fe il n)

- 1 Ol ki Şad-fehm   h red bir s zin n m lzemid r
“Ene efŐah” haberi mu ciz-i nu k u demid r

- 2 Ol ki bir nüktesi biñ cân u dili mest eyler
Ma'ni-i râz-ı ilâhî sühân-ı mülhemidür
- 3 Hâbbezâ nâdire-perdâz-ı haqâyık ki anuñ
Bezm-i taḥkîkinüñ erbâb-ı beyân ebkemidür
- 4 Hâbbezâ menba'ı hikmet ki zülâl-ı sühânı
Ka'be-i ma'rifetüñ âb-ı ruḥ-ı zemzemidür
- 5 Leb-i nuṭkı ki odur çeşme-i râz-ı taḥkîk
Teşne-i âb-ı hayâtı dil-i Hızruñ femidür
- 6 Dil-i pâki odur câm-ı raḥîk-i tevḥîd
Nûş iden cur'asını 'âlem-i feyzüñ Cem'idür
- 7 Sırr-ı ma'nâ ki dil ü 'aqla virür pîçiş ü tâb
Şâhid-i nüktesinüñ turre-i ḥam-der-ḥamıdur

30-a

- 8 Nükte-i cân ki şalar hayrete Rûhu'l-Ḳudsi
Behcet-i ḥikmetinüñ mes'ele-i mübhemidür
- 9 Yaraşur âña Süleymân-ı haqîkat dirsem
Halka-i çarḥ benân-ı dilinüñ ḥâtemidür
- 10 Nokta-i vaḥdete merkez dil-i feyyâzıdur
Bu gül-i gülşen-i taḥkîkdür ol şebnemidür

- 11 Kaşr-ı bâlâ-yı haqîkat ki ʿuqûl-ı ʿaşere
Ġurfe-i esfel-i kem-pâyesinüñ süllemidür
- 12 Hired ol kaşra ʿurûc eylemege kâdir ise
Anda seyr eylesün ol şâh kimüñ hemdemidür
- 13 Nâʿil olsa bu kadar rütbe-i ʿulyâya n'ola
Ki o maĥbûb-ı ilâhî rüsülün ekremidür
- 14 Pâdişâh-ı dü-cihân Aĥmed-i Mürsel ki anuñ
Midĥat-ı zât-ı dilün maşlahat-ı elzemidür
- 15 Eyleyen mertebesin ʿarş-i berîñün ʿâlî
Eşer-i ĥurrem-i ʿizz u şeref-i maĥdemidür
- 16 Felegün leyle-i ĥadri şeb-i miʿrâcıdur
ʿÂlemün ʿid-i ĥümâyunı dem-i ĥurremidür
- 17 Eyledi mihr-i nübüvvetle cihânı teşhîr
Enbiyâ zümresinüñ anuñ içün ĥâtemidür
- 18 Enbiyâ cümle tufeylîdür anuñ maʿnâda
Şoñra geldiyse n'ola cümleñün ol aĥdemidür
- 19 Maʿni-i nüşha-i zâtı ki odur sırr-ı ĥafî
Nükte-i ĥikmet-i levĥ-i ĥalemün müdgamıdur

20 Dili ol kişver-i pür-vüs°at-ı kudretdür kim
°Âlem-i ğayb u hüviyyet hep anuñ munzamıdur

21 Şer°-i müstaħkemi kim dinmiş aña ğabl-i metîn
°Aql-ı mecnun-revişüñ silsile-i muħkemidür

22 Ğaşre dek dîninüñ erkânı n'ola kâyim ise
Ki anuñ nuşret-i ğağ pâyeye-i müstaħkemidür

23 Ğızır oğur °ilm-i ledünnî dil-i dâñâsından
Ol muħağğağ rüsülüñ ekmelidür a°lemidür

24 N'ola câri ise mülk-i melekûta ğükmi
Dü cihânuñ o şeh a°delidür aħkemidür

30-b

25 °Arş u ferş olsa n'ola bâr-geh-i ğadrinde
Mesned-i °izzetüñ ol pâdişeh-i a°zamıdur

26 Eşref-i ğağ-ı cihân olsa vücûdı ne °aceb
°Âlemüñ zübde-i mecmû°-ı benî Âdem'idür

27 Yok nazîri anuñ efrâd-ı beşerde ancağ
°Ağl u kül cevher-i pâkizesinüñ tev°emidür

28 Vaşf-ı memdûğ-ı ilâhî nice mümkin Cevrî
Nağl-ı feyz-i şeref-i medğini derseñ demidür

- 29 Müsta'idd oldı anuñla nefehât-ı rûha
Bikr ü fikrüm ki harîm-i dilimüñ Meryem'idür
- 30 Eşer-i mu'cize-i feyz ile o bikrûñ hâlâ
Sühanum nâdire ferzend-i Mesîhâ demidür
- 31 Şevk-i medhiyle dilüm âyinedür kim anda
Görinen ma'ni-i aşkuñ şuver-i âlemidür
- 32 İtse ta'rîfine hunyâ-ger-i tab'um âgâz
Çarhı rakşa getüren nağme-i zîr ü bemidür
- 33 Odur ol nağme-i dil-keş ki melekler anuñ
Kimi mestî kimi hayrânı kimi sersemidür
- 34 Dilüm ol mey-gededür neşve-i medhiyle k'anuñ
Mest-i peymâne-i reşki felegüñ edhemidür
- 35 Ol şehüñ fakr ile fahr itdüğini gûş ideli
Reddim ehl-i keremüñ ni'meti bîş ü kemidür
- 36 Ta'cn ider Mâlik-i Dînâra gınâ-yı kalbüm
Gerçi bu tekve-gehüñ müflis-i bî-dirhemidür
- 37 Dâğ urur sîne-i Zü'n-nûna nizâm-ı hâlüm
Ki derûnum güher-i aşk u maḥabbet yemidür

38 Râzıyam fâkadan ammâ beni âzürde iden
Sehv ile eyledüğüm cürm ü haţânuñ gamıdur

39 Yine memdûhumı zıkr eyleyicek şâd olurun
Ki dil-i pür-keremi  atufetüñ ma semidür

40 Derd-i  ışyânuma dermânı ol eyler zîrâ
Nazar-ı mer ameti za m-ı dilüñ mer emidür

41 Ra m ider hâline mecrûhlarıñ el-hâşıl
Ol tabîb-i dil-i  âlem rusülüñ er amıdur

31-a

Kaşide-i Bâkî Efendi Ez-Berây-ı Sulţan Selim Hân Aleyhi'r-Ra metü Ve'l-Gufrân

(Mef  lün Mef  lün Mef  lün Mef  lün)

1 Bi amdillâh şeref buldı yine mülk-i Süleymânî
Culûs itdi sa adet ta tına İskender-i şânî

2 To up gün gibi zerrîn tâc ile burc-ı sa adetten
Yetişdi şarkdan ğarba ziyâ-yı  adl u işsânî

3 Beřâretler zemîne âsumânuñ gözleri aydın
Cihânı rûşen itdi pertev-i envâr-ı Yezdânî

4 Perî gözden ne mümkündür nihân olmak zamânında
Cihânı söyle nûrânî kılpıdur rûy-ı raşşânî

- 5 Metâc-ı maarifet geldi bahâsın bulduğı demler
Zer-efşân eylesün nergisler evrâk-ı gülistânı
- 6 Biraz uyhu yüzün görsün felekde dîde-i encüm
Ki çeşm-i baht-ı bîdârı yeter dehrüñ nige-h-bânı
- 7 Hudâvend-i cihân sultân-ı câdil şâh-ı deryâ-dil
Ser-efrâz u serîr-efrûz-ı tâc u taht-ı sultânî
- 8 Penâh-ı dîn ü devlet pâdişâh-ı âsûmân-rifâat
Cenâb-ı şeh Selîm İbn-i Süleymân Hân-ı cOsmânî
- 9 Şehensâh-ı hümâyun-ı tâli c u ferhunde- talâtdur
Cihân-ı salânatda ol saâdet tahtınuñ hânı
- 10 Elinde hazret-i Dâvud'ıñ âhendür ki mûm oldu
Ziyâ-bahş olsa âfâka n'ola şemşîr-i bürrânı
- 11 Şu gibi nâr-ı kahrından erir bir demde Rûyin-ten
Tokunsa şu le-i şemşîri nerm eyler Nerîmânı
- 12 İner seyf âyeti ser-i a dâya şemşîri
Hadîs-i tîğ-ı pûlâdın nice şerh ide Kirmânî
- 13 cAlevlerdür dühân içre görünür tîğlar gûyâ
Ne dem gerd-i sipâhî rezm-gâhı kılsa zulmânî

14 İderler reh-nümâlıklar  adem mülkine a dâya
Guzâtuñ ellerinde nîzeler şem -i şebistânî

15 Müselles gösterür dâyim temâşâ eyleseñ elde
Meger kim pâre-i elmâsdur câm-ı dıraşşanı

31-b

16 Hudevendâ sen ol çâpük-süvâr-ı mülk-i devletsin
Ki raşş-ı himmetüñ evvel kademde aldı meydânı

17 Semender-veş semendüñ yanar od içre atar kendin
Şu gibi aqıdur degse şirâr-ı na li sindânı

18 Felekler farkına başdı kadem devründe fazl ehli
Nice pâ-mâl ide dünyâ-yı fânî ehl-i  irfânı

19 Kef-i cûduñ keremler kim kılpudur ehl-i  irfâna
Ol ihsânı gül-i nesrine kılmaz ebr-i nîsânı

20 Seĥâ resminde ĥaddinden tecâvüz eylemez deryâ
Kef-i cûduñ taşırĥatmaz kerem vaktinde  ummânı

21 Perîşân itmedi devründe herĥiz kimseyi kimse
Meger meclisde yârân-ı şafâ gül-berg-i ĥandânı

22 Kâfâdar oldılar şîr ü peleng âhûya şaĥrâda
İderler şol kadar şimdi ri âyet ĥaĥķ-ı cîrânı

- 23 Felek ğırbâl ile zer buldı dirler hâk-i râhuñda
Miyân-ı hâlede seyr eyleyenler mâh-ı tâbânı
- 24 Añâ her ğüşeden bir ta°ne taşın kondururlardı
Nigînüñle mu°ârız görseler mühr-i Süleymânı
- 25 Şabâ gibi ğüzâr itdüm seher ğülzâr-ı medhüñden
Bu ebyâtı terennüm kıldı bir murĝ-ı hoş elhânı
- 26 Nihâl-i hoş hırâmuñdur cihân ğülzârınuñ bânı
Müsellemdür saña âyîn ü üslûb-ı cihân-bânî
- 27 Cünûnın gördiler cûlar nihâl-i sîm-sîmâña
Ğümüş zencîr ile bend itdiler serv-i hırâmânı
- 28 Gedâ-yı âsitânuñ âsumâna ser-fürû kılmaz
Begenmez hâşılı kemter ğuluñ eyvân-ı Keyvânı
- 29 Senâ-hânuñ olurdu mâh-ı Ken°ân tal°atuñ görse
Saña Yûsuf diyeydiler eller aña Yûsuf-ı şânî
- 30 Getür câm-ı sürûr-encâmı ey sâķî yiter çekdük
Cefâ-yı devr-i gerdûmı belâ-yı çarĝ-ı gerdânı
- 31 Benem ol °aşık-ı şûrîde kim tırmaz revân eyler
Dilinden âb-ı hayvânı gözinden dürr-i ğalţânı

32-a

- 32 Zuhûr itdi Zâhîrûñ sırrı ʃab^c-1 nükte-dânumda
Akıtdı kendüye ʃi^crüm revân-1 pâk-1 Selmânı
- 33 Belâgat kûsın urdum Hüsrevâne heft kişverde
Sühân menşûrına çekdüm bugün tuğra-yı Hâkânî
- 34 Egerçi pîr-i dânadur gönül fenn-i belâgatta
Velî olmaz debistân-1 senânuñ tıfl-1 nâdânı
- 35 Nişâr-1 şâha lâyıķ mümkün olsa bir güher bulmaķ
Kazardum tîşe-i endîşe birle kân-1 imkânı
- 36 Du^câ-yı devlet-i şâh-1 cihâna başla ey Bâķî
Hudâ pâyende kılsun tâc u taht-1 zıll-1 Yezdânı
- 37 Zümüröd tahtına çıkdıķca şâh-1 leşker encüm
Cihânı efser-i zerrîn ile kıldıķca nûrânî
- 38 Ser-efrâz ol serîr-i salţanatda gün gibi dâyim
Münevver kılsun iķbâlûñ bu nüh firûze eyvânı
- 39 Ziyâ-baħş ol rikâbuñ şu^clesinden mâh u hürşîde
Semend-i bahtuñ itsün ^carşâ-i ^câlemde cevânı

Nâ'îlî Çelebi

(Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün)

- 1 Şâm-1 hüsniñ kim çerâğ-efrûz-1 âhumdur benüm
Şem^c-i fânûs-1 felek dûd-1 siyâhumdur benüm
- 2 Merdüm-i çeşm-i firîbüm hâl-i rûy-1 fitneyüm
Dâğ-1 mihr-i maşerüm dûzah penâhumdur benüm
- 3 Ter-zebân-1 şekve-i nâzum hamûş-1 hayretüm
Tercemânum gamze la^clûñ özr-hâhumdur benüm
- 4 Pâs-pân-1 şehr-i hüsniñ şihne-i mülk-i dilüm
Gûşe-i ebrû-yı fitne hâb-gâhumdur benüm
- 5 Hâkden ref^c eyleyüp şâhum dimişsin Nâ'îlî
Derd-mendüm hâk-i pâyum hâk-i râhumdur benüm

Fehîm Çelebi

(Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün)

- 1 Rehne vir esbâbı rind ol geçme zâhid bâdeden
Ol sebeble hem halâş ol şiklet-i seccâdeden
- 2 Kayd-1 teşviş-i ridâ vü sübhâdan bulur rehâ
Himmet-âmuz-1 ferâğ ol bir dil-i âzâdeden

32-b

- 3 Ârzû-yı kevşer ile geçme meyden zâhidâ
°Ârif iseñ geç ümîd-i bahşış-i nâ-dâdeden
- 4 Sâde kalb ol kim kazâ bî-reng-i naşş-ı feyz ider
Her şikeste pâre-i mir°ât-ı kalb-i sâdeden
- 5 İstimâ° it neydügin sâ mân-ı rindi sûfiyâ
Bil Fehîm-i mest-i °aşk-ı bî-dil ü üftâdeden

Ġazel-i Fehîm

(Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilün)

- 1 Ġonçe-i âteş-nesîmüz âb düşmendür bize
Bülbül-i pervâne-ţab°uz şule gülşendür bize
- 2 °Andelîb-i bâĝ-ı tecrîdüz bu fânî gülşenüñ
Gülleri ħurşîd olursa ħâr dâmendür bize
- 3 °Âşık-ı nâdîde °ayş-ı meclîs-ârâ-yı gamuz
Na°me-i mâtem telâķî şavt-ı şîvendür bize
- 4 Biz helâk-ı gamze-i çeşm-i bütânuz tâ ezel
Zahm-ı şemşîr-i belâ ârâyış-i tendür bize
- 5 Şâf cevher rûĥ-ı pâk-i °âlem-i °aşkuz Fehîm
Ķâleb-i ħurşîd-i âlem-tâb meskendür bize

Meylî Çelebi

(Fâcîlâtün Fâcîlâtün Fâcîlâtün Fâcîlün)

- 1 Reşk-i âteşgâh-ı dûzah berķ-i âhumdur benüm
Pençe-gîr-i mihr ü meh dūd-ı siyâhumdur benüm
- 2 Tîg sad çâk eylemişken cismimi maşser yine
Ėamze-i hûn-rîz-i dilber dâd-hâhumdur benüm
- 3 Dil olaldan bende-i hîdmet-güzâr-ı deyr-i hûsn
Gûşe-i ebrû-yı dilber secde-gâhumdur benüm
- 4 Eyleyen ben zârı seyyâh-ı cihân-peymâ-yı gam
°Âşıkâne sen perî-rûya nigâhumdur benüm
- 5 Dimedüñ hâlüm şorup ey bî-vefâ Meylî-i zâr
Mazhar-ı luţf-ı nigâhgâhgâhumdur benüm

Nâilî Çelebi

(Fâcîlâtün Fâcîlâtün Fâcîlâtün Fâcîlün)

- 1 Pâk dâmen bir gül-i tersin gubârumdan şaşın
Şu°lesin âb-ı dü-çeşm-i eşk-bârumdan şaşın

33-a

- 2 Nâz-perversin tağayyür virmesün âhum saña
Şûret-i kesr-i dil ü cân-fikârumdan şaşın

- 3 Kâkülûñ olsun hamâyil bend-i bâzû-yı cemâl
Âyet-i aynü'l-kemâl-i i'tibârumdan şaķın
- 4 Dîde-i pür-hûnum itdûñ ma°den-i elmâs-ı reşk
Reng-i rûy-ı şîşe-i pür-inkisârumdan şaķın
- 5 Ber-ţaraf-sâz-ı gubâr-ı dilsin ey seyl-i sirişk
Reh-güzâr-ı dilber-i eşheb-süvârumdan şaķın
- 6 Bahr-ı âteş şarşar-ı âhum hurûşum görme sehl
Ey Hudâ nâ-ters mevc-i bî-şümârumdan şaķın
- 7 Levh-i dilden kılmadum maħv-ı rüsûm ey Nâ°ilî
Sûmenât-ı fitneyem nakş u nigârumdan şaķın

Fehîm Çelebi

(Mefâ°ilün Mefâ°ilün Mefâ°ilün Mefâ°ilün)

- 1 Bahâr oldu yine âheng-i nev-rûz eylesün bülbül
Nevâ-yı germ ile °uşşâķı dil-sûz eylesün bülbül
- 2 Cemâl-i şâhid-i gül nâz ider mihr ü mehe şimdi
Sürûd-ı şükr-i nev-rûzı şeb u rûz eylesün bülbül
- 3 Şerer gibi yine hârâdan oldu lâleler zâhir
Yaķup her gönçeyi şem°-i şeb-efrûz eylesün bülbül

4  Ay n its n demid r her yeri bir g lb n-i g n e
Yeter s z-ı der nın dilde mekn z eyles n b lb l

5 Nes m-i g l en-i  ab -ı Feh m dan alup d ye
Zeb nın na me-senc-i va f-ı nev-r z eyles n b lb l

 azel-i Feh m

(Mef  l  Mef  l  Mef  l  Fe l n)

- 1 Ey g nzeleri cevher-i  em  r-i teg f l
D ny yı hel k eyledi te  r-i teg f l
- 2 L yık midur ims k-i naz r t  o kadar kim
 e m n bile c n  ola dil-g r-i teg f l
- 3 Cem  oldu gel p bir yere m jg n-ı giri me
Be zer ki iderler yine tedb r-i teg f l
- 4 G y  ki hemen n vek-i ser-t z-i kaz dan
B -zahm ider k  te dili t r-i teg f l

33-b

- 5 Ger b yle ise lu f-ı nigeht ba na Feh m 
K bil mi lis na gele ta b r-i teg f l

**Şu'arâ-yı Rûmuñ Bülbül-i Nağme-Perdâz Üstâd Fehîm-i Şîrîn-Edânuñ
Bahâriyye Ser-Âğâzıdur**

(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)

- 1 N'ola etfâl-i bülbül başlasa efgâna gülşende
Güle sûsen çıkardı hañçerin mestâne gülşende
- 2 Gül âğişte be-hûn u lâle dâg oldu şeh-i hâver
Çeküp şemşîr-i âteş-tâb girdi kana gülşende
- 3 Seher âteş ile âb aldı dehânına müşa'bid-vâr
Hüner 'arz eyledi gülbün çıkup meydâna gülşende
- 4 Nigâh it nergis ile lâleye ser-germ olup gûyâ
İki dilber şunar birbirine peymâne gülşende
- 5 Nesîm-i şevk-bağş-ı rûh-perverden bulup cânı
Semenler oldılar şem'e-i güle pervâne gülşende
- 6 Güle pervâne bülbül şem'a bülbül oldu pervâne
Bir itdi ikisin 'aks-i ruḥ-ı cânâne gülşende
- 7 Bu demler hânumân perdâz-ı bî-berk ü nevâ-yı aşk
Gül içre 'andelîb-âsâ tutar bir hâne gülşende
- 8 İdüp zencîri cûy-ı mevc-zen sûz u güdâz ile
Gezer bî-kayd u âzâde dil-i dîvâne gülşende

9 Göñül bir şueledür k'oldı şerârı beyza-i bülbül
Bu cins âteş ne külhanda olur peydâ ne gülşende

10 Zümürüd taht-ı sebz üzre Fehîmâ gonce meşreb ol
Şarâb-ı la'l-gûn nûş it otur şâhâne gülşende

Velehu Fehîm Çelebi Güfte Est

(Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün)

1 Âşıkam âşık ki fikr-i zülf-i havrâ eylemem
Pây-i akl-ı beste-i zencîr-i sevdâ eylemem

2 Ârifem ârif ki sırr-ı rûhı iz'ân itmege
Secde-i teslîm-i icâz-ı Mesîhâ eylemem

3 Âşıkam âşık ki istilâ-yı hüsn-i yârdan
Şuele-i Tûr olsa hürşîdi temâşâ eylemem

4 Ârifem ârif ki vaşl-ı şâhid-i tevhîd için
Her zemân ezkâr-ı ism-i bî-müsem mâ eylemem

34-a

5 Âşıkam âşık ki tîğ-ı gamze-i hûn-rîz-i yâr
Cân-ı aşkı zaḥm-nâk itse müdârâ eylemem

6 Ârifem ârif ki bilmem ilm ü irfân neydügin
Hem yine erbâbını ta'yîb ü rüsvâ eylemem

- 7 ʿÂşıkam ʿâşık ki işbât-ı vücûd için Fehîm
ʿÂrif-i dâna gibi herkesle gavgâ eylemem

Fehîm-i Sühan-Perdâz u Âlî Pervâz

(Mefâʿilün Mefâʿilün Mefâʿilün Mefâʿilün)

- 1 Sitem ben hâke hükm-i gerdiş-i eflâkdandır hep
Galağ didüm galağ hâşiyet-i idrâkdandır hep
- 2 Ne ol bî-rahm-ı ser-mest ü ne çeşm-i bî-emândandır
Helâk olmam benüm cürm-i dil-i bî-bâkdandır hep
- 3 Hâlî-i ʿaşkum ammâ şuʿle gülzâr olmasın baña
Degil icâz-ı feyz-i dîde-i nem-nâkdandır hep
- 4 Sipîhr-i sifle-perver cevri az eylerse de gâhî
Nişân-ı luğfi şanma gâyet-i imsâkdandır hep
- 5 Şikâf-ı dâmen-i Yûsufʼdan olmazdı ʿayân sırrı
Züleyhâʼnun figânı sîne-i şad-çâkdandır hep
- 6 Ne hikmetdür ki dilber âteşî vü dil hevâyîdür
Egerçi aşl-ı fıtratda bir âb u hâkdandır hep
- 7 Dür-i nazmum Fehîmâ olduğı hürşîd-veş rûşen
Kemâl-i şafvet-i deryâ-yı tabʿ-ı pâkdandır hep

Nazîre-i Mezâkî-i Hôş Âgâz

(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)

- 1 Kemâl-i aşk meyl-i âşık-ı çâlâkdandır hep
Mey-i engûr sa'y-i hûşe çîn-i tâkdandır hep
- 2 Nice minnet-pezîr-i meclis-i âlem olur rindân
Bu neşve sâkî-i nüh sâgar-ı eflâkdandır hep
- 3 Göñül kim murğ-ı kudsî âşiyândur âña meyl itmez
Binâ-yı lâne-i anka has u hâşâkdandır hep
- 4 Revâc-ı rîze-i elmâs-ı bâzâr-ı cihân şimdi
Bu deñlü zaħm-ı nâ-sûr-ı dil-i şad-çâkdandır hep
- 5 Harîm-i vaşla mahrem olmayan uşşâkı söyletsek
Şikâyet dūr-pâş-ı gamze-i bî-bâkdandır hep

34-b

- 6 Bir gûne naqd-ı cân der-kef harîdâr-ı vişâl olmak
Gulûvi bîm-i şerm-i töhmet-i imsâkdandır hep
- 7 Mişâl-i ehl-i dil âlâyış-i dünyâyı bilmezler
Harîfân-ı maħabbet dūdmân-ı pâkdandır hep
- 8 Mezâkî hüsn-i hûbân-ı Sitânbul'a nazîr olmaz
Güzellerde leţâfet luţf-ı âb u hâkdandır hep

Âlî Efendi

(Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün)

- 1 Şubhumda olur biñ şeb-i deycûr nühüfte
Âhumda nice meş'ale-i Tûr nühüfte
- 2 Her bir şiken-i tûrra-i bâd-ı nefesümde
Biñ nâfe-i 'aţţâr-ı Nişâbûr nühüfte
- 3 Her bir girih-i nağme-i nâkûs dilümde
Biñ zemzeme-i dil-keş-i menşûr nühüfte
- 4 Ol âteş-i 'aşkum ki eger zaħmuma kónsa
Nûr içre olur merhem-i kâfûr nühüfte
- 5 Her bâr güşâde ola yâ Rab dil-i Âlî
Hiç olmasun ol âyîne-i nûr nühüfte

Ġazel-i Âlî

(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)

- 1 Nîgeh ser- mest-i nâz u gamze-i hûnhâr âşüfte
Kemend-i zülf-i derhem tûrra-i tarrâr âşüfte
- 2 Bugün şahn-ı cemende gördüm ol serv-i hırâmânı
Girîbân-çâk u dâmen-çîde vü destâr âşüfte

- 3 Perîşân olmasun mı sünbül-i gülzâr-ı endîşem
Ki ben âşüfte dil âşüfte zülf-i yâr âşüfte
- 4 Ne hoş demdür ne  alemdür k'ola  arz-ı niyâzumdan
Dil-i cânâne hurrem h atır-ı agy ar âşüfte
- 5 Yerid r olsa reşk-i la l-i ruhs rından ey  l 
Ceb n-i gonçe p r- m   dil-i g lz r âşüfte

M fred-i Ő r n

(Fe il t n Fe il t n Fe il t n Fe il n)

Tuyalı sevdiğimi t şa tutar y r beni
A a Ő dum ki dir g itmez elinden geleni

35-a

F hriyye-i  l  H nerver

(Mef  l  Mef  l  Mef  l  Fe l n)

- 1 H mem ki  emen-g ster-i g l-berk-i semend r
Nev-Ő h-ı bel gat Őemer-i b g-ı s h ndur
- 2 B g-ı s h n amm  ki her âşüfte nih li
Şan bir Şanem-i cilver-ger-i gonce dehend r
- 3 Her l lesi reşk-i g l-i b st n-ı İremd r
Her j lesi d g-ı ciğer-i d rr-i  Adend r

- 4 Tab^cum çemen-i ma^crifete çeşme-i şâfi
Gülzâr-ı ma^cânîye hatum tâze çemendür
- 5 Lûlû-yı ter-i lafzuma endîşe şadefdür
Rûh-ı sühan-ı pâküme taşkîk-i bedendür
- 6 Tahrîr-i sühanda kalem-i müşk-feşânım
Âhû-yı hırâmân-ı gülistân-ı Hutendür
- 7 Zîbende-perend-i büt-i nâzende-i fikrüm
Bir naş-ı tırâzende-i hurşîd-i perendür
- 8 Ol şafder-i meydân-ı hayâlüm ki zebânum
Bir nîze-i düşmen-şiken ü hînk-i peşendür
- 9 Ol bâde-keş-i bezm-i şafâyım ki maşâlîm
Hâr u has-ı endûh u gama şu^cle-fîgendür
- 10 Hurşîd-i fûrûzân-ı felek bezm-gehümde
Bir şem^c-i ziyâ-güster ü fîrûze-legendür
- 11 Şem^c-i tarab-efrûz-ı tarâvet-dih-i bezmüm
Bir dilber-i sîmî-beden ü sîb-zeşandur
- 12 Ben neyleyeyim âyîneyi görmegi kendüm
Tab^cum benüm İskender-i âyîne-şikendür

13 °Örfî-i zamânüm ki nevâzende-i nazmum
Ber-hem-şiken-i zezeme-i tarz-ı kühendür

14 Hem Hüsrev ü İstî-dem-i °ahdum ki terânem
Reşk-i nağam-ı bülbül-i Şîrâz u Dekendür

15 Hâkânî-i Rûmum ki nigînümde kitâbe
Şâhenşeh-i Cem-kevkebe-i mülk-i sühandur

16 Sulâtân-ı hayâlem ki baña münşî-i dîvân
Endîşe-i câdû hüner-i mu°cize fendür

35-b

17 Bir mertebedür vüs°at-ı şahrâ-yı ümîdüm
Kim âña dil-i zerre-i nâçiz vañandur

18 Bir mertebedür evc-ger-i âteş-i âhum
Kim küngüre-i °arş-ı dile meş°ale-zendür

19 Âlî-i sühandan-ı cihânam ki penâhum
Luţf-ı şeh-i dânen-de-i her sırr-ı °alendür

Ġazel-i Bahâyî Efendi Sellemehullahu Te°âlâ

(Mefâ°ilün Mefâ°ilün Mefâ°ilün Mefâ°ilün)

1 °İtâb-ı la°l-i nâbuñdan gönül pür-pîç ü tâb olmaz
Bilür kim kân-ı âteşden çıkan hañçerde âb olmaz

- 2 Yıkılmaz dil pey-ender-pey çekerken câm-ı âzâruñ
Bu bezmün bâde-nûşı mest olur ammâ harâb olmaz
- 3 °Aceb mi küşteğân-ı kûy-ı dilber bî-şümâr olsa
Şehîdân-ı belâ-yı °aşka maşerde hisâb olmaz
- 4 Şakınsun seng-diller pertev-i rûy-ı cemâlünden
Ki zûr-ı tâb-ı °aşka dil degül tağlarda tâb olmaz
- 5 Bahâyî her ne emr eylerse ol şâhensêh-i hûbân
Ser-i teslîm ü hâk-i °acdden gayri cevâb olmaz

Ėazel-i Şehrî Çelebi

(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)

- 1 Dil harâb oldu gam-ı °aşk ise maħmûr henüz
Oldı pejmürde gülü bülbülü mesrûr henüz
- 2 Kalmadı tenden eşer fevc-i hümâ-yı miħnet
Üstühân-rîzim için olmada pür-şûr henüz
- 3 Nâle-i şubħ-gehüm olmadı maħbûl-i eşer
Âh-ı şeb-gîrüm ise sözine mağrûr henüz
- 4 Çeşm-i yâr ile mey-i °aşkı ezel nûş itdük
Ben o keyfiyyet ile mestem o maħmûr henüz

5 İtmede dost tecellî vü nihân olmağda
°Âşık-ı hûre-nazar muntazır-ı Tûr henüz

6 Eyledüm nazmumu âvihte-i °arş-ı kabûl
Olmadın Şehrî gibi şi'r ile meşhûr henüz

36-a

Ġazel-i Meylî Çelebi

(Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilün)

1 Dâğlar yağıdum firâkuñla ser-â-pâ sîneye
Resmdür yanup yağılmağ °âşık-ı dîrîneye

2 Hıyli müşkil-kârdur şimdi rakîbe iltifât
Ey şeh-i mülk-i melâhat bakma gel âyîneye

3 Çekdüm el âlâyışinden °âlemüñ tebdîl idüp
Zîver-i tâc u kabâyı hırka-i peşmîneye

4 Degmemiş dâmânına bâd-ı şabâdan özge el
Müjdeler mağbûbını bulmuş dil-i bî-kîneye

5 Vâ°izüñ efsânesin gûş itme Meylî rind olan
°İşret-i şahbâyı vağf eyler şeb-i âzîneye

Ėazel-i Őehrî Ćelebi

(Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün)

- 1 Ol ki °ayş-ı bî-vefâyı dehr ile me'nûs olur
Keşret-i cem'îyyeti leb-hâbî-i efsûs olur
- 2 Neyleyem mir'ât-ı iķbâle teveccüh eyleyüp
Nazra itsem °aks-i rûy-ı hâhişüm ma'kûs olur
- 3 Ben güşâde-dest-i dergâh-ı niyâz olsam hemân
°Uķde-i bî-kısmetümde dâhiyem maħbûs olur
- 4 Baħtı gör bir Şeb hayâl-i Şâhid-i maķşûdumı
ÂĞaş-ı efkâra çıksam Şûret-i kâbûs olur
- 5 Şöyle imsâk üzre devr eyler ki Şehrî rüzĖâr
Ye'sden de ķorķaram erbâb-ı dil me'ÿûs olur

Ėazel-i Ėüftî Ćelebi El-Edirnevî

(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)

- 1 Olup dest-i Ėirîbân-ı Ćarħ ile hemvâre âh itmem
Eger mihr olsa rûy-ı Şâhid-i baħta nigâh itmem
- 2 Ben ol Ėoy-Ėerde-i âlâm-ı ķahr-ı rûzĖâram kim
Felekden zerre deñlü iltimâs-ı ķadr u câh itmem

- 3 Göñül murğ-ı kafes-zâd-ı belâdur kim ânı hergiz
Esîr-i pîç ü tâb-ı eşk-i gîsû-yı siyâh itmem
- 4 Benem ol hîç hâhiş-i rind-i bî kayd-ı maħabbet kim
Hümâ-yı baħt şalsa sâye ben ânı penâh itmem

36-b

- 5 Fetîl-i dâğ-ı sînem şucle-zâdur dâ'im ey Güftî
Şeb-i târîk-i ğamda ârzû-yı şem^c-i mâh itmem

Kaşîde-i Fehîm Ender Şikâyet-i Baħt-ı Bergeşte-i Hûd

(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)

- 1 Benem ol hâr-hâr-endûz-ı miħnet rûz-ı fıtratdan
Ki gül-çîn olmadum göñlümce bâğ-ı ayş u işretten
- 2 Benem ol bâğ-bân-ı ğam ki dâmânım degül ancak
Girbânım bile çâk oldu dest-i hâr-ı miħnetden
- 3 Benem ol ğonçe-i miħnet ki oldum ser-zede ħayfâ
Mişâl-i aħker-i külhân gülistân-ı rezâletden
- 4 Benem ol dürr-i deryâ-zâde-i iklîm-i ulviyyîn
Ki buldum perveriş bârân-ı nîsân-ı mezelletden
- 5 Benem ol yekke şâh-ı çâr bâlîn-i anâsır kim
Zemîne mest olup düşdüm bülend eyvân-ı rif'atden

- 6 Benem ol tıfl-ı hırşîd-i der-âgûş-ı nuhûset kim
Gıdâ olmuşdı baña şîr-i bustân-ı sa'âdetden
- 7 Benem gürk-i dehân-âlûde-i pâkîze bâtın kim
Mişâl-i Yûsuf oldı zâhirüm pür levş-i töhmetden
- 8 Ben ol turfe nesîc-i kâr-gâh-ı şun'ı Hallâk'am
Ki târ u pûdum oldı rişte-i idrâk ü hikmetden
- 9 Dirîgâ çâr-sû-yı rüste bâzâr-ı cihân içre
Haşîr-i köhne-veş düşdüm ne çâre çeşm-i rağbetden
- 10 Dür-i eşk-i yetîm-âsâ olursam n'ola bî-rağbet
Düşirdi hâke dehr-i bî-başîret 'ayn-ı 'izzetden
- 11 Yegâne dürrütü't-tâc iken oldum zînet-i halhal
Nice yâkut-veş surh olmasun eşkim hacâletden
- 12 Murâdumca felek devr eylemez eylerse de bir dem
Tulû' eyler hezârân necm-i ğam burc-ı felâketden
- 13 Eger mihre muķârin olsa eyler mâh ile düşmen
Meger terkîb olundı kevkeb-i bahtum nuhûsetden
- 14 İder tebdîl zehr-i ķahr-ı hecre sâķî-i devrân
Lebüm ter ķılmadan peymâne-i lebrîz-i vuşlatdan

37-a

- 15 Zihî luţf u  a a g rse  um r- l d-ı g m amm 
 unar bir demde  ad rı l-ı gir n t z b-ı f rkatden
- 16 V c dum l le-z r etr fum oldu c mle k hist n
O mecn nam da i  urtulmadum seng-i mel metden
- 17 Serim z n dan itmek munfa ıl emr-i mu  al oldu
O de l  mutta ıl itd m bu efk r ile  asretten
- 18 G renler g l gibi za mım iderler   l me  ande
Der num l le- s  d g d g oldu bu  aletden
- 19 G r p t  ki lib s-ı n sda bir ni e nesn sı
G r z ndur dil m va  ı  ıfat  demle  lfetden
- 20 En sim  udsiy n-ı   lem-i erv  dur  imdi
Bi- amdill h ser- -p   lfet oldum lu f u va  etden
- 21 G r rumdan deg ld r va  et m g yetle d gum d g
E er yo dur dil mde l le- s  b y-ı na vetden
- 22 Ba na teklif-i ge t-i b g u r g u i til t itme 
Ki g l n-i fer gum g lsit n-ı k nc-i  uzletden
- 23 Y ri ey keyf-i mey bu dil deg l b z r-ı mi netd r
Alur yo dur bu  ehr i inde esb b-ı meserretten

- 24 Bilür nâ-maḥrem-i şâdîdür ânuñ-çün ider baḥtum
°Arûs-âsâ dilüñ dâ'im niḳâbın gerd-i külfetden
- 25 Vaṭandan çekdügüm şad-gûne kürbet âz idi ey baḥt
Zihî himmet ki itdüñ vâyedâr âlâm-ı gurbetden
- 26 Ne sûd ey dil figân-ı maḥal dâd-ı Hudâdur bu
Bu miḥnetler kişîye gelmez illâ şâ'irîyyetden
- 27 Belâ vü derd ü ğam lâ-büdd bulurlar °âşık-ı zârı
Figân ḥüsn-i ṭabî'atden figân ḥüsn-i ṭabî'atden
- 28 Fünûn-ı şî're mu'câd olduĝumdan çarḫ ider bîdâd
Bilür cüz'î ṭabî'atden geçilmez çünki °âdetden
- 29 Benem ol şâ'ir-i kâdir-beyân-ı siḫr-pîrâ kim
Kelâmum eyledi mu'ciz feşâḫatle belâgatden
- 30 Ne çâre eylemez mîzân-ı ṭab'î-ı kec-°ayârân fark
Kıyâs-ı vezn-i eş'ârı selâsetle rekâketden
- 37-b**
- 31 Ğarîḳ-ı lücce-i âlâm olup dem-besteyem ammâ
Ne gevherler çıkarmaḳda dilüm deryâ-yı fikretten
- 32 Sirişḳ-ı dîdeden mir'ât-ı ṭab'um jeng-i ğam tıtdı
Degül sâde yine nakş-ı ḫayâlüm ḥüsn-i şûretten

- 33 Şafâ-yı hâtırum yok cân mükedder dil gubâr-âlûd
Yine şîrüm ider âyîneye hânde leţâfetden
- 34 Nice âmed-şüd itsün kudsiyân-ı âlem-i ma'nâ
Reh-i endîşe-i dil-bestedür gerd-i kudûretden
- 35 Dirîgâ yok mıdur bu arşada bir merd-i himmet ki
Halâş ide girîbân-ı dilüm dest-i melâletden
- 36 Ya himmet eyledi terk-i diyâr-ı âlem-i imkân
Mürüvvet mün'adim oldu yahûd erbâb-ı himmetden
- 37 Benem ol şâ'ir-i kâni° ki cennet çıksa destümden
Zebânüm eylemem âlûde efsûs u nedâmetden
- 38 Hücüm-ı leşker-i ümmîd itmez rehne-dârânı
Derûn-ı dilde bir hışn-ı haşînim var kanâ°atden
- 39 Kerîmânunî arz-ı erbâb-ı tab°a iltifâtıdur
Kaçar gönlüm egerçi imtinân-ı ehl-i devletden
- 40 Ma'âzallâh ne sözdür bu dehânüm hâk ile tolsun
Zebânüm zaḥm-ber-zaḥm eyleyem dendân-ı gayretten
- 41 Cihânda iltifât erbâb-ı tab°a ehl-i ḥüsnüñdür
Ne devletdür ki tercîh olma faqr-ı maḥabbetden

- 42 Bu tâli°le egerçi eylemez dilberde luş ammâ
Hakîkatde cefâ vü cevri yegdür luş u Őefkatden
- 43 Ne deñlü hışm iderse bir nigâh-ı luř ider gâhî
Degül hâlî muhaşsal °aşık-ı zâde mürüvvetden
- 44 Der-i erbâb-ı câha ilticâdan saña dermân yok
Göñül deryûze-i derd ile ırma her bir âfetden
- 45 Sevüp bir fitne-i âhir-zamânı cân-nişâr it kim
Nişân vire cemâl ü kadd-i hurşid-i kıyâmetden
- 46 Ne fitne bir belâ-ender-belâ-yı Şehr-i cân u dil
Ki seyr olmaya çeşmi rûz-ı maşer zevk-ı gâretden
- 47 Olup âb-ı hayât-ı meyle rûşen-dil hemân mest ol
Halâş ol Şohbet-i nâ-cinsden ya°nî ki zulmetden

38-a

- 48 Şarâb iç tâze dilber sev cihânda herçi bâd-â-bâd
Fehîm inşâf besdür bes ferâgat kıl Őikâyetden

Ėazel-i Fehîm Çelebi

(Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilün)

- 1- Cevher-i âyîne-i sırr-ı dü-°âlemdür şarâb
Âfitâb-ı feyz-başı-ı cân-ı âdemdür şarâb

- 2- Olmadın âbisten-i tıfl-ı mevâlid-i ümmehât
Tâ ezelden bâde-i ʿaşk ile tevʿemdür şarâb
- 3- Kimseler bilmez kemâhî neşve-i keyfiyyetin
Rûh-ı insânî gibi bir sırr-ı mübhemdür şarâb
- 4- Kahtresin nûş eyleyen ʿÎsî-i cân-bağış olmada
Rûh ile hem-mâye gûyâ şîr-i Meryem'dür şarâb
- 5- Her habâbı oldu gûyâ ahter-i burc-ı tarab
Şubh-ı mihr-efrûz şâm u zulmet-i gamdur şarâb
- 6- ʿAql u cân u dîn ü dil nâ-mahrem-i ʿuşşâk iken
Bî-tekellûf râz-ı ʿaşk-ı yâre mahremdür şarâb
- 7- Hikmet üzre gerçi vaşf itdiñ mey-i nâbı Fehîm
Bilmediñ ammâ ki aşlın şanʿat-ı Cem'dür şarâb

Velehü Fehîm-i Rengîn Edâ

(Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün)

- 1 Şuʿleyem tâb neydügin bilmem
Lücceyem âb neydügin bilmem
- 2 Tâ ki âyîne-i heyûlâyım
Şûret-i hâb neydügin bilmem

- 3 Sürme-i çeşm-i bahtum olalı hâb
Nûr-ı meh-tâb neydüğün bilmem
- 4 Feyz-i düşmen nihâl-i şûle-berüm
Berk-i sîr-âb neydüğün bilmem
- 5 Rind-i dîvâneyem ne küfr ne dîn
Selb ü îcâb neydüğün bilmem
- 6 Nâ-ğudâ-yı yem-i belâ-mevcüm
Bîm-i girdâb neydüğün bilmem
- 7 Mest-i aşkum Fehîm-i küstâh
Resm-i âdâb neydüğün bilmem

38-b

Ġazel-i Güftî Çelebi El-Edirnevî

(Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün)

- 1 Nedür şikâyetüñ ey dil gamuñ nesin gördük
Bağılsa feyz-i dil-i hurremüñ nesin gördük
- 2 Cihânda gonçe-i câmindan olmadık behre
Güşâyış-i gül-i bâğ-ı Cem'üñ nesin gördük
- 3 Şafâ-yı ye's ile ey bü'l-heves şüküfte dil ol
Kerîm imiş tatalum hâtemüñ nesin gördük

- 4 Hemîşe töhmet-i dânişle hasret-âlûduz
Ümîd-perverî-i  alem n nesin g rd k
- 5  Aceb mi  lfe i-i vah iy nem z G ft 
Bu cilvegehde ben  Âdem n nesin g rd k

Velehu G ft -i Reng n-Ed 

(Fe il t n Fe il t n Fe il t n Fe il n)

- 1 B g-1 g m murg-1 ho  aheng ned r bilmez hi 
E er-i ah-1 dil-i teng ned r bilmez hi 
- 2 B 'l- aceb mey-ke -i  a kum ki dil-i b 'l-hevesim
Cilve-i s gar-1 ferheng ned r bilmez hi 
- 3 T rfe murgum ki ru -1 g n e-i b g-1 emelim
Feyz-i g lg ne-ke -i reng ned r bilmez hi 
- 4 Őu led r b de meger  aks-i ru -1 s k den
Lev a-i  y nesi jeng ned r bilmez hi 
- 5 Old  nezz re-i r yıyla hem- g  -1 nigh
M je  an er-i ke -i ceng ned r bilmez hi 
- 6 Dil ki r sv - ude-i t hmet-i Őeyd y d r
K yd-1 n m s u g m-1 neng ned r bilmez hi 

- 7 Nazm-ı Güftî olalı rûh-ı heyûla-yı sühan
Mânî-i hâmesi nîreng nedür bilmez hiç

Ġazel-i Fehîm Çelebi

(Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilün)

- 1 Kîl ü kâl-ı °aşk hâmûş olmayınca bilmedüm
Sırr-ı °aklı mest ü medhûş olmayınca bilmedüm
- 2 °Âlemün zevkin gedâ eylermiş ancak dünyede
Ol şafâyı hâne-berdûş olmayınca bilmedüm

39-a

- 3 Lezzet-i şevk u maḥabbet neydügin pervânedede
Şu°le-i âha hem-âguş olmayınca bilmedüm
- 4 °Âlemî tutdı şadâ-yı na°re-i ğavgâ-yı °aşk
Dâğlardan ser-be-ser ğûş olmayınca bilmedüm
- 5 Mezheb-i rindânı bilsün mi Fehîmâ zâhidân
Ben hezârân sâl-i mey nûş olmayınca bilmedüm

Velehü Fehîm-i Rengîn-Edâ

(Mefâ°ilün Mefâ°ilün Mefâ°ilün Mefâ°ilün)

- 1 Giriftâr olmasa âsûde olmaz bir nefes °aşık
Hümâ-yı dil hevâ düşmen olur lâbüd kafes °aşık

- 2 Tabî'î bü'l-heveslerdür bu dehrüñ Kays u Ferhâd'ı
Ki olmuş Leylî'ye huffâş Şîrîn'e meges 'âşık
- 3 Gül-i hürşîde bülbüldür çerâğ-ı hüsne pervâne
Dil-i vîrânuma bak görmedüñse bü'l-heves 'âşık
- 4 Şafağda mihri şanmañ gülle-i pür-hûn-ı bahtıdur
Ki kurbân eylemiş cânı bulınca dest-res 'âşık
- 5 Cevâb-ı len-terânî bâ'îş-i ibrâm-ı tâlîbdür
Fehîm-âsâ ne çâre gayrı bilmez mültemes 'âşık

Ėazel-i Fehîm Çelebi

(Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün)

- 1 Oldı tâb-efken dile rûhsâresi bir kimsenüñ
Cânı bî-tâb eyledi nezzâresi bir kimsenüñ
- 2 Eylemem Mecnûn da olsam fâş râz-ı 'aşkıñı
Şimdi 'âlemde benem âvâresi bir kimsenüñ
- 3 Çeşm-i bîmârından özge kimse bilmezdi derdümi
Nice demdür olmuşam dil-dâdesi bir kimsenüñ
- 4 Gâh luğf u geh Ėazab gâhî tegâful geh nigh
Göñlüm egler Ėamze-i mekkâresi bir kimsenüñ

- 5 Dil bilür gamze gerek sihr ü gerek remz eylesün
Tercemânumdur iki sehhâresi bir kimsenüñ
- 6 Bî-emân hançer be-dest âlüfte bir mest olmasun
Böyle zâlim dilber-i hûn-hâresi bir kimsenüñ
- 7 Var mıdur âyâ felekde dilberüm gibi Fehîm
Fitne-perdâz-ı cihân meh-pâresi bir kimsenüñ

39-b

Merhûm Fehîm Çelebi

(Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün)

- 1 Degil ol hüsne hemân âfitâb nâ-mahrem
Ne âfitâb ki olmuş niğâb nâ-mahrem
- 2 °Aceb degül o gül-i bâğ-ı °işmetüñ olsa
°İzâr-ı pâkine reng-i hicâb nâ-mahrem
- 3 Nezâre eylese düzdîde hâl-i °uşşâka
Olur nigâhına luğf u °itâb nâ-mahrem
- 4 Ne ta'ñ ider dil-i hüşyârıma o şeh k'olur
Harâb-ı çeşmine keyf-i şerâb nâ-mahrem
- 5 Şu deñlü eyledi pinhân hayâl-i cânânı
Ki oldı çeşm-i Fehîmâ'ya hûb nâ-mahrem

Na't-ı Şerîf Fuzûlî Gûyed

(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)

- 1 Ey ğubâr-ı kademüñ  arş-ı berîn başına tâc
Şeref-i zâtuña ednâ-yı merâtib mi rac
- 2 Muntehâ zâtuña edyân-ı tamâmî-i rüsül
Baħrsin sâyr erbâb-ı risâlet emvâc
- 3 Hâzin-i genc-i şefâ at seni kılmış İzid
Hiç kim saña olmaya âher muhtâc
- 4 Sünnetüñ mağfiret emvâcına minhâc-ı huşul
Milke tağyîr-i tarîkuñ eşer-i s -i mizâc
- 5 Halka taqlîd-i s l k ñ sebeb-i ħusn-i ma aş
Tâ at ñ ma şiyet emrâzına tedbîr  ilâc
- 6 K yim olmazdı nizâm-ı nusuk-ı aşl-ı v c d
Virmeseyd ñ eşer-i  adl ile d nyâya revâc
- 7 Őukrill h ki Fuz lî'ni id p d ħil-i feyz
Rağbet ñ d  ire-i ħavfdan itmiş iħr c

Kaşîde-i Bâki Efendi Berây-ı Ta'rîf-i Hazâniyye⁵⁴

(Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün)

1 Ağardı berf ile yer yer çemende cism-i nihâl
Niteki penbe-i dâğ ile sîne-i abdâl

2 Zemîne bâd-ı hevâdan çok aqçe düşdi yine
Pür itdi dâmen-i şahrâyı töldi ceyb ü cibâl

40-a

3 Meger ki hoşka-i çarhuñ zamâne harrâtı
Döker terâşesini kûh-ı deşte berf-mişâl

4 Zemîne dâmen-i ebr ile sîmi saçdı felek
Bu hâleti göricek mâ'il oldı tâze nihâl

5 Cihânı berf ile yah tutdı kış kıyâmetdür
°Aceb mi yeryüzüne çıksa hep defâyin-i mâl

6 Pür oldı şâhları üzre yahdan âyineler
Garîb şûrete girdi bu faşl içinde gazâl

7 Meger kim °âlem-i °ulvîde nev-bahâr oldı
Döker şükûfe-i bâdâmı şahn-ı bâğa şimâl

8 Sevâhil-i çemene çıkdı genc-i bâd-âverd
Yöneldi Hüsrev-i nev-rûza devlet ü iqbâl

⁵⁴ Kasidenin aslı şitaiyye olmasına rağmen mecmûada Hazâniyye başlığıyla yazılmıştır.

- 9 Döşendi berf ser-â-pây şahn-ı şahrâda
Çizildi rîk-i sefid üzre gûyiyâ eşkâl
- 10 Beyâz düşdi hele şekl-i tâli°-i eyyâm
Mişâl-i çihre-i baht-ı edîb-i ferruḥ fâl
- 11 Ser-i efâzil-i âfâḳ müftî-i °âlem
Sipîhr-i fazl u kemâl âfitâb-ı câh u celâl
- 12 İmâm-ı şaff-ı efâzil emîr-i ḥayl-i kirâm
Emîn-i dîn-i düvel ḥâce-i ḥuceste-ḥişâl
- 13 Ebû Ḥanîfe-i şânî Ebu's-Su°ûd ol kim
Fezâyil içre efâzil olupdur aña °ıyâl
- 14 O kim yazılmış ezel tâk-i bâr-gâhdan
Melâz-ı melce-i erbâb-ı fazl-ı ehl-i kemâl
- 15 Şu deñlü şân-ı şerîfinde vâr anuñ °azamet
Ki kendüsin yitirür meclisine gelse celâl
- 16 Durûb-ı tîḡ-ı ḥavâdişden özge bulmadılar
Şular ki kendülerin aña tutdılar emşâl
- 17 Nücûm içinde Süreyyâ terâzû ile yürür
Ki şâdir olmaya eyyâm-ı devletinde vebâl

18 Kemîne bende-i dirînenem hudevendâ
Bu bende cânibini luţfuñ itmesün ihmâl

40-b

19 Ma°ârif ehline tapuñdan irişür ma°rûf
Fezâyil ehline tapuñdan irişür efzâl

20 Kerîm özüñle mükerrerem cihânda lütf-ı kerem
Şerîf aduñla müşerref kabâle-i iqbâl

21 °Arûs-ı dehre şenâñı benem kılade kılan
Güher edâ-yı girân-mâye rişte ince hayâl

22 Selâset-i kelimâtüm şafâ-yı eş°arum
Akar şu gibi kılpudur kulûbı hep meyyâl

23 Terâne eylese bülbül çemende güftârum
Gelür öñinde zemîn-bûs iderdi âb-ı zülâl

24 Velîkin âyîne-i tab°-ı şafvet âyînüñ
Bu rûzgârda var şûretinde gerd-i melâl

25 Fezâ-yı faqr u felâketde savlecân-ı kazâ
Getürdi gûy-şıfat döne döne başuma hâl

26 Hemîşe nergis-i iqbâl ü baht hâb-âlûd
Hemîşe turra-i tâli° müşevveşü'l-ahvâl

27 Nigîn-i baht u sivâr-ı saâdet elde degül
Ayakda kodi zamâne niteki zer halhâl

28 Hezâr-bâr belâ pûtesinde kâl oldum
Henüz bir âteş-i miñnetde yok halâşa mecâl

29 Duâ-yı devletine kıl azîmet ey Bâkî
Murâd neydügi ma'lûm zâhir oldu meâl

30 Hemîşe taķıla keff-i direm-feşân-ı şafâ
Şitâda dâmen-i kûhsâr u deşti mâl-â-mâl

31 Eyâdî-i keremüñ berr ü baħre şâmil ola
Niteki eyleye her cânibe şümûl-i şimâl

32 Cihân müsahhar u fermân ola murâdâtuñ
Müyesser eyleye dâyim müyessirü'l-âmâl

41-a

Kaşîde-i Nefî Efendi Berây-ı Ta'rîf İdiyye-i Sultân Ahmed Hân

(Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün)

1 Ğam gitse aceb mi yine İd-i Ramazândur
İd-i Ramazân revnaķ-ı bâzâr-ı cihândur

2 Mestân-ı harâbâta şalâdur ne tururlar
Zühhâda tağallüb idecek dem bu zamândur

- 3 Zîrâ ne dimekdür bu ki rindân ile vâ^{ci}z
Bir yerde turub câm-i hilâle nigerândur
- 4 Şimden geri yârân-ı sebük-rûha düşer iş
Tertîb-i bisât-ı tarab u rıtl-ı girândur
- 5 Şimden geri bîçâre-i derd-i gama çâre
Feyz-i e^şer-i şohbet-i peymâne-keşândur
- 6 Ol rind-i tehi-deste hâsed kim bu zamânda
Ėam-hânesi e^şret-gede-i sîm-berândur
- 7 Bu demde nedür biñ yaşamak âdeme dirsem
Bu nükteyi selb eylemek idrâke ziyândur
- 8 Yâ biñ yaşamaz mı o kişi kim aña hemdem
Bir şîşe mey-i köhne vü bir tâze civândur
- 9 Bir dem mey ü ma^hbûb ile cem^e eylese kendin
Bir dil ki esîr-i Ėam-ı cân-kâh-ı bütândur
- 10 Tâ haşre dek ol demde olan feyz-i şafânuñ
Endîşesi ol hasteye sermâye-i cândur
- 11 Dilbersiz olan bezm-i meyüñ e^şâşık-ı zâra
Her sâğarı bir dîde-i hûnâbe-çekândur

12 Hûnâbe degil bâdesi zehr-i ğam-ı hicrân
Hem nağme-i çeng ü neyi feryâd u figândur

13 Yâr olmayıcağ âb-ı hayât olsa eger mey
Teh şîşesi miñnet-i ciger kaçresı kandur

14 Tahkîk-i şafâ gerçi budur lîk bu tahkîk
Ber-vefk-i hevâ vü heves-i nev-hevesândur

15 Gûş it nedir ol rind-i Mesîhâ dem-i ma'na
Kim reşha-i kilik-i sühana rûh-ı revândur

16 Ben neyleyeyim dilberi kim hacle-i tab'um
Havrâ-yı ma'âniyle tarab-gâh-ı cinândur

41-b

17 Tenhâ mey-i nâb olsa bu demlerde baña kim
Mey hemdem-i dîrîne-i şûrîde-dilândur

18 Bir böyle dem-i hurrem ü ferhunde huşûşâ
Kim mâ-ğaşal-ı müddet-i °ömr-i güzêrândur

19 Hem rûz-ı mübârek-dem ü °îd-i tarab-engîz
Hem devr-i cihân-dâver-i Cem şevket-i şândur

20 Ol şâh-ı mükerrem ki kefi dest-i keremde
Hürşîd-i zer-efşân gibi meşhûr-ı cihândur

- 21 Ol ŧâh-1 kevâkib-ħaŧem-i rûy-1 zemîn kim
Devrân-1 hümâyûnı ŧeref-baħŧ-1 zamândur
- 22 Ol ŧâh-1 cihângîr ki aħkâm-1 kazâya
Tamgâ-yı yed-i kudret-i fermânı niŧândur
- 23 Hân Ahmed o hâkân-1 muzaffer ki hücûmı
İkbâl-i Sikender gibi iklîm-sitândur
- 24 ŧâhenŧeh-i Cem-kevkebe-i devr-i zamân kim
Derbân-1 der-i bâr-gehi kayser ü hândur
- 25 °Ahdinde zemîn mezra°a-i toħm-1 °adâlet
Devrinde felek dâyre-i emn ü emândur
- 26 Tâb-1 tef-i kahr ile hevâ ŧâ°ıka-engîz
Darb-1 ser-i tîgıyla kazâ fitne-niŧândur
- 27 Bir fitne bulunmaz arasañ memleketinde
Vâr ise yine gamze-i fettân-1 bütândur
- 28 Bir kiŧvere kim hıfzı nigezbân ola anda
Âhû-bere zencîr-keŧ-i ŧîr-i jiyândur
- 29 °Âlem aña muħtâc u o müstağnî-i °âlem
Bu mes°ele ma°lûm-1 dil-i °âlemiyândur

30 Ol mihr-i cihân-perver-i evc-i  azametd r
Mihr n kerem-i kevkebi  od dehre  ay ndur

31  ar  oldu cen bında kemer-beste g l mı
Őanman ki felekde g rinen k h-keŐ ndur

32 Bir  yined r m Őita-i re yine  urŐid
Kim a a nemed-p re-i Şub   yined ndur

42-a

33 Ne k n ider ol itd gi itl fı ne dery 
Ger i ki ke -i desti ne dery  v  ne k ndur

34 Vaşf-ı ke -i p r-c dı ki  ab -ı Őu ar ya
Hemv re  aleb-g ster   hem feyz-res ndur

35 EndiŐesi mift h-ı der-i genc-i ma  n 
Nazmı sebep-i Őervet-i erb b-ı bey ndur

36 Dil-teşne cih n meşreb-i p kindeki lu fa
G y   emen-i   leme bir  b-ı rev ndur

37 ŐemŐiri ki ebr-i  emen- r -yı zaferd r
Seng-i yede-i nuşret a a seng-i fes ndur

38 RaŐŐı ki tek   p da bulunmaz a a hemt 
Bir raşŞ-ı m b rek-pey   fer unde  in ndur

- 39 Her ande ki  azm eylese ib l-i sa adet
Pehl -y  rik bında iki peyk-i dev ndur
- 40  p kligi ol mertebe kim far-ı  it b 
Hayret-dih-i endi e-i tak k   g m ndur
- 41 Z r  kimisi  a ia dir kimisi  ar ar
Olmaz yine r z  kimi dir ber-i cih ndur
- 42 Bir yerde direng itse  it b  zre giderken
Nisbetle a na k h-ı gir n b d-ı vez ndur
- 43 Reft rını t nd itse yine opsa yerinden
Yanında o dem b d-ı vez n k h-ı gir ndur
- 44 G rd kce gub rın tek   t z ire  anurlar
Kim b d-ı cih n-gerd ile p ide-du ndur
- 45 Per-t b-ı b lend itd gi dem ejder-i perr n
 heste ır m eylese  v s-ı cin ndur
- 46 Endi e taayy l idemez s r at-i seyrin
Ta r fe anı  re hem n ayy-i lis ndur
- 47 Ey   h-ı kerem-p  e ki fikr-i nem-i l t fu 
Bar-ı s h na m ye-i feyz-i cerey ndur

48 Ol feyz ile bir baħr-ı revândur ki ħayâlüm
Emvâcı güher yerine seyyâre-feşândur

49 Seyyâre degil her biri bir cevher-i °ulvî
Kim aña bahâ mâ-ħaşal-i kevn ü mekândur

42-b

50 Devrân ne bilür ħadr-i dür-i nazmımı zîrâ
Ol devr ideli münkir-i erbâb-ı beyândur

51 Sen bilsen olur kim dür-i gevherle ħazîneñ
Deryâ-yı ma°ânî gibi bî-ħadd ü kerândur

52 Çok gerçi dilîrâne süħan-güster-i bî-bâk
Kim her biri zu°munca fülân ibn fülândur

53 Ammâ yine ħaşm-efken-i meydân-ı taħayyül
Her ma°rekeke Nef°î-i Şemşîr-zebândur

54 Şimdi benem ol gevher-i yektâ ki hücumum
Berhem-zen-i ħayl ü ħaşem-i ħaşm-ı cebândur

55 Yok °aczi yine ħab°ımuñ endîŐeden aşlâ
Gerçi sitem-i çarħ ile bî-tâb u tüvândur

56 Őâhin-i ħayâlümdür o Őehbâz-ı Őikârî
Kim °avn-ı ilâhî aña bâl-i țayarândur

- 57 Tab^um kafes-i dânişe bir tûtî-i gûyâ
Hâmem çemen-i maⁿîye bir serv-i çemândur
- 58 Berķ urduğı dem cevher-i endîşe ucundan
Gûyâ ki kefi Rüstem-i tab^umda Sinân'dur
- 59 Ol dem ki kalem sebt için âşâr-ı hayâlüm
Destümde ser-ender-ham-ı âğûş-ı benândur
- 60 Ol rast bu keç düşdüği bihûde degildür
Zahm-ı ciger-i düşmen için tîr ü kemândur
- 61 A^dâya midâd-ı kalemüm reşha-i semdür
Ahbâba şemîm-i sühanum nükhet-i cândur
- 62 Ol Hızır-ı Mesîhâ-dem-i nazmum ki sözümde
Feyz-i ezeli cevher-i cân gibi nihândur
- 63 Ol şeb-rev-i mi^râc-ı hayâlim ki cihâna
Şıdk-ı nefesüm bâd-ı seher gibi ayândur
- 64 Ol nâdire-perdâz-ı belîğim ki kelâmum
Darbü'l-meşel-i nükte-şinâsân-ı cihândur
- 65 Bir kimseden irmezse n'ola gûşuma taşsîn
Efsûn-ı kelâmumla cihân beste-dehândur

43-a

- 66 Gûyâ ki gülistân-ı sühandur bu kaşîdem
Her nüktesi bir gonçe-i bî-hâr u hazândur
- 67 Yâ nazm-ı dilâviz ile pür-cây-ı müselsel
Yâ ma^cnî-i rengîn ile bir lâle-sitândur
- 68 Her mışra^cı yâ bir şanem-i nev-hta^c-ı mevzûn
Endîşe-i bârîkim aña mûy-ı miyândur
- 69 Lâfi koyalum kâfiye teng oldu du^cayâ
Şimden geri söz gevher olursa hezeyândur
- 70 Tâ gayet-i şeb fâtiha-i vaqt-i şeherdür
Tâ evvel-i ʿîd âhir-i mâh-ı Ramazândur
- 71 Hâk rûzuñı nev-rûz u şebüñ kadr ide her sâl
Ol mâyede kim kıble-i iqbâl ü şehândur
- 72 Göstermeye bir ferde Hudâ ʿâlemi sensiz
Zîrâ ki vücûduñ sebep-i emn ü emândur

Ġazel-i Merhûm Fehîm Çelebi

(Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün)

- 1 Mihri gördüm ʿârız-ı dildâra beñzer beñzemez
Pertev-i hürşiddür kim nâra beñzer beñzemez

- 2 Eyledüñ Mûsâ ile şem^e-i tecellîye nazar
Şu^e-le-i dîdâr ol ruhsâra beñzer beñzemez
- 3 Eylemiş tebdîl-i şûret zâhir oldu bir perî
Pür-firîb ol dilber-i ʿayyâra beñzer beñzemez
- 4 Çeşm-i mesti gör düçâr olsam görür görmez beni
Ġamzede çeşm-i tegâful-kâra beñzer beñzemez
- 5 Zaġm ġord-i tîr-i ġûn-rîz-i kazâ oldum velî
Tîzlikde ġamze-i ġûn-ġâra beñzer beñzemez
- 6 Hey^e-et-i kûy-ı meh ü mihre nigâġ itdüm Fehîm
Girde bâlîn-i sürîn-i yâre beñzer benzemez

Ķıţa-i Bâġî Efendi

(Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün)

- 1 Ķalmayup ferri düşdi destinden
Ĥançer-i âb-ġûnı Behrâmuñ
- 2 Bilmeyen anı şandılar yaġdur
İlişüpdür kenarına bâmuñ

43-b

(Kaşîde-i Nef'î) Der-Sitâyiş-i Kaşr-ı 'Abdül'azîz Efendi İbn-i
Sa'âdüddîn Bi-'Asker-i Rûm-İli

(Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün)

- 1 Zihî sarây-i felek-âsitân u Sidre sûtûn
Ki tarh u vaz'ımı görse behişt olur meftûn
- 2 Nedür kaşr-ı mu'allâ kenâr-ı deryâda
Ki 'aks-i kubbesi olmuş nazîre-i gerdûn
- 3 Olurdu nüh tabağ-ı âsumâna bir serpûş
Düşünce olmasa ger âb içinde 'aksi nigûn
- 4 Derûn-ı kubbesi evc-i felek gibi rûşen
Sûtûn-ı şuffesi kadd-i bûtân gibi mevzûn
- 5 Fûrûğ-ı şemse-i tâkı sipihre nûr-ı başar
Ġubâr-ı dergehi hûrşîd ü mâha kuhl-ı 'uyûn
- 6 Bülend o mertebe kim saķf-ı âsumânuñ olur
Esâs-ı tâķına nisbet tefâvût-i mâdûn
- 7 İderdi ħarc-ı esâsına şarf anı mi'mâr
Kifâyet eylese naķd-ı ħazâ'in-i Kârûn

- 8 °Aceb mi olmasa °âlemde mişl ü mânendi
Kaşîdede bir olur beyt-i nâdirü'l- mazmûn
- 9 O tarh u vaz°-1 ğarîb ol nuķûş-1 rengâreng
O havz-1 pâk u latîf ol ruĥâm-1 âyîne-gûn
- 10 Ĥarîm-i ğulşeni dârü'l-ķarâr iken câna
Ķomaz hevâ-yı temâşâsı dilde şabr u sükûn
- 11 O deñlü ĥurrem ü behcet-fezâ ki bir dem eger
Açılsa feyz-i nesîmiyle bir dil-i maĥzûn
- 12 Olurdı ğonçe-i ğül gibi tâ kıyâmete dek
Ķüşâde çihre vü ĥandân leb ü şüküfte derûn
- 13 Hevâsı nükhet-i cân gibi rûĥ ile memzûc
Fezâsı ĥalvet-i dil gibi feyz ile mescûn
- 14 Teferrüç itmege şahñ-1 riyâzını Rıdvan
Gelince olmasa ĥüsn-i rızâ ile mâdûn
- 15 Bahâ-yı ruĥsatı-çün ķurdı bâĝ-bânında
Hezâr °özl ile miftâĥ-1 cenneti merhûn
- 16 Anuñla ruĥsat-1 seyr olmasa ķalur nevmîd
Meger ki şâĥibinüñ luţfına ola maķrûn

44-a

17 O kâmkâr-ı felek-mesned ü firişte şiyem
Ki luţf-ı ıabına kerrûbiyân olur meftûn

18 O kim kitâbe-i cild-i kitâb-ı dânişîdür
Hulâşa-i sühan-ı Bû °Ali vü Eflâtûn

19 O kim muıaddime-i ecr-i zühd ü ıâatıdur
Netîce-i veraına İbn-i Edhem ü Zi'n-Nûn

20 Penâh-ı şerh-i peyember mürebbî-i ümmet
Maıhall-i °âtıfet ü luţf u Hâlik-i bî-ıûn

21 Girih-güşâ-yı umûr-ı meşâlih-i cumhûr
Kılâde-bend-i rikâb-ı şeriat ü kânûn

22 °Azîz Efendi o şadr-ı yegâne-i °âlem
Ki virmiş aña Hudâ °ilm ü fazl u rûz-efsûn

23 Hıdıv-i şadr-ı saâdet ki farı-ı rifatden
°Uluvv-i kıadrini farı eylemez felek gibi dûn

24 Sütûde râst-rev-i râh-ı dîn ki havfindan
Aña muıâlefet itmez zamâne-i vârun

25 Felek reh-i kıademinde bisât-ı pây-endâz
Zemîn yem-i kereminde cezîre-i meskûn

- 26 Şafâ-yı şöhet-i hâşına kudsîyân müştâk
Cemâl-i şâhid-i re'ÿine 'aql-ı küll mecnûn
- 27 Sözüde nükte-i lafzî nevâdir-i ma'ânî
Dilinde genc-i ma'ânî cevâhir-i maḥzûn
- 28 Zamân laḥfe-i ḥulķıyla dem-be-dem ḥurrem
Cihân vazîfe-i cûdıyla ser-te-ser memnûn
- 29 Nesîm-i ḥulķı güzâr eylese cihâna olur
Kesâd-ı kıymet-i müşk ile ḥalk-ı Çîn maḡbûn
- 30 Olurdu belki ḥârîdâr-ı misk olanlar hep
Şemîmi cânib-i iḳlîm-i Rûma râh-nümûn
- 31 Sirâyet eylese luḥf-ı ḥabî'at-ı nâra
Virirdi ḥâşiyet-i seyr-i gülşeni kânun
- 32 Ger olsa kuvvet-i bâzû-yı ḳahr şarşarda
İderdi ḳulle-i kuhsârı muştıyla hâmûn

44-b

- 33 Ger itse himmeti imdât-ı 'âcizân-ı cihân
Ḥarîf-i dîv-i Süleymân olurdu mûr-ı zebûn
- 34 Ḥurûf-ı câhını meşk itse kilik-i ḳudret olur
Güsiste dâyire-i âsumân numûne-i nûn

- 35 Sühan penâh hıdıvâ hünerverâ şadrâ
Eyâ mühendis-i müşkil-güşâ-yı küll-i fûnûn
- 36 Ğaraž hülûsumı  arz itmedür biraz da n'ola
İcâzetüñle olursam temeddühe me'zûn
- 37 Benem o rind-i cihân kim yanumda yeksândur
Nemed külâh-ı gedâ ile tâc-ı Efrîdûn
- 38 Tenezzül itmem edânîye câh u devlet için
İderse tîğ-ı kazâ ile cebr eger gerdûn
- 39 Bu luğf-ı şab  ile sulţânuma kul olsam eger
Hudâ bilür ki olurdum vücûh ile memnûn
- 40 Kul eylemez mi o lütfuñ ya ehl-i dânişi kim
Düşürdi sevķ-i ilâhi maħalline maķrûn
- 41 Edâya çâre mi var şükrini o ihsânuñ
Olursa şab um eger biñ şaşıdeye medyûn
- 42 Nice şaşıde ki her beyti bir kitâb-ı metîn
Nice kitâb ki her faşl u bâbı řerħ-i mütûn
- 43 Muħaşşal-ı dūr-i nazmumla dâmen-i medħüñ
Pür eylesem yine mümkün degil edâ-yı düyûn

44 Benem bu demde huşûşâ o cevherî-i sühan
Ki silk-i nazmuma dil-bestedür dür-i meknûn

45 Benem o mânî-i endîşe kîlk-i çâpük-dest
Ki eyledikce hayâl-i bedîc-i gûn-â-gûn

46 O deñlü tarh-ı garîb eylerin ki bir demde
Döner şanem-gede-i Çîne kâr-gâh-ı derûn

47 Zamân düşer ki olur levh-i sâde-i tab^cum
Nuķûş-ı sihr ile reşk-i cihân-ı bûkalemûn

48 Midâd-ı sürh u siyehle yazup haţ-ı şîrüm
İdince hâmemi geh şule-bahş u geh şebgûn

45-a

49 Gören şanur bu iki hâlet ile noķtaların
Şerâr-ı şem^c-i sühan şebnem-i gül-i mazmûn

50 Ne^cüzûbillâh eger intikâm için itsem
Adûya tîg-ı zebânı niyâmdan bîrûn

51 Yine tarahhum idüp der-niyâm idince olur
Fezâ-yı ma^creke cây-ı hayâl-i garķa-i hûn

52 Söz âhir oldu ķo lâfi bilürsin ey Nefî
Tamâm olunca du^câdur kaşîdede ķânûn

53 Niteki ola bu kaçır-ı bülend ü halkârî
Gezend-i zelzele-i fitneden emîn ü mâşûn

54 Ola saâdet ile ol maķâm-ı zîbâda
Dili güşâde şafâsı ziyâde °ömri füzûn

Ėazel-i Merhûm Fehîm Çelebi

(Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilün)

- 1 Neyleyem dil her hünerde mâhir olmuş olmamış
Zûr ile ilzâma dehri ķâdir olmuş olmamış
- 2 Ey müneccim her şeref baña vebâl oldı ne sûd
Rûy-ı hürşîde °Uṫârid nâzır olmuş olmamış
- 3 Mâ°il-i şâm-ı cefâdur dâyimâ huffâş-ı baht
Pertev-i mihr-i kemâlüm zâhir olmuş olmamış
- 4 Mest ü maḥmûra zemîn ü âsumân yeksân gelür
Fârîgım ednâ ile a°lâ bir olmuş olmamış
- 5 Her vişâlün firķati var her huzûrun Ėaybeti
Ėam yemem meclisde dilber ḥâzır olmuş olmamış
- 6 Büt-perest-i ḥüsn kılmış ânı şûret-âferîn
Saña ey zâhid ne °âşık kâfir olmuş olmamış

- 7 Neylesün dil ol perî-rû itmeyince i°tibâr
Sihr-pîrâ biñ Fehîm-i şâ°ir olmuş olmamış

Fârisî Müfred

(Mefâ°ilün Mefâ°ilün Mefâ°ilün Mefâ°ilün)

Bahârest ü cihân hurrem çi sûd ez-faşl-ı nev-rûzem
Ki bî-ruhsâr u zülf ü berâber şod şeb u rûzem

45-b

Kaşîde-i Nef°î Der-Sitâyiş Şeyhü'l-İslâm Merhûm Mehmed Efendi İbn-i Sa°adüddîn

(Fe°ilâtün Fe°ilâtün Fe°ilâtün Fe°ilün)

- 1 Meşreb-i ehl-i maḥabbetden olan lezzet-i kâm
Hûn-ı dîlnûş ider olmazsa şarâb-ı gül-fâm
- 2 Gül gibi elde ḥuşûşâ ola câm-ı pür-mey
°Aklı başında olan °ârif ider mi ârâm
- 3 Başka bir °âlemi var bezm-i meyüñ kim andan
Görinür rind-i cihân-dîde-i hüşyâra müdâm
- 4 Mâye-i feyz-i ḥayât ide neşve-i mey
Menşe-i ḥikmet-i devr-i ezelf gerdiş-i câm
- 5 Bâdedür zevkîni idrâk idene âb-ı ḥayât
Mu°terifdür buña Hızr ile Sikender de tamâm

- 6 Ola ben istedüğüm bâde-i pür-feyż ammâ
Ki neşâtı getirür câna cinândan peygâm
- 7 Nice mey tâb-ı fûrûğ-ı ruḥ-ı mâh-ı Nahşeb
Nice mey pertev-i envâr-ı dil-i ʿârif-i câm
- 8 Nice mey dest-i Mesîḥa'da çeker sâğarını
Kalem alsa ele şîret-ger-i deyr-i ifhâm
- 9 Nice mey râyiḥa-i rûḥ-fezâsından ider
Kudsîyân-ı felek-i ʿâlem-i cân ʿıtr-ı meşâm
- 10 O mey-i encümen-efrûz-ı celî şaʿşaʿa kim
Virse ḥurşîd-i cihân-tâba eger tâbını vâm
- 11 Ḥiddet-i bâriḳa-i pertev-i pür-nûrından
Düşe tâ çâh-ı ʿamîk-i ʿademe zulmet-i şâm
- 12 Çenber-i dâyire-i meclis-i çarḥ-ı ʿişret
Devr-i bezmi tarab-âğâz u meserret-encâm
- 13 Keyfî bir mertebe cünbiş-dih-i istignâ kim
Meşelâ itmek için defʿ-i ğumûm-ı âlâm
- 14 İçse bir cürʿasını Berhemen-i şad sâle
Bir olur seng-i mezâr ile yanında aşnâm

15 Çekse bir mest-i ser-endâz-ı mey-i nâ-kâmı
Cur'a-i câminı virmez Cem-i devrâna selâm

16 Getür ey sâkı-i ferhunde-liķâ bu meyden
Câmı vâr ise disün şûfî-i dil-mürde ħarâm

46-a

17 Mest olup râzımı keşf eyleyem görsünler
Ne imiş nükte-i ser-beste-i sırr-ı ilhâm

18 Dür-c-i dilden çıkarup nice girân-mâye
Vireyim silk-i dür-i baĥr-ı ma'ânîye nizâm

19 İdeyim medĥine âġâz kerîmü'ş-şânuñ
Ki ne gördi ne görür mişlini çeşm-i eyyâm

20 O güzîde ħalef-i dûde-i âdem ki ider
Cevher-i pâkine ecrâm u °anâşır ikrâm

21 O felek-mesned ü meh-ıa°at u ħudsî-fiıtrat
O cihân-dâver-i deryâ-kerem ü ebr-in°âm

22 Baĥşış-âmûz-ı himem ħavşala-sûz-ı ħisset
Kîse-perdâz-ı kerem kâfile-sâlâr-ı kirâm

23 Müşterî-re°y ü °Uıârîd-ıalem ü mihr-âşâr
°Arş-temkîn ü ħazâ-temşiyet ü çarĥ-aĥkâm

- 24 Mültecâ-yı vüzerâ şadr-ı kibâr-ı ʿulemâ
Kâmkâr-ı fużalâ fahr-ı mevâlî-i ʿizâm
- 25 Hâdî-i vâdî-i dîn bedrekâ-i râh-ı yakîn
Peyrev-i müctehidîn hazret-i Şeyhü'l-İslâm
- 26 Şadr-ı Cem-pâye cemmâze-keşân-ı eflâk
Eylemiş kâyid-i iqbâline teslîm-i zimâm
- 27 Âstîn-i keremi kîse-i erzâk-ı cihân
Âsitân-ı haremi kıble-i hâcât-ı enâm
- 28 Luţf-ı tabʿî şeref-i ʿaql-ı mücerred gibi haş
Feyz-i dest-i keremi ebr-i bahârî gibi ʿâm
- 29 Düşse ger hâke nem-i ebr-i bahâr-ı luţfi
Kesb-i rûh eyler idi zîr-i zemînde ecsâm
- 30 Ger toķunsa felege şadme-i dest-i kahrı
Dökilürdi yire hep cevher-i tîğ-ı Behrâm
- 31 Nükhet-i nâfe-güşâ-yı çemen-i hulkına ger
İtseler gâliye-sâyân-ı bahâr istişmâm
- 32 ʿİtr-sûz olmağ için bezm-i güle daħi nesîm
Hâven-i lâlede saħk itmez idi ʿanber-i fâm

46-b

- 33 Ser-te-ser sâye-i ʿadlinde uyurdu ʿâlem
Şît-ı iclâli kıosa çeşm-i kevâkibde menâm
- 34 Reʿyi bir mertebe rûşen ki yazarken vaşfin
Şemʿa gâlib görünür şuʿle-i nevk-i aqlâm
- 35 Hadd-i imkânı n'ola itse tecâvüz hükmi
Şöyle kılmış felegi hikmet-i haq emrine râm
- 36 Farq olinmazdı tulûʿı vü gurûbu mihrûñ
Şâmı şubh it dise bir demde şabâhı ahşâm
- 37 Serverâ dâd-gerâ dâver-i vâlâ-güherâ
Ey hudâvend-i felek-şadr-ı melâik-huddâm
- 38 Gelmeye ʿâleme bir sencileyin zât-ı laţif
Olsa ger hâmil-i ervâh-ı mücerred erhâm
- 39 Devr-i cûduñda görür hâlini baħr u kânun
Ağlayup aña şaçar eşk-i firâvânı gamâm
- 40 Balsa ger nâmiye-feyz-i kefi-i ihsânun olur
Direm-i râyic-i bî-sikke bahâr-ı bâdâm
- 41 Virdi miʿmâr-ı kazâ hendese-i tedbîrûñ
Tâk-ı pür-zelzele-i devlete bir istiħkâm

42 Ki felekler yıkılıp olsa cihân zîr ü zeber
Olur erkân-ı binâsında anuñ yine devâm

43 Tutsa dünyâyı n'ola şöhret-i luḡf u keremüñ
İtmede mekrümetüñ ʿâleme îşâr-ı merâm

44 Vaşf-ı zâtuñda huşûşa ide bezl-i maḡdûr
Bir benüm gibi sühân senc ü pesendîde kelâm

45 Nâmuñı nazm-ı bülendümle çıkardum felege
İde tâ hâzin-i esrâr-ı kazâ naḡş-ı hıtâm

46 Giderek ʿarşa çıkarmaḡda olur ʿarşa degil
İderin gâyet-i imkâna varınca iḡdâm

47 Minnet Allâh'a ki virmiş o ḡadar istiʿdâd
Nazm için eylemezsin ḡabʿuma zûr u ibrâm

48 Eylesem her ne zamân fikre ʿazîmet irişür
Gûşuma zemzeme-i zeng-i berîd-i ilhâm

49 Nâvek-i fikrüm ider tîr-i kazâ gibi güzer
Olsa pulâd-ı Dimişki'den eger heft-ecrâm

47-a

50 Zûr-ı endîşe vü âşâr-ı hayâlümdür iden
Neydügin nükte-şinâsân-ı zamân iʿlâm

- 51 Kuvvet-i kâhire-i fikr ü kemâl-i Hüsrev
San'at-ı nâdire-i nazm-ı Nizâmî vü Nizâm
- 52 Nef'î-i tîğ-zebânüm ki zamânümde benüm
Şad-şikâf-ı şuarâ-yı sühan-ârâ-yı benâm
- 53 Tîğ-i ser-tîz-i zebânüm o kadar sengîndür
Ki dü-nîm olur anı añsa eger Rüstem ü Sâm
- 54 Şu'le-i şem'î hayâlüm o kadar rûşendür
Ki görünür dil-i ma'nîdeki râz-ı güm-nâm
- 55 Cilve-i şâhid-i nazmum o kadar nâzikedür
Ki komaz hâtır-ı endîşede şabr u ârâm
- 56 Şanki gencîne-i tab'umda nihân idi ezel
Genc-i esrâr-ı hudâvend-i 'alîm ü 'allâm
- 57 Kâviş-i tîşe-i endîşe idüp şimdi 'ayân
Oldı her gevheri ârâyış-i silk-i eyyâm
- 58 Sâmi'a gevher-i mazmûnum ile tâzende
Nâtıka lezzet-i güftârum ile şîrîn-kâm
- 59 Şâfdur âb-ı revân gibi o deñlü nazmum
Ki yazarken kalem-i çâpük ü zîbende-ıırâm

- 60 Olmasa seyr ü şebât anları temyîze sebeb
°Aks-i hâmeyle sûtûrı idemez fark evhâm
- 61 Beytümün her biri bir büt-gededür kim yaraşur
Olsa seng-i dil-i hûbândan aña ferş-i ruhâm
- 62 Ya sarây-ı şeh-i ma'nâda olursa lâyıķ
Merdüm-i çeşm-i melâ'ikden aña Hindû-yı bâm
- 63 Şimdi seccâde-i ma'nâda benem mürşid-i küll
Hırķa-pûşân-ı beyân benden alur feyz-i kelâm
- 64 İderin kuvvet-i kudsiyye-i efkârüm ile
Cünd-i ervâh-ı ricâl-i sühânı istiḥdâm
- 65 Hâfız u İbn-i Yemîn'üm ğazel ü kıt'ada ger
Söylesem belki rübâ'ide olurum Ḥayyâm
- 47-b**
- 66 °Urfi-i Rûm idügüm cümle iderler teslîm
Görseler ger bu kaşîdem bülegâ-yı A'câm
- 67 Şâ'ir-i nâdire-güyem ne disem hişşe çıkar
Dosta düşmene bî-tevriye vü bî-ihâm
- 68 Virürin dostu bir ḥarf ile tevķî'e-i kabûl
İderin düşmeni bir nokta ile şöhre-i °âm

- 69 O letâfet mi var eşcâr-ı şafâ-bahşumda
Ki keder vire aña dahl-i hasûd-ı hûdgâm
- 70 Dahl iden de sözime bârî bir üstâd olsa
Söyledikce beni maçkûl ile kılsa ilzâm
- 71 Nev-heves bir müteşâir ki dahi biñ yıl eger
Fikr-i şîr itse görünür yine endîşesi hâm
- 72 Ne bilür zevk-i sühan neydügin olursa Mesîh
Tıfl-ı nev-reste-i nâ-şüste-leb-i şîr-âşâm
- 73 Eb ü ceddiyle tefâhür iden ebced-hânuñ
Ehl olan redd ü kabûline virir mi ahkâm
- 74 Kûh-ı kâf olsa gelür nokta-i fâ denli hafif
Merd-i rûyîn-tene tıfl-ı müteharrik endâm
- 75 İrdi söz gâyete şimden geri lâfi koyalum
İdelüm şıdk ile âgâz-ı duâ-yı encâm
- 76 Tâ ki sâkî-i felek sâgar-ı sîmîni mehi
Geh tehî gâhî pür idüp kıla devrini tamâm
- 77 Düşmeye câm-ı mey-i devlet elinden bir dem
Bezm-i iqbâli müretteb dura tâ rûz-ı kıyâm

Ġazel-i ʿUlvî

(Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün)

- 1 Ol ŧeh-i mülk-i melâhat ben gedâsından kaçır
ʿÂdet ancak dil-rübâlar mübtelâsından kaçır
- 2 Âh kim bîġânelik idüp beni yâd eylemez
Yâdlarla seyre varur âŧinâsından kaçır
- 3 Zâhid-i nâdân cemâl-i yârı görüp devr ider
Beñzer ol huffâŧa hurŧîdüñ ziyâsından kaçır
- 4 Tolu içsem tolu mey içmez o dilber nâz ider
Bâdeden hazz eyler ammâ merhabâsından kaçır

48-a

- 5 Tevbe eylerdi ŧarâba ŧûfiyâ ʿUlvî velî
Havf ider pîr-i muġânuñ bed-duʿâsından kaçır

Ġazel-i Bâķî

(Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün)

- 1 Yazdı naķķâŧ-ı kazâ levh-i bahâristâna naķŧ
Baġladı nev-rûzda bûlbûl bir üstâdâne naķŧ
- 2 Bulmaya ol hadd-i gül-gûn üzre haţţuñ hâletin
Müşġ-i terden yazsalar berg-i gül-i handâna naķŧ

- 3 Âb-ı rûyuñdan irer âyîne-i hurşide tâb
Tâb-ı la'îlünden düşer levh-i zamîr-i kâna nakş
- 4 İşigün hûn-âbe-i eşkümlereng-âmîz idi
Yazmadan nakķâş-ı kudret bu bülend eyvâna nakş
- 5 Peyker-i zerd ü nizârum vâir iken 'âķil midür
Hey'et-i Mecnûn yazan şûretger-i dîvâna nakş
- 6 Rûy-ı zerd ü eşk-i hûnînuñle ey Bâķî yürü
Yaza gör hâk-i cenâb-ı hazret-i sultâna nakş
- 7 Şeh Selîm ol kim ğubâr-ı na'î-i şeb-rengi yazar
Şafha-i ruhsâre-i hurşid-i nûr-efşâna nakş

Ġazel-i 'Ulvî

(Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün)

- 1 Hoş yaraşur cemâlüne bu hatt-ı müşk-bâr
Âmentü billezî haleķa'l-leyle ve'n-nehâr
- 2 Hüsnuñ zamânınuñ meger evvel bahârıdur
Yer yer bitürdi tâze çemen şun'ı kird-gâr
- 3 Devr-i ruhuñda ey şanem üstâd-ı lem-yezel
Bir hûb nakş bağladı nâmî benefşe-zâr

- 4 Zerd olduğı budur ھاtı ھüsnüñ berâtınıñ
Tuğrâ-yı zer-nişânilédür hükme i°tibâr
- 5 °Ulvî çü gördi muşhaf-ı ھüsnüñde ھاţtuñı
Seb°ü'l-meşânî remzini fehm itse vechi var

48-b

Kaşide-i Nefî Der-Sitâyiş-i Merhûm Hâfız Ahmed Pâşâ

(Mef°ülü Mefâ°lü Mefâ°lü Fe°ülün)

- 1 Ey şadr-ı cihân şafder-i yektâ-yı zamâne
Muhtâc-ı der-i devletüñ ebnâ-yı zamâne
- 2 °Âlemde °aceb sencileyin bir dağı var mı
Hem şafder ü hem memleket-ârâ-yı zamâne
- 3 Hem memleket-ârâ vü hem ehl-i dil-i dâniş
Pîrâye-dih-i şûret ü ma°nâ-yı zamâne
- 4 Dârâtuña yok kudreti şâhân-ı cihânuñ
Olursa eger her biri Dârâ-yı zamâne
- 5 Eyvân-ı şükûhuñda mekân tutsa olurdı
Kadriyle piristû-beçe °ankâ-yı zamâne
- 6 °Hurşid gibi olsa n'ola kevkeb-i câhuñ
Ârâyiş-i devrân ü dil-ârâ-yı zamâne

- 7 Cemşîd gibi olsa n'ola meşreb-i pâkûñ
Sâkı-i meyi bezm-i ıtarab-zâ-yı zamâne
- 8 Sen olmasañ olmazdı güşâde dil-i âlem
Ey mâ-ıaşal-ı sırr-ı muammâ-yı zamâne
- 9 Olmaz saña bir kimse fazlıde berâber
Olursa eger Bû-°Alî Sînâ-yı zamâne
- 10 Kıadrûñ nice ma°lûm olur ki saña nisbet
Ednâ görünür mansıb-ı a°lâ-yı zamâne
- 11 İtse n'ola Kâ°be gibi dergâhuña secde
Cümle gerek a°lâ gerek ednâ-yı zamâne
- 12 Eylerdi rikâbuñda peyk gibi tekâpü
Olmasa eger silsilede pâ-yı zamâne
- 13 Lâyıkdur eger şânuña ta°zîmen olursa
Ferş-i kademüñ çeşm-i temennâ-yı zamâne
- 14 Böyle ider evşâfuñı levh-i dile tahrîr
Nevk-i kalem-i nâtıka-peymâ-yı zamâne
- 15 Feyyâz-ı kerem maşdar-ı âşâr-ı mekârim
Hürşîd-i zemîn kevkebe-baıuşâ- yı zamâne

16 Ser-halka-i erbâb-ı sehâ Hâtem-i devrân
Zerdûz-ı sühân nâdire-pîrâ-yı zamâne

49-a

17 Faḥr-ı şu'arâ kıble-i erbâb-ı ma'ârif
Ḳutb-ı vüzerâ Âşaf-ı dâna- yı zamâne

18 Hem-nâm-ı ḥudâvend-i rüsûl ḥâfız-ı devlet
Kim ancak odur var ise pâşâ- yı zamâne

19 Ol şadr-ı kavî rûy-ı cihân-dîdede ki yokdur
Râyine ḥilâf itmege bâzâ-yı zamâne

20 Ol Âşaf-ı Cem-câh-ı mu'azzam ki hemîşe
Râyına muvâfık görünür rây-ı zamâne

21 Düstûr-ı kerem-pîşe ki pür olmada dâyim
Gûlbang-ı şenâsıyla zevâyâ- yı zamâne

22 Cengâver-i yektâ ki yedi def'â zarûrî
Şâh-ı 'Âcem'i eyledi rüsvâ-yı zamâne

23 Ger tefriķa-endâz-ı cihân olsa hücûmı
Gelmezdi daḥi bir yere eczâ-yı zamâne

24 Reşḥ-i kâlemi mâye-i âsâyîş-i 'âlem
Hân-ı keremi süfre-i yağmâ-yı zamâne

- 25 Tab^c-1 şadef-i gevher-i şehvâr-1 ma^cânî
Endîşesi mir^ât-1 mücellâ-yı zamâne
- 26 Ey şadr-1 sühân-pîşe bunı sen de bilürsin
Kim sözde bulunmaz baña hemtâ-yı zamâne
- 27 Gıtdikce güzellenmededür Yûsuf-1 nazmum
Artarsa n'ola derd-i Züleyhâ-yı zamâne
- 28 Ârâste ol gûne ^carûsân-1 hayâlüm
Kim her biri bir âfet-i ra^cnâ-yı zamâne
- 29 Hâlâ benem ol şâhir-i üstâd ki yokdur
Bir bencileyin şâ^cir-i garrâ-yı zamâne
- 30 Feyz-i nefesüm mu^ccize-perdâz-1 belâgat
Şihr-i kalemüm âyet-i kübrâ-yı zamâne
- 31 Tahkîk-i taşavvurda Aristû-yı sebük-rûh
İhyâ-yı ma^cânîde Mesîhâ-yı zamâne
- 32 Ben Enverî-i devr-i zamânum n'ola olsam
Mûsâ gibi şâhib-i yed-i beyzâ-yı zamâne
- 33 Ben şâ^cir-i mu^cciz-dem-i ilhâm-tırâzum
Bilmezse n'ola kâdrümi mollâ-yı zamâne

49-b

34 Mollâ ne ʻaceb bilmese ammâ bu ʻacebdür
Hiç olmaya bir nâkıd-ı kâlâ-yı zamâne

35 İllâ yine şâhenşeh-i devrân ki cenâbı
Devletle ola melce° ü me°vâ-yı zamâne

36 Şimdi odur ihyâ iden aşhâb-ı kemâli
Ahsente zihî himmet-i vâlâ-yı zamâne

37 Hiç âña nazîr olmaz iken tâli°i gör kim
Ânı da kıomaz hâline igvâ-yı zamâne

38 Ma°zûr tut evşâfuñı bu mertebe zîrâ
Lâl itdi beni şîve-i bî-cây-ı zamâne

39 Bir kûh-ı belâ oldı dile bir yere geldi
Eczâ-yı ğam-ı lâ-yetecezzâ-yı zamâne

40 Devrân o kıadar aks-i murâd üzre döner kim
Ğam-nâk ider oldı dili şahbâ-yı zamâne

41 Olmaz yine def°-i ğama çâre eger olsa
Şahbâ ile bir sâğar-ı mînâ-yı zamâne

42 Çarhuñ sitemi cânuma geçdi eger olsa
Destümde kıalem fitne-i ber-pâ-yı zamâne

- 43 Ben sâde-dil ebnâ-yı zamân ise münâfık
Güçdür baña gâyet de müdârâ-yı zamâne
- 44 El-minnetü-lillâh ki yokdur hele °aczüm
Olsa ne kadar haşm-ı eşirrâ-yı zamâne
- 45 Şemşîr-i zebânumla cezâsını bulurlar
Bahteklik iderlerse ahibbâ-yı zamâne
- 46 Çok tecrübe itdüm hele taḥkîk budur kim
Yegdür yine aḥbâbdan a°dâ-yı zamâne
- 47 Birdür baña şimden geri çün zillet ü °izzet
Ne bîm-i gam-ı meh-rû ne pervâ-yı zamâne
- 48 Yok tîg-ı zebân çekmeden özge daḥi çâre
Gâyetde şakî oldılar ebnâ-yı zamâne
- 49 Başdan başa dünyâyı tolaşsañ bulamazsın
Bir °ârif-i hoş şöḥbet ü bâbâ-yı zamâne
- 50 Ammâ olurun yine bunuñla mütesellî
Kim böyledür aḥvâl-i ser-â-pâ-yı zamâne

50-a

- 51 Pek müşkil olurdı ger olaydı baña maşûş
Bu gûne ta'addî-i ğam-efzâ-yı zamâne
- 52 Yoqlansa her eyyâmnda elbette muqarrer
Ehl-i dile bir haşm-ı tûvânâ-yı zamâne
- 53 Ammâ kimi haşm itdi baña gör felek-i dün
Ta'bir idemem özge temâşâ-yı zamâne
- 54 Bir Ehrimen-i bâtıl u 'ifrît-şemâ'il
Deccâl-i yavân-sîret ü sîmâ-yı zamâne
- 55 Bu şekl ü bu endâm ile dünyâyı begenmez
Turfе har-ı bîhûde-i ğod-rây-ı zamâne
- 56 Nobrân görünür gerçi ki olmaz daħi tüyle
Bir buñzede câdûy u ciger ğây-ı zamâne
- 57 Biñ dürlü maraz itse işâbet zarar itmez
Luţf ide meger merg ü mefâcâ-yı zamâne
- 58 Nef'î şikâyet niçe bir başla du'âya
Düşmez bu kadar 'ârife şekvâ-yı zamâne
- 59 Tâ devr ide dulâb-ı felek gelmeye bir dem
Devr eylemeden hiç tesellâ-yı zamâne

60 Devletle saâdetle ola kevkeb-i bahtı
Hürşîd gibi encümen-ârâ-yı zamâne

61 Pür emn ola devrinde cihân tâ o kadar kim
Bir yerde zühûr itmeye gavgâ-yı zamâne

Ġazel-i Bâķî

(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)

- 1 Açılsa gonçe mânend-i leb-i la'l-i nigâr olsa
Şaçılma hürde-i pîrûze şahrâ sebze-zâr olsa
- 2 Getürsem pendini bir bir yerine vâ'iz-i şehrüñ
Bahâr olsa nigâr olsa şarâb-ı hoş-güvâr olsa
- 3 Elinden sâķî-i dehrüñ ne kanlar yutduĝum görsen
Açılma lâle-veş dâĝ-ı nihânum âşikâr olsa
- 4 Nolar bî-raħm u sengîn dil cefâ-cû tünd ü serkeşden
Gönüller inlese şûh olsa dilber şive-kâr olsa

50-b

- 5 Piyâle dönse ey Bâķî yine gül devrini görsek
Kenâr-ı cûda ayş itdikce dilber der-kenâr olsa

Velehu Bâkî

(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)

- 1 Şaçun zencîrine bend it dil-i âvâre eglensün
Muqayyed kıl biraz ol zülf-i müşgîn-târa eglensün
- 2 Dil ü cân nâleler kılsun reg ü pey virsün âvâze
Tek olsun yâr mâ'il nağme-i evtâra eglensün
- 3 Dehânuñ teng-i şekker iki sükker-pâredür la'lüñ
Şun ey cân eâşık-ı zâra hele bir pâre eglensün
- 4 Ruħun seyr itdür ey rûy-ı zemînuñ mâh-ı tâbânı
Biraz baksun felekde seb'a-i seyyâre eglensün
- 5 Leb-i şîrîni vaşında eaceb rengîn ğazel düşdi
Okun bu şîri tûfî-i şeker-ğüftâra eglensün
- 6 Şarâb-ı dil-güşâ egler dil-i mehcûrı ey Bâkî
İlet ol derd-mendi hâne-i hammâra eglensün

Ġazel-i Bâkî

(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün)

- 1 Kanâ'at kıl gönül pâ-bûs-ı yâre
Elinden bûse alınmaz ne çâre

- 2 Saña taşvîr-i mâhı beñzedince
Ne gözler nûrını dökdi sitâre
- 3 Miyân-ı baħr-ı istiğnâdan âħir
Gelürsin rûzgâr ile kenâra
- 4 Yıkar bünyâd-ı çarħı bâd u âhum
Efendi nesne döymez rûzgâra
- 5 Belâdur gel bu sevdâdan geç ey dil
Tolaşma halka-i zülf-i nigâra
- 6 Kıyâmı kâmet-i bâlâna eyler
Anuñ-çün mescide girmez minâre
- 7 Saña açmaz efendi gerçi Bâķi
Ėamuñdan gögsin itdi pâre pâre

51-a

**Der Evşâf-ı Merhûm Sulţân Aħmed Ėân Berây-ı Taʻrîf-i Bahâriyye-i
Nefʻî Efendi**

(Mefâʻilün Mefâʻilün Mefâʻilün Mefâʻilün)

- 1 Bahâr irdi yine düşdi leţâfet gülsitân üzre
Yine oldı zemînüñ luţfi gâlib âsumân üzre
- 2 Yine her lâle bir şemʻ-i muʻanber yakdı dūdından
Seħâb-ı anber-efşân oldı peydâ bûstân üzre

- 3 Yine çıktı beyâza naqşı her serv-i gül-endâmuñ
Şarıldı yâsemen şâh-ı nihâl-i ergavân üzre
- 4 Çekilse n'ola yârân-ı şafâ seyr-i çemen-zâra
Şalâya başladı murg-ı hevâ serv-i çemân üzre
- 5 Hîred meftûn olur naqş u bahâr u revnaq-ı bâğa
Nazar hayrân kalur âşâr-ı şun^e-ı müste^eân üzre
- 6 Cihân ârâyış-i ezhâr-ı gülzâr ile nâzende
Zemîn feyz-i leâfettele sipihre imtinân üzre
- 7 Nesîm ol deñlü cân-bağş u hayât-efzâ ki her demde
Dem-i Îsâ ile da^evâ-yı bağş u imtiñân üzre
- 8 Şabâ gerd-i gülistân ile varsa bâğ-ı Rıdvâna
°Abîr-efşân olur pîrâhen-i hûr-i cinân üzre
- 9 Ya Rıdvân bağş ile gelse temâşâ-yı gülistâna
Görüp teşbîh ider bâğ-ı behişt-i câvidân üzre
- 10 Yaraşdı ol kadar mevc-i müselsel âba kim virmez
O hüsni zülf-i pür-ğam sîne-i sîmîn-berân üzre
- 11 İder şâh-ı bahâruñ dirhem-i bî-sikketin cârî
Döker ezhâr-ı bâdâmı şabâ âb-ı revân üzre

12 Dizildi atre-i Şebnem ser-â-pâ berk-i sÛsende
atâr-ı cevher-i ma^nâ gibi tîg-ı zebân Ûzre

13 DegÛl Şebnem Őerâre bÛlbÛdÛr ki ıkdıca
DÛŐer kesb-i ruÛbetle hevâdan gÛlsitân Ûzre

14 DÛner bir hâfız-ı mafil-nişîn-i name-perdâza
Ser-âgâz-ı nevâ itdÛkce bÛlbÛl âşiyân Ûzre

15 Firâz-ı gÛlbÛn-i pÛr-jâleden gÛl gÛsterÛr rÛyın
Şeh-i ^âlem gibi tat-ı muraŐŐa^ nerdÛbân Ûzre

16 O Şâhenşeh ki vâcibdÛr edâ-yı hube-i Şânî
Haıb-ı minber-ı Şaff-ı namâz-ı kudsiyân Ûzre

51-b

17 O Şâhenşeh ki naŐ-ı hâtem-i ibâlidÛr sikke
Zer-ı hurşîd-ı ^âlem-tâb u sîm-ı aterân Ûzre

18 O Şâhenşeh ki hâk-ı râhı efser-ı seng-ı gevherdÛr
Ser-ı Cemşîd-ı ^âlem-gîr Û tâc-ı HÛsrevân Ûzre

19 HÛmâyun-pâye Sultân Amed-ı ^âdil ki dÛŐmÛŐdÛr
Zilâl-ı sâye-bân-ı devleti kevn Û mekân Ûzre

20 Cihân-bân-ı kader-udret ki hurşîde olur Şânî
Nişân-ı dâg-ı fermânı cebîn-ı âsmân Ûzre

- 21 Hudâvend-i hümâ-himmet ki dünyâ dest-i cûdında
Bir avuç hâr u hasdur bir muhîf-i bî-kerân üzre
- 22 Degil bârân-ı mevc ifrâf-ı ihsân-ı dil ü desti
İderler zâr u giryân ebri bahr u bahrı kân üzre
- 23 Ne deryâ kim nesîm-i himmetiyle cûş ider âbı
Güher-efşân olur emvâcı fark-ı ferkadân üzre
- 24 Ne kişver kim bahâr-ı devletinden feyz alur hâki
Biter tohm-ı şerer luğf-ı hevâsından dühân üzre
- 25 Ger olsa münteşir fermân-ı ‘adli kûh-ı şahrâya
Uyur âhû-bere zânû-yı şîrân-ı jiyân üzre
- 26 N’ola deryâ gibi ‘asker çeküp dünyâyı feth itse
Yürütse hükmünü başdan başa mülk-i cihân üzre
- 27 Sikender’dür ki heft iqlîme bir seylâb ider cârî
Süleymân’dur ki fermânı revândur ins ü cân üzre
- 28 O Hüsrev’dür ki şebdîz-i cihân-gerd-i celâline
Celâcildür kevâkib sîne-bend-i keh-keşân üzre
- 29 Şeh-i vâlâ mekândur ki bu Nîlî kubbe-i ‘âlî
Otâg-ı sebzîdür şahn-ı fezâ-yı lâ-mekân üzre

30 Felek bir sâye-bândur pîş-gâh-ı çetr-i câhında
Güneş bir fülke-i zerdür sûtûn-ı sâye-bân üzre

31 Cihânda kalmadı bir  ukde dirdim devr-i l tfında
Girihler g rmesem ger z lf-i p r  n-i b t n üzre

32 G reydi cevher-i ŐemŐirini ger gamze-i dilber
Gamından daĥi t g asmazdı  ak-ı ebruv n üzre

52-a

33 Eger hem  an d k p ŐemŐiri hem p k itmese dehri
K lurdu ĥ n-ı fitne d men-i  ĥir zam n üzre

34 Olurdu reh-g z r-ı b de bir sedd r y-ı dery da
 ekilse peyker-i k h-ı va  n b db n üzre

35 Şanurlar Őubĥa  ıkmıŐ  fit b-ı  alem- r dur
G renler t c-ı zerle eşheb-i   p k  in n üzre

36 O  alem gerd   reh-peym  ki devr-i l -mek n eyler
K lem nok ta  oyunca merkez-i n n-ı mek n üzre

37 Cih n p r-gerd olurken c nbiŐinden s r at-ı seyri
K maz toz  onmaĥa p r men-i berg stv n üzre

38 O de l  c st     p kd r o cism-i k h peykerle
Ki cevlan itse  uymaz cism-i m r-ı n t v n üzre

- 39 Eyâ hâkân-ı dîn-perver ki dehr eyyâm-ı ʿadlûñde
İder hânde zenân-ı devlet-i Nûşîrevân üzre
- 40 Sözüüm her dem bulur ʿacz ü niyâz ile cenâbuñda
Yüzüm ferş eyledikden soñra hâk-i âsitân üzre
- 41 Ki ben kânde edâ-yı medh-i sultân-ı cihân kânde
Niçün haddüm bilüp mühr-i sükût urmam dehân üzre
- 42 Ne deñlü daʿvî-i nazm eylesem ammâ ne mümkindür
Ki haq işbât idem medh ile şâh-ı nüktedân üzre
- 43 Huşûşa ol sühan-perdâz-ı üstâdum ki eşʿârum
Yazar müşkil-pesendân-ı cihân evrâk-ı cân üzre
- 44 Benem ol şâʿir-i sâhîr ki tabʿum sihr ile gâhî
Maʿânî yirine dürler dizer silk-i beyân üzre
- 45 Çekerdüm târ-ı zülf-i Zühre-i zehrâyı gerdûna
Eger dizsem dür-i şehvâr-ı nazmum rîsmân üzre
- 46 Niçe biñ vâridât âmâde-i taḥrîr olur dilde
Olunca sâye-güster kilik-i çâlâkim benân üzre
- 47 Yazarken naqş-ı rûy-ı bîkr-i fikrüm fart-ı ʿişmetden
Çeker bir perde ḥayret-dîde-i şûret-gerân üzre

48 İder ebkâr-ı mazmûnı ihâta şi'r-i rengînüm
Kızıl vâlâ tütük gibi °arûs-ı dilsitân üzre

49 Ele tîr ü kemân alsa hadeng-endâz-ı endîşem
Diker tabla süveydâ-yı dil-i kerrûbiyân üzre

52-b

50 İçirsem düşmene ger âb-ı tîg-ı nazm-ı şîrînüm
İder hâkinde gavgâyı hümâlar üstühân üzre

51 Kõ lâfi şıdk ile turma du°âlar eyle ey Nefî
Du°â nazm âhirinde farz olur nazm-âverân üzre

52 Nitekim her dıraht-ı pür-şükûfe şâh-ı nev-rûzuñ
Kura çetr-i sefidin şahñ-ı bâg-ı bûstân üzre

53 Bula zât-ı şerîfünle serîr-i saltanat revnağ
Ola devründe halk âsûde dehr emn ü emân üzre

Merhûm Şeyhü'l-İslâm Yahyâ Efendi Gûyed

(Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün)

1 La°lûñe meylüm görenler mey-perest anlar beni
İşiden feryâdumı yollarda mest añlar beni

2 Añlamaz hâl-i dil-i keyfiyyetüm hüşyâr olan
Mest-i câm-ı bâde-i bezm-i elest añlar beni

- 3 adrimiz âlî-nazarlardur bizüm alâ bilen
Hâk-i zilletde görenler geri pest añlar beni
- 4 Âşıa irâz idüp illerle eyler itilât
Girmez ol âfet elime teng-dest añlar beni
- 5 Lufinı ol mû-miyânuñ gör ki bir cevri eylese
Şarılır Yahyâ hemân hâtır-şikest añlar beni

Merhûm Nef

(Müstefilün Müstefilün Müstefilün Müstefilün)

- 1 Bezm-i bahâruñ dizdi gül âyîn ü erkânın yine
Nergis alup câmin ele sürmekte devrânın yine
- 2 urmaz döner câm-ı arab dönmez mi ahdinden aceb
Zâhid utar mı elde hep tesbîh-i mercânın yine
- 3 Ne câme var ne pîreher serve şarılmış yâsemen
Gül aşra düşmüş perdeden açmış girîbânın yine
- 4 Hüsni-kemâlinde gülüñ derdi ziyâde bülbülüñ
Añmazsın ammâ sünbülüñ hâl-i perîşânın yine
- 5 Her şiri geri tâ ezel düşdükce söyler bî-bedel
Nefi'nüñ ammâ bu azel zeyn itdi divânın yine

53-a

Ġazel-i Vaĥdetî Efendi Der-Na‘t-ı Ĥazret-i Seyyidü’l-Enâm

(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

- 1 Mâh-ı vechüñde siyeh ĥâlüñ olaldan tarafeyn
Dil ü cân arasına düşdi bu yüzden mâbeyn
- 2 Bî-vücûd itdi beni fikr-i miyânuñla femüñ
Kimdür işbât-ı vücûd eyleye beyne’l-‘ademeyn
- 3 Nâr u ‘aşkuñla ruĥuñ mihrine mazhar düşeli
Burc-ı gönümde zuhûr eyledi nûr-ı kâmereyn
- 4 Dâr-ı zülfeynüñe manşûr-veş el urdı gönül
İrtifâ‘ olsa ‘aceb mi şanemâ fi’ d-dâreyn
- 5 İstivâ ile bu dem kâkülüñi eyle dü-nîm
Zâhir olsun gözime minber-i beyne’l-‘alemeyn
- 6 Yüz sürüp kûyına var eşiğini eyle tavâf
Ey gönül dirseñ idem ben daĥi ĥaccü’l-ĥarameyn
- 7 Seb‘añı Vaĥdetiyâ Kâ‘be kapûsında aşup
Görse taĥsîn ider idi saña faĥru’s-şakaleyn

Ġazel-i Molla Fuzûlî

(Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün fâ'îlün)

- 1 Ey hadeng-i ġamiña sîne-i aġbâb hedef
Muntazır ġançer-i müjġanuña cânlar şaf şaf
- 2 Ĥâk-i dergâhuña her şubġ sürer ġün yüzini
Ġâlibâ andan aña ġâşıl olupdur bu şeref
- 3 Ĥâşe-lillâh ki bu dîvâne-i şevġ-i ġatîña
Sebeb-i ġayd ola zencîr-i sûtûr-ı muşġaf
- 4 Şaldı deryaya şabâ ġançer-i ġamzeñ vehmin
Ki çıkarmaya daġı gevherr-i nâ-süfte şadef
- 5 Ey Fuzûlî taleb-i rûtbe-i 'îrfân eyle
Cehl ile ġâşıl-ı evġât-ı şerîf itme telef

Ĥıř'a-i Mergûb

(Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün)

- 1 Dehre bir 'âfet olur ol ġad ü ġâmet göresin
Ĥopsa bir yerden o ġopmaz mı ġıyâmet göresin
- 2 Başlasun ġamzeleri ġâret-i îmâna hele
Ĥor mı bir dilde daġı emn ü selâmet göresin

53-b

Kaşide-i Nefî Efendi Der Sitâyiş-i Hâce-zâde Es'ad Efendi

(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)

- 1 Hamdülillâh yine inşâfa gelüp çarh-ı anîd
Eyledi bahtum ile ahd ü vefâyı tecdîd
- 2 Ne aceb döndi murâd üzre yine olmuş iken
Böyle bir devr-i muvâfık felege emr-i ba'îd
- 3 Ol kadar döndi murâdumca ki her bir demde
İtdi şad-sâle telâfi-i gam-ı ahd-i medîd
- 4 Başladı hem yine bir devre ki gittikçe ider
Eşer-i kâ'ide-i ahd ü vefâyı temhîd
- 5 Hâbbezâ devr-i dilârâ-yı cihân-pîrâ kim
Virdi eyyâma ser-â-ser eşer-i revnağ-ı 'îd
- 6 Buldı zînet ruğ-ı dilber gibi rûy-ı eyyâm
Oldı rûşen dil-i hürşîd gibi çeşm-i ümmîd
- 7 Levhaşallâh zihî cilve-i hüsn-i tâli°
Bârekallâh zihî kevkebe-i baht-ı sa'îd
- 8 Böyle bir mevsim-i ferhunde eşer kim âlem
Bulur endîşe-i feyz ile neşât-ı câvîd

9 Niçün ol feyz-i şafâ-güsteri ehl-i dâniş
Eylemez tab'ına sermâye-i mazmûn-ı müfîd

10 Bir şafâ buldı bu takrîb ile tab'um gûyâ
Oldı bezm-i ıtarab-ı ma'niye câm-ı Cemşîd

11 Yine düşdi ser-i endîşeme sevdâ-yı sühân
Yine düşdi dil ü cândan söze bir şevk-i cedîd

12 Bî-tereddüd taleb-i feyz için oldum fi'l-hâl
Evliyâ-yı sühâna şıdk-ı irâdetle mürîd

13 Kuvvet-i câzibe-i şıdkımı gör bir yerden
Oldı âşâr-ı teveccühleri tab'umda bedîd

14 Her ne müşkil işi düşdüyse reh-i ma'nâda
Kıldı endîşemi tevfiq-i ilâhî te'âyîd

15 Eyledi şun'ı meded-kârî-i feyyâz-ı ezel
Hâmemi kufı-ı der-i genc-i ma'ânîye kilîd

16 Hâşılı terbiyet-i feyz ile oldı nazmum
Müsta'idd-i şeref-i medh-i hudâvend-i ferîd

54-a

17 Bû Hanîfe-şiyem ol şeyh-i efâzıl ki olur
Bû 'Alî medrese-i hikmet-i fazlında mu'îd

- 18 Mürşid-i şavma^a-i halvetiyân-ı ma^{nâ}
Dâniş-âmûz-ı dil-i °aql-ı kül üstâd-ı reşîd
- 19 Hâkîm-i maḥkeme-i şer°-i şerîf-i nebevî
Mazhar-ı sırr-ı kemâl-i kerem-i Rabb-i mecîd
- 20 Kışver-i ma°delete dâver-i Mehdî-sîret
°Âlem-i câha cihân-bân-ı Mesîḥâ-tecrîd
- 21 Müftî-i devr-i zamân Es°ad Efendi ki felek
İder imzâsını pîşânî-i mihre tesvîd
- 22 Mesned-ârâ-yı fazîlet ki şunulmuş eline
Kilk-i fetvâ-yı şerî°at bi-ṭarîkı't-te°bîd
- 23 Nâfizü'l-hükm-i şerî°at ki urur dest-i kazâ
Şûret-i hüccet-i aḥkâmına mühr-i te°kîd
- 24 Nükte-perdâz-ı ma°ânî ki beyân-ı kalemî
Ḥall ider müşkil-i râz-ı felegi bî-ta°kîd
- 25 Dili genc-i güher-i ma°rifet-i Rabbânî
Sözi miftâḥ-ı der-i maḥzen-i sırr-ı tevḥîd
- 26 Nâmesi nüşâ-i mecmu^a-i esrâr-ı ezel
Ḥâmesi lûle-i ser-çeşme-i feyz-i câvîd

- 27 Görinür hâl-i siyeh gibi ruḥ-ı dilberde
Düşse ger âyine-i re'yyine °aks-i ḥurşîd
- 28 Atsa endîşesi ger çarḥa kemend-i râyn
Gündüz olur gicede kâh-keşân gibi bedîd
- 29 Hükmi er istese tebdîl-i nihâd-ı ezdâd
°Aks olur reng-i duḥân-ı siyeh ü nûr-ı sefid
- 30 °Adli ger nehy-i fesâd itse °umûm üzre olur
Gerden-i fitnede zencîr-i cezâ ḥabl-i verîd
- 31 İtse ḥâşiyet-i temkîni sirâyet âba
Mevc olur reh-güzer-i şarşara bir sedd-i sedîd
- 32 Balsa ger ḥiddet-i °azminden eşer-i ṭab°-ı hevâ
Bâd-ı perr-i megesi sedd idemez kûh-ı ḥadîd
- 54-b**
- 33 Alsa ger sâye-i dest-i kereminden behre
Pençe-i mihr-i zer-efşâna döner dest-i ümîd
- 34 Olsa ger nâmiyede kuvvet-i ḳahr u ḡazabı
Çâk iderdi dil-i fülâdı ser-i ḥançer-i bîd
- 35 Dâniş-âmûz ḥıdîvâ sūḥan-ârâ şadrâ
Ey hüner-mend-i yegâne hüner-endûz-ı vahîd

- 36 Benem ol şâir-i haq-gûy-ı cerî kim idemez
Tabûma nâdire-sencân-ı müzevvir taqlîd
- 37 Benem ol şafder-i endîşe ki ebnâ-yı zamân
Fitneyi tîğ-ı zebânumla iderler tehdîd
- 38 Nâvek-endâz-ı hayâlüm ki benüm havfümden
İki tirkeş götürür gamze-i çeşm-i nâhîd
- 39 Hüsrev-i kişver-i nazmum ki debîrân-ı hayâl
İder elķâbumı her dilde bu gûne tesvîd
- 40 °Alem-efrûz-ı beyân Enverî-i devr-i zamân
Sühân-ârâ-yı cihân muhterî-i tarz-ı cedîd
- 41 Hâmem ol ebr-i güher-pâş-ı sühandur kim ider
Şadef-i sâmi°a-i °âlemi pür-mürvârîd
- 42 Nazmum ol silk-i güherdür ki olur hemvâre
Halka tahmîn-i bahâsı sebep-i güft ü şinîd
- 43 °Uķde-i reşk-i ģased yok dil-i bî-bâķimde
Olmasa nazm-ı selîsimde °aceb mi ta°ķîd
- 44 Söz tamâm oldu ķo lâf-ı sühanı ey Nefî
Ģam-ı reşk ile helâk oldu yeter ģaşm-ı °anîd

45 El açup şıdķ-ı niyâz ile duâya demidür
Eyle der yûze-i bâb-ı kerem-i Rabb-i mecîd

46 Tâ ki inşâfa gelüp gâhî sipihr-i ğaddâr
İde ehl-i dil ü tab° ile vifâķı tecdîd

47 Şadr-ı fetvâda mü°ebbed ola hem gitdikce
Devlet ü rif°at ü iclâlini Hakk ide mezîd

SONUÇ

Mecmûa, kelime anlamıyla “toplanmış, bir araya getirilmiş” demektir. Bu minvalde mecmûalar farklı kişilere ait metinlerin, metin parçalarının bir araya getirildiği eserlerdir. Bu yönüyle de mecmûalar, edebiyat ve kültür dünyamız açısından içerdikleri bilgiler ile önemli bir yere sahiptirler.

Herhangi bir nazım türü veya nazım şekli birliği aranmaksızın derlenmiş manzum metinlerden oluşan, bugünkü antoloji niteliği taşıyan mecmualara ise şiir mecmuası adı verilir. Klasik Türk edebiyatı alanı için bu mecmûalar büyük önem taşır. Şiir mecmûalarında pek çok şairin, türlü nazım şekillerindeki şiirleri genellikle bir araya getirilirken bir sıra gözetilmemiştir. Derleyenin zevkidir şiirlerin seçiminde en büyük etkidir. Buldukları dönemde rağbet gören ya da tezkirelerde adına rastlanmayan şairleri gün yüzüne çıkarması ve divanlarda bulunmayan şiirlerinin tespit edilmesi gibi birçok hususta kaynak görevinde olan mecmûalar, devrinin edebiyat ve şiir zevkini yansıtmaları bakımından da önemli metinlerdir.

Üzerinde çalıştığımız mecmûa Süleymaniye Kütüphanesi AtıfEfendi Bölümü 2254 numarada kayıtlı el yazması şiir mecmûasıdır. İstinsah kaydına göre tertip tarihi H.1062/ M.1694 yılıdır. İstinsah kaydının hemen altında Mustafa Âtîf Efendi'ye ait mühür bulunmaktadır.

İstinsah kaydında “Mecmûati'l-Kasâyidât” olarak yazılan bu eser istinsah kaydının altında yazdığı itibarla 145 kâğıttan ibarettir. Tezimize konu olan 1b-54b varakları arasında 30 şairin çeşitli tür ve konulardan seçilmiş toplam 126 şiiri bulunmaktadır.

Çalışmamıza mecmûa türü hakkında genel araştırma yaparak başladık. Çalışmamızın giriş kısmında mecmûa kavramı, mecmûanın tasnifi ve mecmûanın önemi hakkında genel bilgiler verdik. Mecmûanın 1b-54-b varakları arasında çalışmamızı gerçekleştirdik. Birinci bölümde, çalıştığımız mecmûanın genel özellikleri, 1b-54b varakları arasının muhtevası hakkındaki bilgileri tablolar ile birlikte verdik. Birinci bölümü 1b-54b varakları arasında yer alan şairlerin kısa biyografilerini vererek tamamladık. İkinci bölümde 1b-54b varakları arası metnin

transkripsiyon harfleriyle günümüz yazısına çevirisini yaptık. Çalışmamızı sonuç ve kaynakça bölümleriyle bitirdik.

Mecmûanın tez çalışmamıza konu olan 1b-54b varakları arasında 30 şaire yer verilmiştir. 89 gazel, 21kasîde, 6 kıt'a, 5 müfred, 2 rubâ'î, 1 tahmis, 1 müseddes ve 1 müsemmen olmak üzere toplam 126 şiir bulunmaktadır. Bu şiirler içinde en çok şiiri bulunan şairler; Bakî (22), Fuzûlî (18), Nef'î (11) ve Fehim (9)dir. İsimleri başlıkta belirtilen şairlerin yanında mecmûada şairi zikredilmeyen 2 kıt'a, 4 müfred ve 1 rubaî yer almaktadır.

Mecmûadaki farklı nazım şekilleriyle oluşan şiirlerin muhtevâ açısından da çeşitlilik gösterdiğini görmekteyiz. Ağırlıklı olarak âşikâne, rindâne, şûhâne üslupla yazılan şiirlerle birlikte dînî, siyâsî konularla ilgili şiirler de yazılmıştır. Ayrıca şiirlerde yer adlarına (*Nil, Mısır, İstanbul vb*) ve özel adlara (*Bû Ali, Yusuf, Züleyhâ, Süleyman Han vb*) rastlarız.

Mecmûada Fûzûlî, Bâkî, Nef'î, Âlî, Fehim, Şeyhülislam Yahyâ, Cinânî gibi tanınmış şairler bulunduğu gibi Menbâî, Haylî, Şeyh Rûşenî, Meylî gibi pek bilinmeyen şairler de yer almıştır.

Mecmûadaki şairlerden divanı olanların şiirlerini inceleyip, divanlarındaki şiirleriyle karşılaştırarak aşağıdaki bilgileri tespit ettik.

Çalışmamızda divanı olan şairlerin şiirlerini, divanlarında bulunan şiirleriyle karşılaştırdığımızda şiirlerdeki beyit sayıları ve bu beyitlerin kendi içerisindeki yerlerinin farklılıklarını belirledik. Ayrıca mecmûada olup da divanlarda olmayan beyitler olduğunu, bazı gazellerin ise divanlarda yer almadığını gördük.

Mecmûamızdaki şiirler ile ilgili tespit ettiğimiz bilgiler şunlardır:

Sabahattin KÜÇÜK'ün hazırladığı Bâkî Divânı ile mecmûadaki Bâkî'ye ait şiirlerin karşılaştırılması sonucu şu sonuçlara ulaştık:

2a'da yer alan Bâkî'nin tahmisinde mecmûada 2. ve 3. beyitlerin divanda yerlerinin değişik olduğunu tespit ettik. 2b-4a varakları arasında yer alan “ Kâsîde-i Bâkî Efendi Der Sitâyiş-i Sultan Süleyman Han” başlıklı kaside divanda 60 beyit

iken mecmûaya 41 beyiti alınmıştır. 5b'deki "Kaşîde-i Bahâriyye-i Bâkî Efendi Ez-Sitâyîş-i Merhûm 'Ali Pâşâ" başlıklı kaside mecmûada 47 beyitken divanda 55 beyittir. Mecmûada 8a varaktaki "Müfred-i Bâkî" başlıklı beyit divanda yoktur. Mecmûada 8b-10a varakları arasında yer alan "Kâsîde-i Bâkî Efendi Ez-Berây-ı Sultan Süleyman Han" başlıklı kaside mecmûada 40 beyit iken divanda 42 beyittir; divandaki kasidede yer alan 32. ve 33. beyitler mecmûadaki kasidede yer almamaktadır. 17b'de yer alan "Gazel-i Bâkî efendi Sühan Perver" gazeli mecmûada 6 beyit iken divanda 7 beyittir. 18a varakta yer alan "Kıt'a-i Mergûb" başlıklı kıt'ânın da Bâkî'ye ait olduğunu tespit ettik. 39b-40b arasında yer alan "Kaşîde-i Bâkî Efendi Berây-ı Ta'rif-i Hazâniyye" başlıklı kasidenin aslında şitaiyye olmasına rağmen hazaniyye olarak isimlendirildiği görülmüştür.

Fûzûlî'nin Kenan Akyüz'ün hazırladığı "Fuzûlî Divanı" ile mecmûadaki Fûzûlî'ye ait gazellerin karşılaştırılması sonucu ulaştığımız sonuçlar şunlardır:

7b'de bulunan Fûzûlî'nin gazeli divanda 8 beyit iken mecmûada 7 beyittir. 22b'de "Velehu Fûzûlî Rahmetullâhi Aleyh" başlıklı gazeli mecmûada 5 beyitken divanda 7 beyittir. 39b'de "Na't-ı Şerîf Fuzûlî Gûyed" başlıklı gazelin 4 numaralı beyitinin ikinci mısraısının divandaki 5 numaralı beyitin ikinci mısraısı; 5 numaralı beyitin ikinci mısraısının 4 numaralı beyitin ikinci mısraısı olduğu tespit edilmiştir.

Metin Akkuş'un hazırladığı "Nef'î Divanı" ile mecmûadaki Nef'î'ye ait kasidelerin ve gazelinin karşılaştırılması sonucu ulaştığımız sonuçlar şunlardır:

13b-15a varakları arasında yer alan "Kasîde-i Nef'î Berây-ı Ta'rif-i Merhûm Koca Murad Pâşâ" başlıklı kaside mecmûada 54 beyitken divanda 55 beyittir. 41a-43a varakları arasında yer alan "Kaşîde-i Nef'î Efendi Berây-ı Ta'rif-i 'İdiyye-i Sultân Ahmed Hân" başlıklı kasidenin 22. beyiti divanda yoktur. 43b-45a varakları arasında yer alan "(Kaşîde-i Nef'î) Der-Sitâyîş-i Kaşr-ı 'Abdül'azîz Efendi İbn-i Sa'âdüddîn Bi-'Asker-i Rûm-İli" başlıklı kasidenin mecmûada 16 numaralı beyiti divanda yoktur. Kaside mecmûada 54 beyitken divanda 53 beyittir. 48b-50a varakları arasında yer alan "Kaşîde-i Nef'î Der-Sitâyîş-i Merhûm Hâfız Ahmed Pâşâ" başlıklı kasidesinde mecmûada yer alan 19 numaralı beyit ile 32 numaralı beyit divanda yoktur. Divanda 59 beyit olan kaside mecmûada 61 beyittir. 53b-54b varakları arasında yer alan "Kaşîde-i Nef'î Efendi Der Sitâyîş-i Hâce-zâde Es'ad Efendi"

başlıklı kasidede yer alan 37 numaralı beyit divanda yoktur. Kaside divanda 46 beyitken mecmûada 47 beyittir.

Tahir İzgör'ün hazırladığı “Fehim Divânı” ile mecmûadaki Fehim’e ait şiirlerin karşılaştırılması sonucu şu sonuçlara ulaştık:

36b- 38a varakları arasında yer alan “Kaşîde-i Fehîm Ender Şikâyet-i Baht-ı Bergeşte-i Hûd” başlıklı kaside divanda 49 beyitken mecmûada 48 beyittir. Aynı kasidenin mecmûada 17. beyitinin divanda 19. beyit olduğunu tespit ettik. 38a’da yer alan Fehim’in gazelinde mecmûada 5. beyitin divanda 6. beyit, mecmûadaki 6. beyitin divanda 5. beyit olduğunu tespit ettik.

Mecmûanın 7b-8b varakları arasında yer alan “Mütezâd-ı Habîbî” başlıklı şiirin müraca’a müsemmen olduğu halde mütezad başlığı altında yazıldığını tespit ettik.

Mezâkî Çelebi’ye ait 10a’daki gazelin 3 numaralı beyitinin ikinci mısraı divanda yoktur.

24a’da yer alan “Gazel-i Nisarî Çelebi Guyed” isimli gazel Nisarî divanında yoktur.

Hasan Kavruk’un hazırladığı divan ile yaptığımız karşılaştırma sonucu; Şeyhülislam Yahyâ’nın 52b’de yer alan “Merhûm Şeyhü’l-İslâm Yahyâ Efendi Gûyed” başlıklı gazelinde mecmûada 2 ve 3 numaralı beyitlerin divanda yerlerinin değişik olduğunu tespit ettik.

Seyyid Nesimî’ye ait 4b’de bulunan “Nesîmî Fermâyed” başlıklı gazelin Hüseyin Ayan tarafından hazırlanan “Nesimi Divanı”nda bulunmadığını tespit ettik.

Mecmûada 7a varakta yer alan “Müseddes-i Cinânî” Cihan Okuyucu’nun hazırladığı “Cinânî Divânı”nda Tesdis-i Cinânî başlığı altında verilmiştir.

Nev’î’nin 13a varakta yer alan “Rubâî-i Nev’î” başlıklı rubai Mertol Tulum ve M. Ali Tanyeri’nin hazırladığı “Nev’î Divanı”nda 5 beyitlik bir gazeldir. 15a varakta yer alan isimsiz “Rubâî-i Tasavvuf” başlıklı şiirin de Nev’î’ye ait olduğunu tespit ettik.

17b varaktaki “Müfred-i Mergûb” başlıklı isimsiz müfredin Karamanlı Nizâmi’ye, aynı varakta yer alan “Velehu Müfred” başlıklı müfredin ise Sultan Bâyezid’e ait olduğunu tespit ettik.

İ. Hakkı Aksoyak tarafından hazırlanan “Gelibolulu Mustafa Âlî Divanı” ile yaptığımız karşılaştırma sonucu mecmûada 20b’de yer alan gazelin mecmûada 5 beyit iken divanda 7 beyit olduğunu tespit ettik. Mecmûada 34b’de yer alan “nühüfte” ve “âşüfte” redifli gazelleri divanda yoktur.

Mecmûada 20b varakta yer alan “Kıtâ-i Rızâyî Ali Çelebi” başlıklı şiir Mustafa Demirel tarafından hazırlanan divanda şairin Şeyhülislam Yahya için yazdığı 64 beyitlik kasidenin 4,5,11 ve 12. beyitleri olduğunu tespit ettik.

Mecmûada 29b varakta başlayan “Na‘t-ı Şerif Cevrî Çelebi” başlıklı kaside mecmûada 41 beyit iken divanda 42 beyittir.

Yukarıda sıraladığımız bilgiler; mecmûamızda şairleri belli olan şiirler ile buşairlerin divanları olanların divanlarına ulaşip karşılaştırma yapmamız sonucu elde ettiğimiz bulgulardır. Divanı olmayan ya da henüz ele geçmeyen birçok şairimiz vardır. Onların da bilinmeyen, daha önce ulaşılmayan şiirlerinin ortaya konulabilmesi açısından mecmûaların ne kadar da önemli olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Örneğin; mecmûanın tezimize konu olan 1b-54b varak arasında yer alan şairlerden biri olan Menbaî’nin şu ana kadar bir mecmûada yer alan gazelinden başka bilinen bir şiiri olmadığı hâlde başka bir gazeliyle mecmûamızda yer almaktadır.

Edebiyat tarihi içerisinde klasik Türk edebiyatı, ortaya koyduğu eserleriyle kendisine büyük yer edinmiş ve birçok eser vermekle günümüz için de büyük bir öneme sahip olmuştur. Edebiyatımızın büyük ve önemli bir kısmını teşkil eden klasik Türk edebiyatı içinde daha keşfedilmemiş birçok eseri; değeri zamanında anlaşılmamış, ismini duyuramamış binlerce şair ve yazarı barındırır. İşte mecmûalar da bu alan içindeki keşifler için önemli kaynaklardan biridir. Mecmûalar üzerindeki çalışmaların artmasıyla bu alandaki boşluk kademe kademe doldurulacaktır. Yaptığımız çalışma deryadan bir damla kabilinden sayılsa da bu alanda çalışmış olmanın gururunu yaşatmıştır.

KAYNAKÇA

AKGÜL Ahmet, Milli Kütüphanede Kayıtlı Bulunan Bir Şiir Mecmûası Üzerine,
Turkish StudiesInternational Periodical For the Languages, Literature and
History of Turkish or Turkic Volume 8/1 Winter 2013

Aksoyak İsmail Hakkı, “Nâzî, Mehmed Çelebi”,

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4415>

AKYÜZ Kenan, Fuzûlî Divânı, Akçay Yayınları,

AKKUŞ Metin, Nef’îDivânı, Akçağ Yayınları, Ankara, 1993

AKSOYAK İ. Halil, Gelibolulu Mustafa Âlî Divânı II, Published at The Department
of Near Eastern Languages and Civilizations, Harvard University, 2006

ATİK Arzu, “Cevrî, İbrâhîm

Çelebi”,<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=277>

AYAN Hüseyin, Nesimi Divanı, Akçağ Yayınları, Ankara 1990

AYAN Hüseyin, Cevrî, Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkitli Metni,
Atatürk Üniversitesi Yayınları, Erzurum, 1981

AYDEMİR Yaşar, “Metin Neşrinde Mecmûaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler,
TurkishStudies / Türkoloji Araştırmaları Volume 2/3 Summer 2007

BAŞ Münire Kevser, “Rûşenî, Dede Ömer”,

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6302>

CEYHAN Adem, “Dânişî, Şa‘bân bin Mustafa”

,<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=5436>

ĆATOVIĆ Alena, “Vahdeti”,

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=5916>

ÇAGLAYAN Nagihan, Nîsârî Dîvânı (Metin – İnceleme), Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilim Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Haziran – 2007

ÇEÇEN Mehmet Korkut, “Sabrî, MehmedŞerîf”,

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=880>

ÇETİN İsmail, Derzi-zâde Ulvî Divânı, Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Divanının Tenkitli Metni, 1. Cild, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ, 1993

DEMİREL Şener, 17. Yüzyıl Şairlerinden Şehrî (Malatyalı Ali Çelebi), Hayatı, Sanatı, Divânın Tenkitli Metni ve Tahlili, Elazığ, 1999

DEMİREL Şener, “Şehrî, Malatyalı Ali Çelebi”,

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=929>”

DEMİREL Mustafa, MehmetAli Çelebi (Rızayî) Dîvân, Giriş-İnceleme-Metin-Sözlük-Tıpkı Basım, Çağrı Yayınarı, İstanbul, 2005

DEVELLİOĞLU Ferit, “Mecmûa”, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Aydın Kitabevi Yay., Ankara 2008, s.596.

GÜRBÜZ Mehmet, Mecmûaların Tüketim Biçimleri Üzerine Kimi Tespitler / Gazi Türkiyat, Bahar 2013/ 12: 67-74

GÜRBÜZ Mehmet, “Şiir Mecmûaları Üzerine Bir Tasnif Denemesi ”,(Haz.Hatice Aynur vd.), Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırk Ambarı, Turkuaz Yay. İstanbul, 2012,

GÜRBÜZ Mehmet, Şiir Mecmûalarının Kaynakları Üzerine, Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/1 Winter 2013

GÖKYAY Orhan Şaik, “Cönkler Üzerine”, *Makaleler 1: Eski, Yeni ve Ötesi*, İletişimYay. İstanbul 1995.

GÜRBÜZ Mehmet, “Menba‘î”,

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4397>

“GÜRSOY Aslı, “Rızâyî, Mehmed Ali Çelebi”,

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1676>”

İPEKTEN Haluk, Naili Divanı, Akçağ Yayınları, Ankara, 1990

İSEN Mustafa ve AKSOYAK İ. Hakkı, “Âlî, Çeşmî, Gelibolulu Mustafa”,

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=943>

İNAN Murat Umut, “Güftî, Ali”,

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1512>

İZGÖR Tahir, Fehim-i Kadîm, Hayatı, Sanatı, Divanı ve Metnin Bugünkü Türkçesi,

AKM Yay. Ank. 1991

KAPLAN Yunus, “Haylî, Ahmed Çelebi”,

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1252>

KAVRUK Hasan, Şeyhülislam Yahyâ Dîvânı,

<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/10655,seyhulislamyahyadivanihasankavrukpdf.pdf?0>

KAVRUK Hasan, “Şeyhülislâm Yahyâ”,

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3604>

“KESKİN Neslihan İlknur, “Mezâkî, Süleymân”,

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=7500>”

KILIÇ Atabey, “Mecmûa Tasnifine Dair”, (Haz.Hatice Aynur vd.), Eski Türk Edebiyatı ÇalışmalarıVII Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Turkuaz Yay. İstanbul, 2012,

KILIÇ Atabey, “Ali Nisârî”,

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1784>

KURNAZ Cemal ve Aydemir Yaşar, “Mecmûalara Sorulması Gereken Sorular”, TurkishStudies-InternatioIPeriodicalFortheLanguages, LiteratreadHistory of TurkishorTurkic, Volume: 8/1 (2013)

KUT Günay, ”Mecmûa”, Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, C.6, Dergâh Yay. , İstanbul 1986,

KUT Günay, Osmanlı Araştırmaları-VII-VIII,İstanbul – 1988

KÜÇÜK Sebahattin, Bâkî Divânı, Tenkitli Basım, , T.D.K Yayınları, Ankara 1994

KESİK Beyhan, “HABÎBÎ, Şeyh SeyyidHabîbî İsmail Efendi”,

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3131>

LEVEND Agâh Sırrı, Türk Edebiyatı Tarihi I, Türk Tarih Kurumu Yay., Ankara, 1998 MACİT Muhsin, Fuzûlî,

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=624>

MACİT Muhsin - Kaplan Hasan, “Bâkî”,

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2462>

MERMER Ahmet, Mezakî, Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divanının Tenkitli Metni, AKM Yay. Ank. 1991

OKUYUCU Cihan, Cinânî, Hayatı, Eserleri, Divanının Tenkitli Metni, Türk Dil Kurumu Yayınları, 1994

ÖNKAŞ Nilgün Açık - Aral Ahmet Erman, Hüsrev”

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3735>

ÖZTÜRK Yılmaz, 17. Yüzyıl Sarıerinden Dimetokalı Vahdetî'nin Divan'ının Tenkitli Metni(Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2006

PALA İskender, “Mecmûa”, Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü, Kapı Yay., İstanbul 2004,

SARAÇ M. A. Yekta. Emrî Divanı, <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/tr,78368/emri-divani.html>

SEFERCİOĞLU Mustafa Nejat, “Nev'î, Yahyâ”,

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3071>

SELÇUK Bahir , “Nefî, Ömer Efendi”,

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=911>

ŞAHİN Esmâ, “Ulvî, Terzi-zâde Mehmed Ulvî Çelebi”,

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3891>

ŞENÖDEYİCİ Özer, “Nâ'ilî-i Kadîm, Mustafa”,

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=7136>

SARAÇ Yekta, “Emrî, Emrullah”,

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3630>

TANYILDIZ AHMET, “Şiir Mecmûualarının Neşri Hakkında”, Uluslar Arası Araştırmalar Dergisi, Cilt5, 2012, Sayı 21, s.224-239.

TAVUKÇU Orhan Kemâl,Dede Ömer, Rûşenî Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliğine DîvânınınTenkidli Metni, <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/TR,78365/dede-omer-ruseni-divani.html>

TUĞLUK İbrahim Halil , “ Azîzî, Mustafa”,

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1366>

TUĞLUK İbrahim Halil, “Meylî, Bayram-zâde Zekeriyya Efendi”,

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1128>

TULUM Mertol, TANYERİ M. Ali, Nevî Divanı, Tenkidli Basım, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1977

UZUN Mustafa, “Mecmûa”, İslam Ansiklopedisi, C.28, Türkiye Diyanet Vakfı Yay. Ankara 2003, s. 265.

ERTEK Yasemin Morkoç, “İzmir Millî Kütüphane’de Kayıtlı Bulunan (1467/14) Bir Memûa-i Eş’âr’ın Düşündürdükleri”, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/1, Ankara-Turkey Winter 2013,

YILDIZ Ayşe, “Fehîm-i Kadîm”,

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4364>

ULUDAĞ Erdoğan, “BAHÂYÎ, Mehmed Efendi”,

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=572>

ULUDAĞ Erdoğan, Şeyhülislam Bahâyî Divanı (İnceleme- Karşılaştırmalı Metin), Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum, 1992

USLUER Fatih, “Nesimi”

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1201>

ÜNLÜ Osman, “Cinânî, Mustafa”,

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=638>

YAZAR Sadık, XVI. Yüzyılda Derlenmiş Bir Musammat Mecnûası, **Turkish Studies** International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/1 Winter 2013

YÖNTEM Ali Cânib, “Edebiyat Tedkiklerinde Mecnûaların Rolü, ” Hayat Mecnûası, 1927, C.2

YILMAZ Ozan, “Metin Te’sisinde Şiir Mecnûalarının Katkısına Bir Örnek: Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Mahmud Efendi Koleksiyonu 5214 Numaralı Mecnûa ve Muhtevası”, Dîvân Edebiyatı Araştırmaları Dergisi 1,S.:1 Güz İstanbul 2008, 255-261

YILMAZ Kaşif, Güftû Divânı, Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ile Divanı, Zafernâmesi ve Tesrifâtü’ş-Şuarâsının Tenkitli Metni, Doktora Tezi, Erzurum, 1993

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Ebru YAZICI

Uyruğu : T.C

Doğum Tarihi ve Yeri : 17.01.1978 – Erciş

e-posta : eyazici_78@ hotmail.com

EĞİTİM

Derece Kurum

Mezuniyet Yılı

Lisans: Cumhuriyet Üniversitesi

2002

Yüksek Lisans: Cumhuriyet Üniversitesi

-

İŞ TECRÜBESİ

Tarih

Kurum

Görev

30.09.2002

MEB

Öğretmen

YABANCI DİL BİLGİSİ

Yabancı Dilin Adı

YDS ( )

ÜDS ( )

TOEFL ( )

EILTS ( )